

DUHOVNO ŽIVLJENJE

XVIII.

SVETO LETO 1950

SEPT.

LA VIDA ESPIRITUAL - AÑO DEL LIBERTADOR GENERAL SAN MARTIN - 1950

CERKEV IN ZNANOST

Z nagtevanjem knjig in razprav, ki so že obravnavale razmerje med Cerkvijo in znanostjo, ne bi zlepa prišli do kraja. Tolikokrat se je namreč že pisalo o tem vprašanju, zlasti izza druge polovice preteklega stoletja. Tudi pri Slovencih se je to že večkrat obravnavalo. S katoliške strani je pisal pri nas o tem zlasti Alež Ugeničnik. Zaostroilo se je pri nas to vprašanje ob ustanovitvi Ljubljanske univerze po prvi svetovni vojni. Takrat je nastopal del svobodnemislelnega in marksističnega dijaštva pa tudi nekaj profesorjev proti Cerkvi in bogoslovni fakulteti, češ da sta si Cerkev in znanost v nasprotju.

Čeprav se je torej vprašanje o Cerkvi in znanosti že večkrat obravnavalo, je vendar še vedno aktualno. Mnogi so namreč še vedno prepričani, da sta Cerkev in znanost dva sveta, ki se ne skladata dobro. Cerkev da je svet pravljič, znanost pa pokrajina realnih dejstev. Cerkev da predstavlja naivni in mračni srednji vek, znanost pa moderni napredek. Nekateri so celo v skrbi, kaj bo s Cerkvijo pred moderno znanostjo.

OPREDELITEV POJMOV

Besedi cerkev in znanost, se rabita, kadar se postavljata v medsebojno zvezo, vsaka vsaj v treh različnih pomenih.

Cerkev prvič pomeni nekaterim v tej zvezi isto KOT VERA, posebej še razodeta vera, krščanstvo, katoliška vera. Ti se torej sprašujejo, v kakšnem razmerju sta vera in znanost ali vera in razum.

Drugim pomeni cerkev isto kot KATOLIČANI. Ti preiskujejo, v kakšnih odnosih so do znanosti katoličani. Ali more biti prepričan katoličan dober znanstvenik? Ali ga vera ovira pri znanstvenem delu? Koliko so katoličani storili za znanost? Ali je mogoče govoriti o katoliški znanosti?

Tretjim je Cerkev v gornji zvezi isto kot CERKVENA HIERARHIJA, papež in škofje, morda še duhovništvo in redovništvo pod vodstvom hierarhije, torej nekaka "uradna" Cerkev". Kdor tako umeva Cerkev, preiskuje, kakšno je "uradno" stališče Cerkve do znanosti. Kakšno je načelno razmerje med Cerkvijo, ki jo predstavlja hierarhija, in znanostjo, in koliko je dejansko Cerkev storila za znanost.

A tudi beseda znanost ima v zgornji zvezi, kakor smo rekli, tri pomena. Prvič more po-

meniti ZNANSTVENO OBDELOVANJE IN ZNANSTVENO METODO. Če besedo znanost tako umevamo, se sprašujemo, ali se v Cerkvi verska vprašanja obdelujejo na znanstven način; sprašujemo se torej, ali je bogoslovje znanost ali ne. Bogoslovje se opira na razodetje, znanost na notranjo razvidnost in poskuse. Ali ni torej bogoslovje bistveno različno od svetnih ved?

V drugem pomenu nam znanost označuje vse ZNANSTVENE STROKE RAZEN BOGOSLOVNIH VED. Znanost v tem pomenu obsega torej filozofijo in pozitivne svetne vede.

V tretjem pomenu pa umevamo pod znanostjo VSE ZNANSTVENE STROKE RAZEN FILOZOFIJE IN BOGOSLOVNIH VED, pred vsem pa tiste, ki imajo s svetovno nazorno usmeritvijo več zveze.

Iz povedanega sledi, da se morejo pod naslovom cerkev in znanost obravnavati različne stvari.

Govorec o Cerkvi in znanosti bi si mogli zastaviti zlasti tri skupine vprašanj.

ZNANSTVENO MIŠLJENJE O KATOLIŠKI CERKVI

Prva skupina vprašuje, kako je z ZNANSTVENIM MIŠLJENJEM v katoliški Cerkvi. Kolikšno važnost polaga Cerkev na razum in kolikšno svobodo mu dovoljuje. Kaj je z znanstveno vrednostjo katoliškega bogoslovja.

Če bi obravnavali ta vprašanja, bi videli, da je postalo razmerje med vero in znanstvenim obdelovanjem verskih vprašanj pereče v Cerkvi ŽE OB KONCU DRUGEGA IN V ZAČETKU TRETJEGA STOLETJA. Največji cerkveni očetje četrtega stoletja so se z njim pečali. Dokončno ga je rešil sv. Avguštín, ki je umrl l. 429. Dobrih osem stoletij pozneje je tej rešitvi dal sv. Tomaž Akvinski novo tehnično obliko.

Rešitev pa je izražena v kratkem Avguštínovem velelniku: LJUBI RAZUM. (1) Verska vprašanja je treba reševati z razumom, torej na znanstven način. Sama vera, s katero sprejemamo nadnaravne verske resnice, JE DEJ RAZUMA, ne pa kako slepo vedenje. Seveda ni vera zgolj razumsko pristajanje na resnico. Pri deju vere sodelujeta tudi svobodna volja in božja milost. VERA JE TOREJ REZULTANTA TROJNEGA DELOVANJA, A V BISTVU JE DEJ UMA. Vera ni oprta na notranjo razvidnost, kot je znanost, marveč na

pričevanje; toda ta naslonitev na pričevanje mora biti umsko utemeljena.

Odnos med naravnim umskim spoznanjem in vero je izrazil sv. Avguštin s stavkom: "RAZUMEVAJ, DA VERUJEŠ; VERUJ, DA RAZUMEŠ... RAZUMEVAJ, DA VERUJEŠ MOJO BESEDO; VERUJ, DA UMEVAŠ BOŽJO BESEDO." (2) V duži, ki že ne veruje, je potrebno umsko delovanje, da človek spozna, da so osnove vere pred razumom utemeljene. Ko pa pride duša do vere, ji je umsko delovanje potrebno, da globlje prodira v nadnaravne resnice.

Če bi ne imeli razumne duže, bi sploh ne mogli verovati.

RESNICA JE LE ENA. K njej vodita um in nadnaravno razodetje. Zato je katoliška Cerkev v 12. stoletju ostro nastopila proti judovsko in arabsko aristotelskemu umevanju "DVOJNE RESNICE", filozofske in bogoslovne, kakor da bi kaj moglo biti filozofska resnica, bogoslovna pa zmota, ali nareče.

Proti protestantom, ki so vero ponižali v slepo čustvo, in po Lutrovem zgledu surovo rohneli proti "hudičevi priležni razumu", (3) je Cerkev odločno branila **UMSKI ZNAČAJ VERE.**

Proti poznejšim agnostičnim strujam, ki so odrekale umu **SPOSOBNOST SPOZNAVATI BOGA**, je Cerkev z vso silo zatrjevala, da **UM IMA TO SPOSOBNOST IN ZMOŽNOST.**

Končno je Cerkev razmerje med razumom in vero jasno opredelila na tretji seji vatiškanskega cerkvenega zbora l. 1870, kakor bomo še v naslednjem omenili.

CERKEV IN FILOZOFIJA

Druga skupina vprašanj se bavi z razmerjem med Cerkvijo in filozofijo, če bi jih preučevali, bi morali ugotoviti, da se krščanstvo **NE UMIKA FILOZOFIJI**, da ni svetoobožno. Staro rimsko in grško umevanje življenja je bilo popolnoma različno od krščanskega. Zato so se kristjani po opominih apostolov ločili od njega. Toda že veliki cerkveni pisatelji tretjega in četrtega stoletja so dokončno rešili vprašanje **O KRŠČANSKEM HUMANIZMU**, ko so jasno opredelili resnico in zmoto v poganski filozofiji. "**RESNICA JE POVSOD NAŠA**," je bilo že geslo apologeta in filozofa **JUSTINA** iz drugega stoletja. (4)

Cerkev sprejema resnico od vsa povsod. Nikoli nima strahu pred resnico. Njeno razmerje do filozofije pa moremo podati v naslednjih petih točkah:

1. Cerkev s svojim božjim naukom varuje filozofijo pred zmoto (**NORMA NEGATIVA**).

2. Filozofiji Cerkev pušča popolno avtonomijo na filozofskem poprišču, če le ne zadene ob božji nauk (**AVTONOMIJA FILOZOFIJE**).

3. Krščanstvo daje filozofiji pobude za nove naloge. Za celo vrsto vprašanj filozofija ne bi vedela, če bi ne bilo razodetja (**POBUDA FILOZOFIJI**).

4. Cerkev pripravlja s svojim naukom o božjem otroštvu, o nadnaravnem milostnem življenju in članstvu skrivnostnega Kristusovega telesa novo njivo, na kateri morejo rasti drugačni filozofi, kot pa v poganskem okolju (**KRISTJAN FILOZOF**).

5. O posebnih katoliških filozofijah govore prav v našem času najboljši sodobni filozofi (5) (**KATOLIŠKE FILOZOFIJE**).

CERKEV IN POZITIVNE VEDE

Kakor so vprašanja iz prve in druge skupine zanimiva, vendar se v okviru tega članka z njimi ne moremo posebej pečati. Hiteti moramo k tretji skupini vprašanj, ki govore o razmerju med Cerkvijo in pozitivnimi ve-

Dragocena knjižnica v ljubljanskem bogoslovju

dami: naravoslovnimi, zgodovinskimi in družboslovnimi. To so vpražanja o odnosih med Cerkvijo in znanostjo v ožjem pomenu. Cerkev nam tu pomeni hierarhično Cerkev, papeža in škofo, znanost pa vse vede razen filozofije in bogoslovja.

Glede odnosov med Cerkvijo in pozitivno znanostjo se navaja trojen pomislek in očitek:

1. Cerkev je V NAČELU NASPROTNA pozitivnim vedam. Za Cerkev velja le božje razodetje, ki je bilo zaključeno ob njeni ustanovitvi (prav za prav nekoliko pozneje, s smrtjo zadnjega apostola); za znanost pa veljajo poskus, izvajanje in sklepanje. Cerkev se po pravici boji rezultatov modernih ved, ki podirajo podatke sv. pisma in srednjeveške spekulacije.

2. Cerkev JE BILA V ZGODOVINI NASPROTNA znanosti ali pa se za njo ni zanimala. Za znanost se se pač zanimali pozamezni cerkveni ljudje, a le kot zasebniki. A Cerkev kot taka je znanost le cvirala ali ostala brezbrizna do nje.

3. Cerkev DANES NIČESAR NE POMENI v znanstvenem svetu, ali vsaj vodilna ni v znanosti.

Prvi pomislek se bavi z načelno neskladnostjo med Cerkvijo in pozitivno znanostjo, drugi in tretji pa le z dejanskim razmerjem med obema. Poglejmo, če so ti pomisleki utemeljeni.

ALI JE CERKEV NASPROTNA POZITIVNI ZNANOSTI?

Na prvi pomislek in očitek je Cerkev odgovorila na vatikanskem cerkvenem zboru s Pavlovo besedo: "oznanjamo v tajnosti skrito modrost božjo, ki jo je Bog pred veki določil v naše poveličanje; ki je ni spoznal nobeden izmed prvakov sveta... Nam pa jo je Bog razodel po svojem Duhu; Duh namreč preiskuje vse, celo globočje božje". (6)

BOŽJE RAZODETJE JE DEJSTVO, KI JE ZGODOVINSKO TRDNO IZPRIČANO. Nadnaravna vera je sicer nad razumom, vendar ne more biti med njima nasprotja. Isti Bog je namreč razodel skrivnosti in vlił vero, ki je dal luč razumu. Sam sebi Bog ne more nasprotovati. Kar bi torej resnično nasprotovalo veri, je zato nujno v zmoti. (7)

Cerkev ima od Boga dano pravico in dolžnost zahtevati, da se izogibljemo "nasprotnih trditev vede, po krivici tako imenovane", (8) kot piše apostol Pavel v prvem pismu Timoteju. Cerkev mora paziti, da nas "kdo ne ujame z modrovanjem in prazno prevaro". (9)

RAZUM IN VERA SE MEDSEBOJNO PODPIRATA. Razum dokazuje temelje vere. Vera pa ga varuje pred zmotami in mu posreduje razno spoznanje.

Zaradi tega **CERKEV PODPIRA ZNANOST IN KULTURO.** Vatikanski cerkveni zbor pravi dobesedno: "Cerkev ne prepoveduje, da bi vede vsaka v svojem delokrogu rabila načela in metodo, ki so ji lastna; toda priznavajoč jim to upravičeno svobodo, skrbno pazi, da bi v nasprotju z božjim naukom ne sprejela vase zmot, ali da bi ne prestopila lastne meje in se polastila tega, ksr pripada veri, in tu delala zmede." (10)

Bogoslovna orientacija po razodetju ni v nobenem nasprotju z metodo poizkusov, ki je značilna za prirodoslovne vede. Znanosti so namreč po značaju različne, vsaka ima svojo metodo. **DOKLER SE VEDA GIBLJE V SVOJEM KROGU IN GA NE PRESTOPI, NE MORE PRITI V NASPROTJE Z VERO.**

Vede so na svojem poprižču svobodne. Celo V BOGOSLOVNIH VEDAH, ki se bavijo z nadnaravnim danim božjim razodetjem in se morajo uravnavati po cerkvenem učiteljstvu, ki je od Boga postavljeno zato, da razodeti nauk sveto varuje in zvesto uči ob stalni navzočnosti Sv. Duha, JE ZELO MNOGO SVOBODNEGA POLJA. Glede najbolj osnovnih vpražanj se na daleč razhajajo bogoslovne struje in šole v katoliški Cerkvi. V primerjavi s tem, o čemer se svobodno razpravlja v bogoslovju, je dogem in drugih cerkvenih odločitev zelo malo. Zmota pa seveda nima nikjer pravice do obstoja. Svobodo v bogoslovnih vedah močno naglaša sedanji papež Pij XII.

VERA SE RAZUMA NE LE NE BOJI, MARVEČ SE GA TUDI NE MORE BATI. Nikdar se od njega ne more ločiti. Ves napredek v Cerkvi bi prenehal, če bi ne bilo delovanja razuma. Nadnarava predpostavlja naravo, se glasi eden izmed osnovnih zakonov, ki veljajo o razodetju.

Veda nikdar ne more priti v nasprotje z vero, če se drži svojega. Pač pa večkrat pride kak znanstvenik, a samo takrat, kadar ravna neznanstveno: ali napačno sklepa ali pa prestopa meje svojega znanstvenega področja.

Smešno je misliti, da bi mogli znanstveni rezultati priti v nasprotje z božjim razodetjem. **SV. PISMO SE NIMA BATI NOBENE ZNANOSTI.** Njegovo področje je čisto drugo kot področje pozitivnih ved. Govori o božjem razodetju. To pa ne podaja naravoslovnih in zgodovinskih podatkov marveč verske in npravne resnice, ki so od men časa neodvisne.

Glavno poslopje ljubljanske univerze (prejšnji deželni dvorec) na Kongresnem trgu

Bogoslovne "spekulacije", kolikor se tičejo zgolj zemeljskih stvari (naravoslovja na primer) so otrok svojega časa. Zato morejo biti zmotne. Toda te "spekulacije" niso isto kot božje razodetje ali nauk Cerkev.

ALI JE CERKEV V ZGODOVINI OVIRALA ZNANOST?

Večkrat se sliši, da je Cerkev v preteklih stoletjih bila "mračnjaška". Ovirala je znanstveni napredek ali vsaj pospeševala ga ni. Treba je spomniti, pravijo, na Galileja Galilei, pa vidimo, v kakšnem nasprotju z znanostjo je bila.

ENO JE TRDITI IN DRUGO JE DOKAZATI. Polpretekla doba je res večkrat trdila, da je bila Cerkev mračnjaška, a dokazala svoje trditve ni. Preveč je nasprotnih dejstev, da bi se dokaz mogel posrečiti.

GALILEJEV PRIMER, ko je Kongregacija sv. oficija 1. 1717 obsodila Galilejev nauk, da se zemlja vrti okrog sonca, je pač dokaz, da se je ta Kongregacija zmotila v tem svojem disciplinskem odloku. Odlok sam pa, ki prinaša to obsodbo, izrečno naglašja, da Galilei sme giniti svoj nauk kot hipotezo, ne pa kot znanstveno dokazano resnico, zakaj Galilei svojih trditev, kot danes vsi priznavajo, ni dokazal, vrh tega pa se je spuščal še na bogoslovno poprižče, kjer ni bil strokovnjak. Galilei je mogel po obsodbi mirno znanstveno delovati do smrti in je umrl kot veren katoličan. Bog ve, kako velika žrtev "neusmiljene"

kongregacije po tem takem Galilei le ni mogel biti. Vse preveč napihujejo njegov primer. Protiznanstvene usmeritve Cerkev pa še celo prav nič ne dokazuje.

Nikdar se ne sme pozabiti, da Cerkev nima naloge giniti kulturo in pospeševati znanost, pač pa oznanjati Kristusov evangelij in ljudi ročevati za večno življenje. Kljub temu pa je dolga vrsta dejstev, ki jasno dokazujejo, da je Cerkev skozi vso zgodovino podpirala znanost.

Kaj pa je Cerkev storila za znanost? Naslednje:

1. PRIZNAVALA JE SVOBODO ZNANSTVENEGA RAZISKAVANJA IN AVTONOMIJE ZNANOSTI tudi v dobi, ko sta vera in Cerkev obvladovala Evropo in je bila moč Cerkve tudi v svetnih stvareh velika. Primerjajmo s to svobodo nasilje, ki ga v naših dneh marsikje vsemogočna država izvaja nad znanostjo!

2. REŠILA JE SVETU SPOMENIKE STARE KLASIČNE LITERATURE. Tega noben poznavalec stvari ne taji.

3. ODPIRALA JE ŠOLE V DOBAH, KO SE SVETNA DRUŽBA ZA IZOBRAZBO IN ZNANOST NI MENILA PRAV NIČ. Zgodovina nam ve povedati, da je bilo teh cerkvenih šol zelo veliko. V Franciji na primer 60.000; v praški nadškofiji okrog 1. 1440 nad 460; v besançonski škofiji je proti koncu 17. stoletja vsaka izmed 800 župnij imela svojo cerkveno šolo. Na Saškem v 17. stoletju ni bilo

ncbene vasi brez cerkve in žole. Podobno je bilo v Poronju, (11)

4. USTANAVLJALA JE UNIVERZE IN JIH PODPIRALA. Zgodovinarji srednjeveških univerz se vjemajo v sodbi, da je univerza zapadna in krščanska ustanova. Koliko univerz se ima za svojo ustanovitev zahvaliti Cerkvi, bomo videli pozneje.

5. USTANAVLJALA JE ARHIVE IN KNJIZNICE ter v njih hranila zgodovinske listine in knjižne zaklade. Vsak zgodovinar, ki se peča z zgodovino krščanskega srednjega veka in tudi poznejših stoletij, bo moral priznati, da bi brez cerkvenih arhivov in knjižnic bila njegova veda zelo borna.

Če se po vsem tem vprašamo, ali je storila Cerkev zadosti za znanost v zgodovini, moramo odgovoriti pritrdilno. Zadosti je storila; več skoro ni mogla.

CERKEV IN ZNANOST DANES

Večkrat priznavajo, da je Cerkev v zgodovini storila svoje dožnost. Tudi kulturo in znanost je podpirala. Odlično je izpolnila svojo nalogo. **TODA DANES JE CERKEV ODVEČ.** Čas jo je prehitel. Odpovedala je človeštvo je ne potrebuje več za varuhinjo. Moderni človek se je osvobodil. Od tod glejte, pravijo, je to, da danes v znanosti ni več mesta za Cerkev. Danes v znanosti več ne vodijo duhovniki in redovniki, kot so v srednjem veku in še v zadnjih stoletjih.

Že večkrat smo naglasili, da skrb za znanost ni prva naloga Cerkve. Cerkev ima vse drugačno poslanstvo. Kulturo je pospeševala in pozitivno znanost gojila, ker tega drugi niso storili. **DANES SE CERKEV UMIKA NA SVOJE POPRIŠČE.** Toda iz tega ne sledi, da se za znanost danes nič ne meni, ali da ji

študij — pod okriljem križa in Brezmadežne

je celo nasprotna. Treba je le poslušati papeža Pija XII., ko sprejema znanstvenike različnih strok in jim govori, kako se Cerkev veseli znanstvenega napredka, ki vodi k Očetu luči. (12) **KAKOR VEDNO SE TUDI DANES CERKEV RADUJE NAD VSAKIM ZNANSTVENIM USPEHOM, KI MORE KORISTITI ČLOVEŠTVU.** Pij XI. je l. 1936 preuredil posebno znanstveno papeško akademijo za znanstvenike iz prirodoslovnih ved. (13) Vanjo se sprejemajo najodličnejši fiziki, kemiki, astronomi, medicinci iz celega sveta ne oziraje se na vero. Rednih članov je nad 65. (14)

Cerkev še danes vzdržuje veliko pravih znanstvenih zavodov — 21 katoliških univerz s svetnimi fakultetami — v primeri z univerzami in znanstvenimi akademijami, ki jih vzdržujejo bogate moderne države, ki imajo na razpolago neprimerno večja finančna sredstva, kot jih more zbrati Cerkev, zlasti še ker so jo države marsikje razlstile.

CERKEV IN ZNANOST PO BESEDAH PAPEŽA PIJA XI.

Papež Pij XI. je l. 1931 izdal znamenit zakon, ki je na sodoben način uredil univerze in fakultete za cerkvene nauke po celem katoliškem svetu. Pod te univerze in fakultete spadajo fakultete za bogoslovje, cerkveno pravo, sholastično filozofijo, cerkveno zgodovino, svetopisemske vede, vzhodno bogoslovje, misijenske vede in cerkveno glasbo. Ta zakon je izdan z apostolsko konstitucijo, ki se po začetnih besedah iz njenega uvoda citira **DEUS, SCIENCIARUM DOMINUS** (Bog, Gospod znanosti). (15)

V tem uvodu papež popisuje, kaj je katoliška Cerkev storila v zgodovini za znanost sploh, ne samo za bogoslovno, in kaj dela še danes. V značilnih potezah, kratko in jasno, opisuje to cerkveno delo. **PIJ XI. JE BIL SAM VELIK ZNANSTVENIK.** Večino svojega življenja je bil Ahil Ratti, tako se je prej imenoval, knjižničar znanstvenik v znanih knjižnicah, Ambrozijanski v Milanu in v vatikanski. Zato je njegov opis cerkvenega zanimanja za znanost tem bolj pomenben.

Pred nami kakor v filmu razvija zgodovinsko sliko o prizadevanju Cerkve za znanost v sivi davnini, v temnih stoletjih srednjega veka, v dobi, ko je bila krščanska kultura srednjega veka na višku, pa tudi v poznejših stoletjih in v današnjih dneh. Posebej naglašuje cerkveno pionirsko delo za izobrazbo ljudstev po daljnih misijonskih deželah. Iz opisa pa zveni rahla obtožba proti tistim, ki tega ne-

sebičnega dela Cerkve nočejo priznati. Nehvaležnost boli vsakega, tudi Cerkev, še več bi Cerkev danes rada storila za znanost, a ne more, ker so ji marsikje finančna sredstva spodrezana.

TO CERKVENO ZANIMANJE ZA ZNANOST NI DILETANTSKO IN NEKAKO ŠPORTNO, MARVEČ JE SISTEMATIČNO, UREJENO, STALNO IN POTEKA IZ SAME GLAVNE NALOGE CERKVE.

Ker je ta uvod iz konstitucije **DEUS SCIENTIARUM DOMINUS** važen dokument za naše vprašanje, ga postavljam sem v slovenskem prevodu, da bo vsak mogel spoznati zavest Cerkve o njenem razmerju do znanosti iz najbolj avtentičnega in tehtnega vira. Prevod se glasi:

“Bog, Gospod znanosti, (16) je dal svoji Cerkvi božje naročilo, naj uči vse narode. (17) Brez dvoma jo je postavil za tako učiteljico, ki zmote ne pozna, in je prav zaradi tega **VELIKA ZAŠČITNICA IN POSPEŠEVATELKA VSE ČLOVEŠKE ZNANOSTI.**

Naloga Cerkve je namreč ta, da predlaga vsem ljudem zapovedi, ki jih je sama prejela iz božjega razodetja ali jih iz njega izvaja. Ker pa vera in razum ne le **“NE MORETA BITI MED SABO V NASPROTJU, MARVEČ SE CELO MEDESEBOJNO PODPIRATA”** (18) kar sledi iz njenega popolnega skladja, je Kristusova Cerkev vedno podpirala in pospeševala človeško umetnost in znanost.

To dobro izpričujejo mnogi in jasni slovenski spomeniki.

NAJSTAREJŠA ŽARIŠČA KRŠČANSKE KULTURE

Takoj ko je minula prva cerkvena doba, v kateri je Sv. Duh sam z obilnimi karizmami nadomeščal pri vernikih potrebno znanje, že v drugem stoletju, so **ZAGORELA OGNJIŠČA KRŠČANSKE MODROSTI** v Smirni, Rimu, Aleksandriji in Edesi. Ob koncu tega stoletja in v tretjem so nastale znane sloveče šole v Aleksandriji, Cezareji in Antiohiji.

V njih so črpali znanje, da omenimo le najbolj odlične učence, Klemen Aleksandrijski, Origen, sv. Dionizij Veliki, Evz-bij cezarejski, sv. Atanazij, Didimus Slepec, sv. Bazilij Veliki, sv. Gregor iz Nacianca, sv. Gregor iz Nise, sv. Ciril aleksandrijski, sv. Janz Zlatousti, Teodoret.

Ti cerkveni očetje in pisatelji so, kakor tudi sv. Efrem, sv. Hilarij iz Poitiersa, sv. Ambrož, sv. Hieronim, sv. Avguštin in toliko drugih cerkvenih učiteljev in učencov iz te dobe,

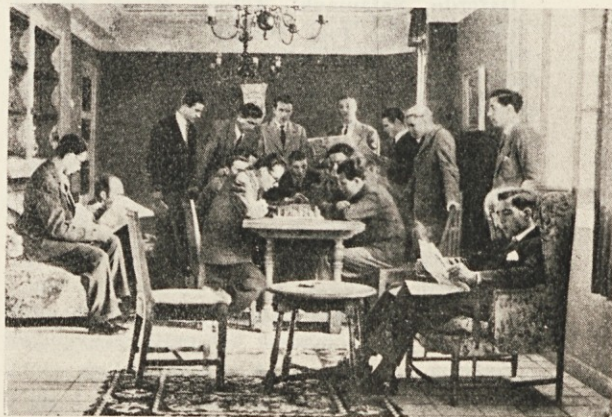
Poslopje katoliškega akademskega doma v Madridu, kjer bivajo tudi slovenski akademiki. — Sliki ne levi in spodaj prikazujeta delo in življenje v zavodu.

veljali pri vseh v svetni družbi **ZA KNEZE ZNANOSTI.**

ŠOLE V TEMNIH STOLETJIH

Ko je minila doba velikih očetov, so nastale predvsem po prizadevanju menihov in škofov **ŠTEVILNE ŠOLE**, ki so jih podpirali tudi tedanji svetni oblastniki. Nobenega dvoma ni, da so tedaj svetne vede in cerkvene znanosti, ki so bile kakor eno, saj so vse izhajale iz žel, zgrajenih ob škofovskih sedežih in samostanih, zelo pospeševale javno blaginjo.

V tej dobi srednjega veka, ki se navadno

imenuje temna, ker so napadi barbarskih narodov grozili uničiti znanost in umetnost, sta ti dve, od vseh zapuščeni in v nesreči tlačeni, našli ob katoliških cerkvah zatočišče in zavetje.

Rimska koncila iz l. 836 in 853 sta posvetila v temo, ko sta izdala zakon, "da naj se v vseh škofijskih mestih za ljudstvo, ki jim pripada, in v drugih krajih, kjer se pokaže potreba, na vso moč skrbi, da se bodo nastavili učitelji, ki bodo marljivo poučevali znanosti."

REŠITEV KULTURNIH SPOMENIKOV

Če bi ne bila rimska Cerkev v tej viharini dobi **OBVAROVALA STARIH KULTURNIH SPOMENIKOV**, bi bilo človeštvo gotovo za vselej izgubilo slovstvene zaklade, ki jih je zapustil stari vek.

STARE UNIVERZE

Univerza, ta slavnostna ustanova srednjega veka, ki se je takrat imenovala **STUDIUM** ali **GENERALE STUDIUM**, je že od vsega početka imela **CERKEV ZA DUHOVNO MATER**. Sicer ne izvajajo vse univerze svojega začetka od katoliške Cerkve, vendar pa je znano, da imajo skoro vse stare univerze rimske papeže za ustanovitelje ali vsaj za dobrotnike in vodnike.

Ob pogledu na eno samo stoletje se mora pač vsak začuditi, koliko je apostolska stolica prispevala k napredku cerkvene in svetne znanosti. Od 52 univerz, ki so dobile listino o svoji ustanovitvi pred l. 1400, jih je 29 prejelo listino od papežev, 10 nadaljnih pa sta skupno ustanovila odlok cesarja ali kneza in apostolska konstitucija.

NAJSLAVNEJŠE UNIVERZE, da drugih ne omenjamo, ustanovljene v Beloniji, Parizu, Oxfordu, Salamanki, Tuluzu, Rimu, Padovi, Canterburyju, Pizi, Peruži, Florenci, Papiji, Lisboni, Sieni, Grenoblu, Pragi, na Dunaju, v Koelnu, Heidelbergu, Leipzigu, Montpellieru, Ferrari, Lovanju, Bazlu, Krakovem, Vilni, Gradcu, Valladolidu, Mehiki, Madridu, Manili, Santa Fe, Quito, Limi, Guatamali, Calari, Lvovu in Varšavi, **JE USTANOVILA ALI VSAJ POVZDIGNILA APOSTOLSKA STOLICA**.

Večkrat so seveda državni oblastniki univerze in šole polagoma odtgnili cerkvenemu vodstvu in varstvu. A Cerkev kljub temu, čeprav so ji vzeli svobodo in sredstva, ki so ji

prej pritekala, po svoji prirojeni naravi nikdar ni nehala ustanavljati in podpirati žarišče znanosti in učnih zavodov.

CERKVE NE ŠOLE V MISIJONIH

Prav zaradi naloge, ki jo je Cerkev prejela od Boga, se njeni misijonarji na vso moč trudijo, da v nekulturnih deželah v bližini cerkva, ki jih zgrade, **ODPRO TUDI ŠOLE**. V teh šolah ne poučujejo samo cerkvenih naukov, marveč tudi svetne, kolikor le morejo. Uvajajo učne in civilizacijske pripomočke, da nauče neizobražena ljudstva pisati in brati, pa tudi poljedelstvo.

Če potem kdaj "prosvetljenci", ki pridejo v tiste pokrajine, katere so požlahtnili odposlanci Jezusa Kristusa s križem in plugom, začno iz tam ustanovljenih šol odstranjevati krščanska načela in zapovedi, **VSAJ TEGA NE MOREJO ZATAJITI, DA JE ŠOLE**, ki jih sedaj oni skrunijo, **USTANOVILA CERKEV**.

KATOLIŠKE UNIVERZE V NAŠEM ČASU

Cerkev pa ne skrbi za kulturo le v misijonskih pokrajinah, marveč še bolj pri tistih narodih, ki so ji celó ponovno oropali imovino.

Poglejte le **CVETOČE UNIVERZE**, ki so se po njenem prizadevanju ustanovile v našem času:

univerzo presv. Srca Jezusovega v Milanu, francoske univerze v Parizu, Lillu, Angersu, Lyonu in Tuluzu, holandsko v Nymwegenu, poljsko v Lublinu, sirsko v Beyrutu, severnoameriško v Washingtonu, kanadske v Quebecu, Montrealu in Ottavi, čilsko v Santiagu, kitajski v Šanghaju in Pekingju, japonsko v Tokio, in mnoge druge.

KNJIŽNICE

Poleg tega, kar smo omenili, nam nudi dokaz za živo zanimanje Cerkve za kulturo in znanost zlasti še njena stalna skrb, da se ustanove in vzdržujejo knjižnice. Skoro so ne da naštetiti, koliko rokopisov in tiskanih knjig je Cerkev v materinski skrbi zbrala od cezarejske knjižnice do ambrozijanske in vatikanske knjižnice.

Znano je, da so sveti cerkveni pastirji že v prvi krščanski dobi, kadar je grozila nevarnost, pač ravnodužno prepugčali, da je propadla njihova imovina, **TODA Z NAJVEČJO VNEMO SO POLEG SVETIH POSOD REŠEVALI ZNANSTVENE SPISE**.

CERKEV SE BOJI LE NEPOZNANJA RESNICE

Zato je pač brez vsake podlage krivičen čéitek nekaterih, češ da je Cerkev širila med ljudj temo neznanja.

Katoliška vera se ne boji preganjalcev, ki ji dajejo priložnost za mučeniško slavo, ne krivih ver, ki ji naročajo, da je treba zaklad božjega nauka bolj skrbno pojasniti, pač pa se boji enega, to je: **NEPOZNANJA RESNICE**. Zakaj Cerkev je prepričana, da je njeni nasprotniki ne bodo sovražno in hudobno preganjali, če bodo njen nauk in njene zapovedi preučevali brez predsodkov. Že v drugem stoletju je namreč Tertulian trdil o sovražnikih krščanskega imena: **"NEHAJO SOVRAŽITI, KO NEHAJO BITI NEVEDNI."** (19)

CERKEV SKRBI ZLASTI ZA BOGOSLOVNO ZNANOST

Naši predniki so se v teku zgodovine močno trudili in so vse storili, da bi se gojile véde in se na mnogih krajih ustanovile šole vsake vrste. Zlasti pa so si prizadevali, da bi napredovala **BOGOSLOVNA ZNANOST**, ker je pač ta najbliže stvari, ki jim je zaupana. (20)

Tudi Mi smo se, dobro se zavedajoč odgovorne službe, ki Nam jo je Bog izročil, po svojih močeh prizadevali, da bi se univerze in fakultete za cerkvene nauke pred ostalimi visokimi šolami tako odlikovale **PO GLOBINI PREUČEVANJA IN SLOVESU ZNANOSTI**,

kakor jim gre po važnosti njihovega predmeta.

Zato smo imeli takoj, ko smo zasedli papeški prestol, za svojo dolžnost pripraviti zakon, ki naj bi zavodom za globlje bogoslovno izobraževanje — ki jih je več kot sto med različnimi narodi — jasneje opredelil namen, točneje predpisal metodo poučevanja in določil isti način ustanavljanja, ne da bi pri tem prezrl posebne stvarne in krajevne okoliščine, tako da bi omenjeni zavodi mogli kar najbolje ustrezati sedanjim potrebam.

SPOSOBNI KATOLIČANI ZLASTI BOGOSLOVCI NAJ SE POSVETE ZNANOSTI

Zmote vseh vrst se skušajo zlasti v našem času obdati z videzom modrosti, da bi jim ljudje tem rajše verjeli, zakaj luč učenosti more pač privabiti mnoge.

Zato je zelo potrebno, da se tisti katoličani, ki so sposobni za znanstveno raziskovanje, zlasti pa izbrani študentje bogoslovja, potem ko so se obrnili v molitvi k Očetu luči (21) in chranijo pred očmi besedo, "da v hudobno dušo znanost ne vstopi," (22) **POGLOBE V SVETE ZNANOSTI IN V TISTE, KI SO Z NJIMI KAKORKOLI V ZVEZI**, in si tako prisvoje vse potrebno, da bodo mogli ob priložnosti katoliški nauk pravilno učiti in ga odločno varovati proti napadom in zankam nasprotnikov."

Tako papež Pij XI. v začetku svoje okrožnice.

ZNANSTVENIKI IN VERA

Že v uvodu smo omenili, da nekateri vprašanje o Cerkvah in znanosti nekako istovetijo z vprašanjem, kako je z vero pri znanstvenikih. Ali se nahajajo tudi verni možje med znanstveniki? To je seveda čisto drugačno vprašanje kot prvo. Toda navzlic temu se ob koncu tega članka ozrimo na kratko tudi NA VERO ZNANSTVENIKOV.

Ker se ob koncu prejšnjega stoletja trdili, da bo znanost ubila vero ("ceci tuera cela"), so si nekateri zastavili nalogo, da preiščejo, ali so bili vodilni znanstveniki verni ali ne. Glede starejših ni dvoma. Kopernik, Kepier, Newton, Huyghens, Boyle, Mariotte, Harvey, Bernouilli, Linné so bili verni.

Versko prepričanje znanstvenikov sta preiskovala Nemca DENNERT (23) in KNELLER (24) in za njima Francoz EUMIEN. (25) Rezultat je ta: od 432 znanstvenikov, se ni dalo ugotoviti pri 34, ali so verni; 16 jih je bilo ateistov, 15 indiferentnih ali agnostikov, 367 pa vernih.

Druga preiskava o 398 znanstvenikih je ugotovila: okrog 4 % je bilo ateistov, prav toliko indiferentnih, 92 % pa vernih. Med vernimi so bili največji kot na primer Ampère, Faraday, Maxwell, Fresnel, Lord Kelvin, Cauchy, Gauss, Hermite, Le Verrier, Hany, Mendel in Kaenneg.

L. 1910 so 173 najodličnejšim ANGLEŠKIM ZNANSTVENIKOM zastavili tile dve vprašanji: 1. ali je nasprotje med znanstvenimi dejstvi in temelji krščanstva in 2. ali so nalekli na neverne in protikrščanske znanstvenike. Od 173 vprašanih znanstvenikov jih 18 ni odgovorilo, 2 sta odgovorila pritrdilno, 153 pa jih je odgovorilo nikalno na obe vprašanji. O tem poroča Tabrum, Religions beliefs of Scientists 1910.

Član FRANOSKE ZNANSTVENE AKADEMIJE R. DE FLERS je l. 1926 svojim kolegom iz akademije zastavil vprašanje, ali znanost nasprotuje verskemu čutu. Od 88 tondanjih članov jih 15 ni odgovorilo; med ostalimi 73 pa ni nihče odgovoril pritrdilno; med temi so bili znanstveniki prvega reda: Appel, De Broglie, Branly, Puiseux, Termier, Urbain. (26) De Flers, direktor lista Figaro je rezultate o anketi najprej objavil v svojem listu, potem pa v delu "La sentiment religieux et la science", Enquête après des Membres de l'Academie des Sciences, Paris 1928.

Vera se more izgubiti na razne načine. Tudi znanstvenik jo more izgubiti. Marsikateri znanstvenik jo tudi dejansko izgubi, čeprav je veliko vernih, kot pričajo gornji podatki. Če je kakšen znanstvenik vero izgubil, še nikakor ni rečeno, da jo je izgubil zaradi znanosti. Verni znanstveniki pa dokazujejo, da more biti človek kljub temu veren, čeprav je znanstvenik. Kaj več pa iz takih statistik nočemo sklepati. To nam zadostuje.

Opombe.

- (1) "Intellectum valde ama," je zapisal Avguštin v pismu Konsenciju (ep. 120,13).
- (2) "Intellige ut credas; crede ut intelligas quomodo dico utrumque sine controversia accipiamus: Intellige ut credas verbum meum; crede ut intelligas Verbum Dei" (govor 43. c. 7, PL 38, 258).
- (3) "Ratio, die schoene Metze, ... die hoechste Hure des Teufels."
- (4) "Kar se je povedalo dobrega (pri poganih), pripada nam kristjanom" (Apologia II. 13 PG 6, 4,5).
- (5) Vprašanje se je sprožilo l. 1927 v Franciji ob Brehierovi Zgodovini filozofije. O tem so pisali L. Augros, T. M. Bartolomei, B. Baudoux, Bloudel, E. Gilson, Derisi, J. Huby, Jolivet, A. Lion, H. de Lubac, G. M. Manser, J. Maritain, Penido, J. Rimand, B. Romeyer, Sertillanges, B. de Sollages, M. Souria, J. de Vries.
- (6) 4 Kor 2, 7-8-10; D 1795.
- (7) D 1797.
- (8) 1 Tim 6, 20.
- (9) Kol 2, 8.
- (10) D 1799.
- (11) Podatke glej v Franca, La crisis del mundo moderno II (španski prevod iz portugalskega izvirnika priredil Cafferata, Buenos Aires 1944).
- (12) Jak 1, 17.
- (13) Z motuprijem In multis solaciis z dne 28. oktobra 1936.
- (14) Njih imena so v vsakoletnem Annuario Pontificio.
- (15) Apostolska konstitucija nosi datum binkoštné nedelje, 24. maja 1931.
- (16) 1 Sam 2, 3.
- (17) Mt 28, 19; Mk 16, 15.
- (18) D 1799.
- (18 a) Tem univerzam pravijo v Franciji Institut Catholique.
- (19) Ad Nationes I, 1.
- (20) S. th. I, q. 1. a. 5.
- (21) Jak 1, 17.
- (22) Mdr 1, 4.
- (23) Die Religion der Naturforscher, Berlin 1908.
- (24) Das Christentum und die Vertreter der neueren Naturwissenschaft, (3) Freiburg i. B. 1912.
- (25) La part des croyants dans les progrès de la science au XIX siècle. Paris 1920.
- (26) Gornje podatke glej pri Franca o. c. 97 in 98.

Napisal DR. ALOJZIJ ODAR

— N O V O Ž I V L J E N J E —

Damijanove mišičaste roke niso mirovale. Zdelo se je kot bi bil stroj, ki nikoli ne miruje in se nikoli ne utruji. Kopal je in nasipal voziček za vozičkom ob luči jamske svetilke. Tujca se je počutil v jami, ker je prišel s kmetov. Prenekatero pikro in posmehljivo je pogoltnil, prenekatero pa udaril nazaj tako, da je imel mir. Niti enega ni imel v svoji bližini, ki bi potegnil z njim. Poznal jih je dobro. Verjeli so samo eno: kar so slišali na svojih sestankih, govorili tudi samo to, samo še v dosti bolj surovi obliki.

Medeni so bili v začetku z njim. Mlad in naiven se jim je zdel, mislili so, da bo delo z njim lahko.

“Poglej, Damjan, če bi bilo kaj pravice, bi ti ne bilo treba iti z doma; vem, da bi raje kmetoval; pa pravice ni. Čemu imajo eni toliko zemlje, drugi pa nič. Le z nami delaj: boš videl, ko pridemo mi na oblast, bomo vse razdelili.”

Damijan se mu je v temi nasmehnil: “Lejze, potem boš pa najbrže tudi ti šel ven iz jame sori v Čemšeniško hribe in tam kmetoval. Par njuvic boš imel, pa par kravic, pa hišico, pa boš roke križem držal, saj kmetu samo raste.”

“Hudič, se misliš iz nas še norca delati, ki tu notri že gnijemo po nekaj let,” je surovo zavpil nad njim Hinko. “Zarukani kmet!”

“Premalo sem zarukan, da vas ne bi spregledal, Hinko! Saj sami vpijete, da kmetu samo raste, on samo pospravi, pa drago proda, a dobro veste, da ne odbije samo osem ur, kot vi tukajle, pa le vpijete, najbolj pa tisti, ki jim to vpitje najbolj nese. O poznam to, čeprav mislite, da ne. Vsi ga poznate in poslušate kot Boga tistega, ki ima v Zagorski hranilnici največ, pa je rdeč od pet do glave. Naj pokaže, kako se deli. Pa pazniki tukajle. Tisti, ki so rdeče pobarvani, so dobrotniki in voditelji, drugi pa izkoriščevalci delavcev. Le hodimo vsak po svoji pameti, mene ne boste obrnili, ker imam odprte oči, jaz pa vas ne, ker vem, da videti ne marate, ker ste že preveč zastrupljeni!”

Umolknil je. Zaslišal je samo še par kletvic, pa so spet peli krampi in lopate svojo pesem, dokler ni sirena tulila.

Na hitro se je zmuznil iz črne gruče in odhitel po bližnjici navkreber proti Zavinam. Hitel je skozi njive in obilne vrtove. Tudi tukaj se je počutil tujca. Z neusmiljeno roko je zagrabil nenapisan zakon male kmetije: “Zdaj si dovolj velik in močan, pojdi od hiše!” Nič mu tega ni rekel, ne oče ne mati, pa je moralo biti. Preveč jih je bilo še za njim, vseh kmetija ni mogla rediti. Zazdelo se mu je, kot bi ga stražen vihar s korenino odruljal iz zemlje, s katero je bil zaraščen z vso ljubeznijo; v vsako njivo, v vsako rušo posebej. Zlaj ga vihar meče po zraku, korenine hlastajo po trdni opori, kamor bi se vrasle, pa je ne najdejo. Tužec je v jami, tujec doma, ko iz dela pride.

Prišel je na sleme, kjer se hrib spusti v

kotredeške tesni. Kot zid je zapirala pogled Čemšeniška planina in potem še Sveta Planina. Pred njim so štrlele v zrak razvaline gamberškega gradu. Utrujen se je usedel na melino pod leščevje.

“Ali bom zmogel to življenje,” se je spraševal sam sebe. “Dan za dnem ta dolga hoja v jamo med čisto tuje, sovražne ljudi, potem pa nazaj na to čudno lepo čemšeniško zemljo, da se moram spet zjutraj odtrgati od nje.”

Ob robu gozda je stala osamela bajta. Bog ve, kdo jo je postavil. Bržkone kak oglar, da mu je streho dajala ob slabem vremenu. Kot velik prt je med dvema potima segala koševina do gozda.

Nenadoma se je zamislil: “Poglej, kako bi tukajle bil lep kraj za hišico. Domov bi gledal lahko, na Sveto Planino, na Sveto goro in na Sveti Kum, pa še doli v Medijsko dolino in na to stran v kotredeške tesni. Pa ta lepi Gamberk zraven.”

Po poti za seboj je zaslišal govorjenje. Spoznal jih je takoj: “Iz meščanske šole iz Glazute gredo.” Prišel je Kovačev, Ržiški, Hribarjeva, Španova, Grobljerjeva. Ta se je ozrla in se mu nasmejala.

“Damijan, ali te toliko utruji ta pot, da moraš počivati, pa tak fant!”

Že je zginila po stezi med grmovjem. Gledal je za njo. Na jasi na ovinku je še videl dve zlati kiti, potem se je zamislil. Pred očmi mu je oživela hišica, na tej pedi zemlje tukaj, pred njo vrtiček in v njem Vida, njegove sanje.

Zdelo se mu je kot bi se predramil, skoro mu je že ušla iz spomina. Seveda, v meščansko šolo je hodila v Toplice, pa je ni več srečaval kot некоč, še ob nedeljah je hodila doli k maži. Zdaj so mu spet stopili pred oči daljni dnevi, ko je kot otrok hitela v šolo mimo hiše. Če bi se ne bil bal posmeha drugih šolarjev, bi jo bil neprestano spremljal, vse zanjo naredil; tako so jo pa le žareče oči lovile in jo nikdar ne izpustile. Potem je vse pokrill plašč pozabljivosti. Zdaj se mu je spet odkrila.

Damijan je šel z roko preko čela, kot bi hotel prepoditi spomine. Pa so mu misli same predle niti naprej: “Kaj bi, bogatega kmeta otrok je; iz te šole bo šla v druge, kot že dva brata, pa se mi bo spred oči izgubila za vedno.” Trpko so se mu stisnile ustnice. “Ali le nimajo prav tisti, ki hočejo prevrniti vse, porazdeliti vse,” mu je šlo skozi misli. Pa se je boril sam s seboj: “Že,” je presojsal, “ko bi bili pravi ljudje to; iz sovraštva, surovosti, umazanega življenja in zaničevanja vere, pa le ne more zrasti nič dobrega. Pa vendar tako ni prav,” mu je sekalo skozi možgane. “ti se ubijaš, če hočeš nekaj dobiti, pa ne boš mogel, ker si revež.”

Damijanu je od težkih misli pordel obraz. Vstal je in šel naprej. “Pa, ali bi bilo prav, da bi vzel Grobljerjevo? Njegov oče se je trudil kot jaz, da je naredil hišico; iz leta v leto je rasla hiša in kmetija, sad njegovih žuljev je

in žuljev sedanjega, ki naprej in naprej gara. Ti tam doli pa po osem ur krampajo, in potem prenekateri od teh kričočev pusti vse v goštinji."

Znova se mu je zagnusilo to življenje, da je pljunil po stezi. "Ne in ne, ne bom se spustil med nje, tu gori bom spet pognal korenine, jama naj mi samo pomaga, naj bo samo kratka mora vsakega dne, da se bom potem toliko globlje oddahnil."

Stopil je hitreje. Nad potjo in pod njo se je zemlja razširila za nekaj njiv in vrtov. Prva čemšeniška vas je bila to. Po njivah je bilo vse živo, čutil je, kako zemlja živi in kako ljudje žive z njo, on pa je odtrgan od nje, presajen je v jamo, med sklade premoga. Mesto sonca ima jamsko svetilko. In ko z jame pride, je zemlja zanj tuja, kot ne bi bil iz nje zrasel.

Mrk je šel skozi vas. Zunaj je iz brega doli zaslišal znani glas. Oko mu je zdrselo po bregu navzgor. Tam gori pred hišo je stala Vida. Njen glas je pel kot struna, njen pogled, se mu je zdelo, da se je zasvetil prav do njega. Korak mu je zastal, da se je moral siloma pognati naprej.

Damijanu tisti dan ni dišala jed. Začel je računati in misliti. Dolgo v noč je mislil, "Čigav je tisti jezik zemlje, tista lopa? Bom spravil skupaj? Mora biti moje. Za les bom poprosil, tudi za opeko bom poskušal dobiti kaj ceneje, potem bom pa počasi, počasi poskušal dobiti zemljo k hišici krpo za krpo." Iz misli je prešel v spanje, na utrujen mladi obraz je legel skoro otroški nasmeh.

Damijan je delal, delal. Nihče ni vedel, zakaj se žene. Za tisti jezik zemlje je zvedel, čigav je. V dolini je bil lastnik, zavrženo je bilo njegovo gospodarstvo. Damijan je slišal, da bo moral prodati marsikaj, da se reši.

Cel del mu je ponudil. "Saj je predaleč zame tja gori, ne splača se mi še les nima cene, ko so tako slabe poti v dolino."

Damijan je prevdaril. "Ne morem celega dčla, nimam denarja, pol leta šele sem v jami, ti bi pa denar rabil takoj." Nižal je ceno, da se je Damijanu zablestelo pred očmi. Segel je v žep po aro: "Dobro, do danes 14 dni bom uredil, da v Litiji naredimo prepis."

V posojilnici si je izposodil, kar mu je manjkalo. Gospod Matjaž ga je udaril po rami: "Prav si naredil, Damijan; če bi živel samo za jamo, bi ti izpila kri, tako si pa boš iz svoje zemlje vsak dan nove krvi nasrkal, da boš obstal. Le pripravljaj; ko boš vojsko odslužil, boš pa še zidati začel."

Damijan je oživel. Nasmehan in svež je bil njegov obraz. Začutil je tla pod nogami. Od sedaj naprej ni več samo počival na tistem koščku zemlje. Lopo je popravil, da se je zaklenila, in spravil notri kramp, sekiro, lopato in vse drugo potrebno orodje. Dan za dnem je trebil, sekal, kopal, izravnaval. Ograjo je naredil okrog in okrog, da se je od daleč videlo, kot bi hišica že stala.

V jami so padale nanj vsak dan ostreše besede. Vse je moral slišati, do najgrše psolve in najbolj bolečih žaljivk, pa je prenesel.

Res je, iz zemlje je vsak dan srkal novo kri, novo moč.

Vide ni srečaval več. Počitnice so bile. Od daleč jo je včasih ujelo oko, ko se je vračal domov ali šel od doma. Živela pa je v njem vsak dan močnejše njena slika. Koliko načrtov je romalo skozi njegove misli, kako bi jo kje srečal, da bi govoril z njo. Saj ni več otrok, v šestnajstem letu. Kaj bo sedaj z njo, kam jo bodo dali, ga je vsak dan znova vznemirjalo.

Na Sveti Planini sta se srečala. Njegov pogled jo je božal, pa se mu je zdelo, da ji ni mar nič bolj kot kdo drugi. Do vseh prijazna, neprestano nasmejana. "Otrok je še," je sam zase prescdil, "čeprav je za otroka že davno odrasla, tako močna je."

Nazaj grede jo je dohitel onstran Znojil. Sama je hodila, ker se je v vasi pri teti zamudila. "Vida, bova pa skupaj šla, če me maraš." Vida se je nasmejala. Kot nebo modre oči so se ozle vanj. Damijan je uprl oči vanjo, da ji je postalo nerodno. "Le pojdiva skupaj, bo krajša pot." — Damijan ni vedel, kje bi zastavil besedo. "Kam boš pa sedaj, ko si meščansko končala?" je kar naravnost nameril. "Ata pravi, da bom šla v gospodinjsko, za druge šole sem že prestara, potem bom pa doma, če se ne bo kaj drugega boljšega pokazalo."

"Dokler ne bo prišel pravi in te odpeljal." se je pol v zadregi pol v šali poskušal nasmejati Damijan. "Beži, beži, saj sem komaj iz šole zlezla, ali misliš, da že koga imam." se je spet vedro nasmejala. "Pa že gotovo kdo gleda za teboj." Vida je čutila potrtost v glasu. Videla je njegove oči, ki so kar visele na njenem obrazu, in je sklonila glavo. Ena kita ji je padla na hrbet. Segla je po njej in jo vrgla nazaj na hrbet. Spet je srečala njegove oči, ki so prosile.

"Govoriva kaj drugega, Damijan! Povej, kako boš hišico naredil?"

Damijanu se je zjasnil obraz. Kot bi ji že postavljeno hišico razkazoval in jo vodil od prostora do prostora, mu je tekla beseda. Vida je molče stopala poleg njega in poslušala. Videla je žar njegovih oči, močne roke, ponosno postavo. Oči so ji polne skritega občudovanja obvisle na njem z vso toploto, ki je bila v njih. Še ga je povpražala, kako bo s to, drugo rečjo, če bo naredil vrtilč za rože, nasadil drevce; zanimanje ji je začelo rasti, kot bi sama pomagala ustvarjati novo hišico. Prišla sta do Damijanovega doma.

"Zdaj bom nekaj ur spal, da grem jutri v jamo. Kri bi mi izpila, če ne bi imel te svoje zemlje, ki me drži pokoncu. Vida, pozdravljena bodi in dobro se gospodinjiti nauči, da bomo dobro jedli, ko prideš." ji je nagaivo rekel v slovo. "Bog ve, če bi hotel jesti kar bi jaz napravila, Damijan." Pogledala ga je v oči, pa se že isti hip obrnila. "Dobro se imei, Damijan, pa lepo in kmalu napravi svojo hišo, že jaz jo bom vesela; tako ti privoščim, ko vidim, kako se ženeš! Lahko noč!" Damijan je obstal in gledal za njo. Hitela je. Lasje so se ji zlato svetili v zahajajočem soncu. Preko

hrbta sta se ji poigravali kiti.

Na jesen je šlo. Vida je odšla. Damijan je ni več srečal. Pollaščalo se ga je Domotožje, čutil je, da brez njene bližine ne bo mogel živeti. V jami je stala pred njim; ko je trebil svojo zemljo, jo je videl, v sanjah je poslušal godbo njene govornice in nje smeha. Podvojil je delo kot bi bil jeklen, ni odnehal pozno v mrak. Lep kos zemlje je bil ograjen, cela vrsta drevesc zasajena, lepo urejene cvetlične grede, na katerih so že cvetele krizanteme. Lep kos njive je že bil preoran v praho. Notri v trdo zimo ni odnehal.

Damijan ni vzdrljal. V svoji lopi je postavil mizo in sam slonel nad papirjem. "Kaj in kako naj ji napišem?" Je že mislil pospraviti, pa je spet sedel, spet pomočil pero v črnilo. Začel je s trdo, izdelano roko, in pisal in pisal. Zdelo se mu je, da stoji pred njim in da ga poslušajo njene sinje oči, skoro otroška usta. Iz vsake besede je vstajalo hrepenenje po njej. "Bog ve, če ne bom prej, ko prideš domov, odšel k vojakom. Saj komaj čakam, da bi opravil tudi to, pa mi je vendar hudo, če te ne bom toliko časa videl," je končeval pismo. Nič več ga ni prebral, vtaknil ga je v kuverto in zaprl.

Odleglo mu je, štel je dneve. Ko je preracunaval, da bi moral dobiti že odgovor, je postajal nestrpen. Damijan je čakal zaman. Odšel je k vojakom v Srbijo. Lopa je osamela; pod snegom je ležala na novo obdelana zemlja kot pokrita s prazničnim prtom.

Vida je za Božič prišla domov za nekaj dni. Mimo lope je prišla in obstala. Zazdelo se ji je, da vidi v njej Damijana. Suh, kot iz jekla je stal pred njenimi očmi. Oči so mu žarele kot tedaj, ko sta se vračala. Nekam mehko ji je postalo pri srcu. "Bog ve, kje je sedajle, ali v jami ali doma ali pri vojakih," ji je šlo skozi misli. Pogledala je na vrata pri ograji; bila so zaklenjena. Šla je proti domu. Tudi doma ga niso vzeli nič v misli, vprašati pa jo je bilo sram; odšla je v šolo nazaj, ne da bi zvedela. Čas je potekal. Spomin na Damijana je obledel v družbi sošolk in v vsakdanjem delu.

Vrnila sta se skoro istočasno. Vida iz šole, Damijan iz vojske. Bil je zagorel, močan, kot bi mu bila služba v vojski za počitnice. Oči so mu še vedno gorele. Komaj se je oglašil doma, že je hitel nazaj v rudnik v službo. Pred očmi mu je stal novi dom, ki ga mora dostaviti čimprej. Spet je delal od jutra do večera; poprosil je pri prijateljih za les in ga dal zvoziti in obtesati. Za vrtno ograjo so rasli kupi lesa in opeke. Vodo je napeljal do lope in sam gasil apno.

Vide si ni upal več ogovarjati. "Preučena, preveč visoka je zame," mu je vrtala žalostna misel v srce. "Gleda na kaj boljšega, zato mi ni odgovorila na pismo."

Zatekel se je spet k gospodu Matevžu. "Zmanjkalo mi je vsega, pri vojakih ni zaslužka; ali bi mi mogli posoditi toliko, da bom pod streho spravil?" Mogočne obrvi gospoda župnika so se dvignile. Zdelo se mu je, da ga z očmi prebada. "Tebi, Damijan, kolikor pre-

ODDIH V KMEČKI IZBI

O, sreča tiha, tiha
družinske kmečke izbe,
ko vrelec dan usiba
za streho zadnje hiše
in steh predmetov risbe
od vrat pa do razpela
tema počasi briže —
in kot s tančico žalno
svetnikom kljubovalno
zatira resna čela!

Na mizi krajec kruha
dijši po rženem trnju,
skoz okno sapa suha
vonj brazd prinaša s polja;
in ščip kot oven v trnju
skoz hrušk in jablan križe
me gleda iz veselja —
in čelo, dlan odprto
s srebrno ozko črto
mi kot z jezikom liže.

V tej zoženi samoti
med nočnimi zastori
miru mi nič ne moti.
Pod križem kakor vrčča
plodov sedim z napovi,
s trdoto žuljev dneva —
in zrela, svetla sveča
ko dar dne v božjem blišču
mi na srca ognjišču
sladko se razgoreva...

Bogdan Budnik

moremo. Vem, da nočes zaplavati v brezdomstvo, da se hočes usaditi v zemljo, ki te bo obdržala."

"Damijan," mu je gospod župnik šepnil, "ali bo hiša prazna? Kje si pa izbral?" Damijan je vrtel v rokah ponošen klobuk in ni vedel, kaj bi rekel. "Najboljše bo," mu je hitro šlo skozi misli, "da kar povem, gospodov nasvet tudi drži." Beseda se mu je zatikala, pa je vendar povedal vse. "Tako, tako," je godel sam vase gospod Matevž, "oči imaš dobre, pa da ti ni odgovorila? Gruntarji so že, pa vseeno, tebi bi pa jaz Vido vseeno dal, če bi bila moja, seveda, če ni pri njej kaj drugega. Pa si sedaj že kaj govoril z njo?"

Damijan je odkimal. "Siliti nočem, prositi tudi ne; če misli, da sem preslab, je bolje, da ne govoriva." — "Visok si, visok, Damijan, pa imaš v tem čisto prav, samo če je to res; kar ne gre mi v glavo, saj dekle poznam, ni ne prevzeta ne domišljava."

Damijan je zidal. Sam je pomagal po službi, da se je zdelo, da hiša prav iz njegovega znoja raste. Do Vseh svetov je bila pod streho. Potem je sam delal v njej dan za dnem.

Na dan sv. Katarine je sedel pred hišo na večernem soncu. Kar prijetno gorko je bilo. Tedaj se je oglasil za njim znan glas, da ga je streslo: "Damijan, to se ti godi. Na soncu sediš, pa že pred svojo hišo. Dober si, da si zmogel vse tako hitro."

Damijan je postal rdeč v obraz. Zala se mu je zdela kot še nikoli. "Iz Zagorja grem s sejma," so ji žuborela rdeča usta, da so se svetili beli zobje. Ves nasmejan je bil njen obraz. Damijan je strmel vanjo in poslušal. "No, vsaj dober večer mi reci, Damijan," ga je podražila.

Vstal je in stopil k ograji. "Bog ti daj dober večer, Vida! Dolgo že nisva govorila; skoro bi lahko rekel, da te še videl nisem, odkar sem šel k vojakom." Vida je čutila, da ji hoče očitati.

"Nisem kriva jaz, Damijan. V šoli sem bila, ti pri vojakih Bog ve kje. Ko si pa prišel, se nisi nikoli pokazal. Še ob nedeljah sem te komaj videla, da sem mislila že, da bežiš pred menoj."

Damijan ni vedel, kako mu je; trpkost in ugodje, vse se je prelivalo v njem. Ljubezen in užaljenost. Pa je le spregovoril: "Pisal sem ti, Vida, pa mi nisi odgovorila. Potem veš, da moram misliti, da sem nadležen; tega pa ne maram."

"Pisal si mi, praviš?" Vida je vprašala tako začudeno, da je takoj bil prepričan, da pisma ni videla. "Da, pisal sem ti v šolo in zelo me je zadelo, ko nisem dobil odgovora."

"Damijan, to veš, da ne lažem. Če bi bila pismo dobila, tebi bi gotovo odgovorila pa ga nisem. Le kako si pisal, da se je moglo zgubiti. Si naslov naredil prav?"

Damijan se je zmedel. "No seveda, spraševati me je bilo malo sram, pa sem napisal kot sem vedel: Mala Loka, pa še Dolenjsko sem napisal."

Vidi se je spet hudomušno pobliskalo v očeh. "Seveda, to je pa že malo premalo. Vsak

poštar hoče imeti zapisano pošto. Malo neroden si bil, Damijan. Mi pa kar zdajle povej, kaj si pisal," se mu je posmejala.

Damijan se je zresnil: "To sem ti napisal, Vida, da delam hišo tudi zate, če boš hotela. Seveda napisati se da boljše in lepše, kot pa na hitro povedati. Mislim, da me razumeš. Odkar sva govorila doli pod Sveto Planino, sem mislil, da bi te vprašal, če me boš hotela. Res si še mlada, pa vseeno zadosti stara, da lahko premisliš. Rad te imam in že zdaj mi je bilo delo v veselje, v mislih, da delam za dom, v katerem boš živela tudi ti. Pa nič ni prepozno, čeprav si že danes zvedela. Res bi le, da mi po pravici poveš naravnost, kakor sem te naravnost vprašal."

Vida je postala rdeča in zmedena. V očeh ji je gorel ogenj, v katerem je Damijan videl upanje. Pogledala ga je: "Damijan, preveč na hitro je prišlo to danes. Lahko ti rečem, da si mi bil včasih radi možnosti in pridnosti bolj kot drugi, pa vendar moraš videti, da moram premisliti prej in tudi doma govoriti. Povedala ti bom pa čimprej in naravnost, kakor želiš. Nasvidenje." Ljubko mu je pomahala z roko, da je Damijanu zaigralo v srečo. Zrl je za njo kot bi bil zamaknjen, dokler ni izginila za ovinkom.

Stopil je v hišo in zakuril v pečici. Dolgo je hotel ostati sam v svojih mislih. Čutil je, da se mu sanje izpolnjujejo; to ga je delalo srečnega čez vse.

Pretekel je dober teden. Po maši je videl, da je ostala Vida v cerkvi. Tudi on si je dal opraviti zunaj cerkve, dokler ni prišla. Pridružil se ji je. Videl je, da ga je čakala. Govorila sta vsakdanjosti, dokler nista prišla iz vasi. Tedaj ji je korak zastal: "Damijan, prevarila sem in vprašala doma. Ata poznaš in mamó, da nista lahkomišelná, pa sta bila oba zadovoljna. Lahko veš, kako sem bila vesela. Jaz sem zadovoljna, Damijan, če misliš, da bom dobra zate."

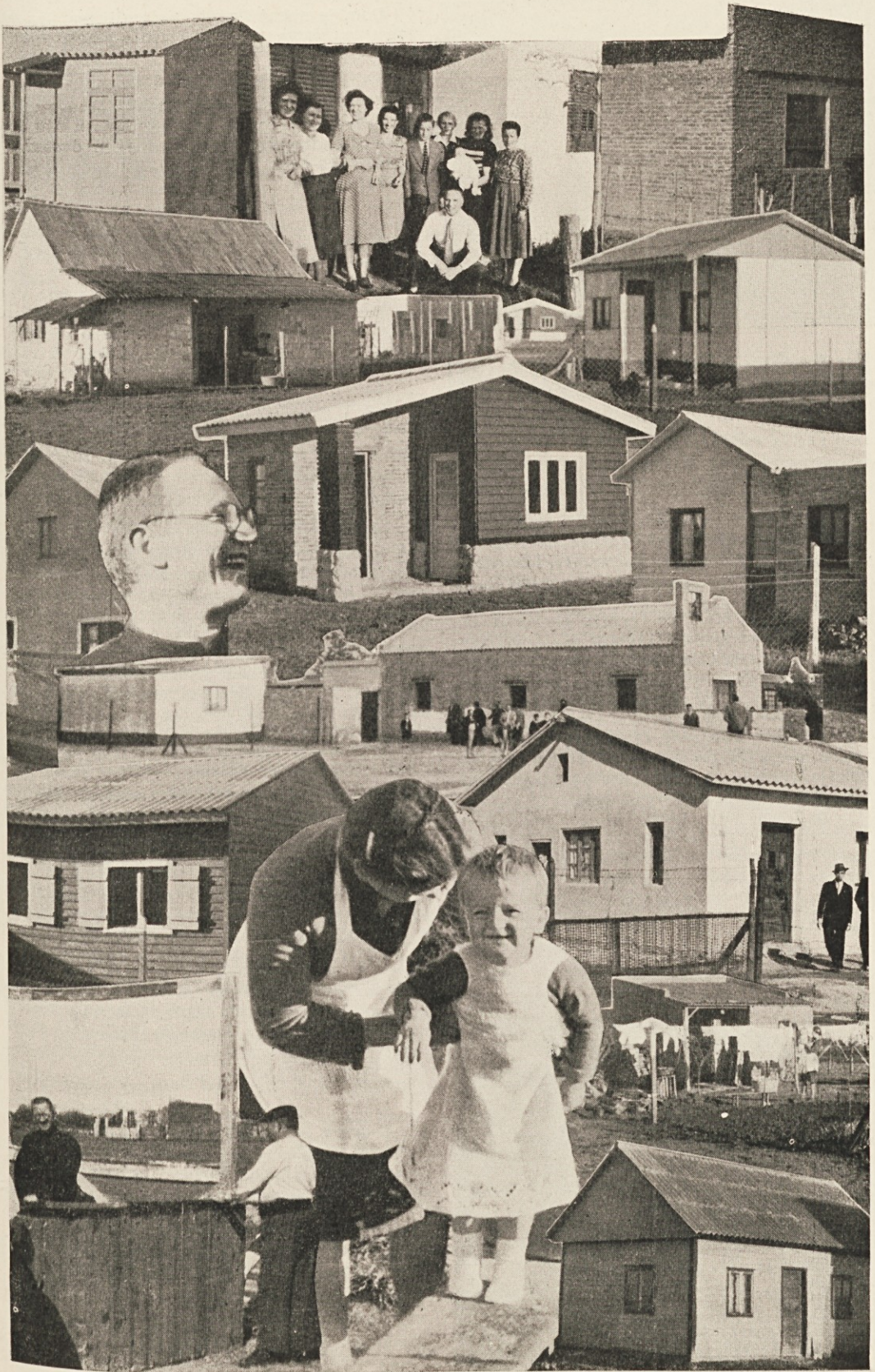
"Vida, ne veš, kako si mi ustregla in me srečnega naredila. Nikoli ti ne bom tega nazabil. Šolan nisem, pa bom delal, da ti ne bo nikoli žal za te besede." Prijel jo je za roko: "Vida, boglonaj še enkrat; kmalu se bo k vam domov videlo, moram nazaj, da ne bo nepotrebnih govoric."

Ob Gumberških razvalinah je zacvetel teloh, so zadišale vijolice, cele preproge je stkal modri jetrnik, prepletene z belimi zvončki. Leščekveje je otresalo ob vsaki sapici zlat prah.

Tedaj je zaživela tudi nova hiša. Damijan, izruvan iz zemlje, se je znova zakoreninil vanjo tako globoko, da ga ne bo izkopala iz nje nobena človeška roka več. Nov dom je zaživel, da rodi nova življenja, ki jim bo že ob rojstvu zrasla v srce ljubezen do zemlje in doma, da bodo za vedno obvarovani brezdomstva in nesreč, ki iz nje teko.

Še je hodil dan za dnem v jamo, še posluгал bodeče, jedke besede, pa so vse zadele v prazno. Sončna je bila njegova notranjost, nedovzetna za temo in sovraštvo, ker je v njej živela, cvetela in rodila njegova hiša in njegova zemlja.

N. ZEMLJAK

LASTEN DOM

Kako lepa in bogata je beseda: dom! Koliko skriva v sebi. Toliko, da je v veliki meri odvisna življenjska sreča ljudi prav od tega, kakšen dom imajo, ali boljše: ali ga sploh imajo.

Kajti lasten dom ni samo lastno stanovanje, ni samo skupno življenje moža in žene ali družine — niti samo oboje skupaj, marveč je več. Koliko je danes ljudi, ki imajo oboje, pa nimajo doma! Njih "dom" bi se mogel imenovati zasilno zatočišče, kamor se nerad zatečeš, ko nimaš iti drugam, ali ječo brez sonca ali včasih celo pekel.

In takega "doma" si ne želiš, ker ni dom. Tvoji idealni načrti si ga slikajo vse drugače, lepše: polnega sonca, smeha, sreče.

Prav imaš. Tak mora biti dom. Takega moraš zgraditi! Pa ga gradiš prav? Ali veš, na kakšne temelje ga moraš postaviti? Veš, odkod prihaja sreča in sonce v dom?

Lepa stanovanja, primerna oprema, zadostna materialna sredstva so pač okvir doma, so pogosto opora sreče v domu, niso pa nujno potreben temelj doma, saj moreš najti lep in srečen dom med skromnimi stenami, z le preprostim pohištvo in sredi borbe za vsakdanji ruh.

Dom je nekaj živeka, življenjskega, in zato ne tvori doma mrtva stena, ne mrtva omara, temveč: živ človek!

Kakršni ljudje, takšen dom.

Ko gradiš dom, moraš misliti predvsem na dva človeka: nase in na svojo življenjsko družico v novem domu. Od vaju je predvsem odvisen dom sam.

Vprašaj se: sem li zmožen ustvariti pravi dom? Je v meni jamstvo, da ni moj dom že vnaprej razvalina? Imaš življenjsko zrelostno izpričevalo za postavljanje lastnega doma? Si res graditelj?

Ne mislim tu na neobhodno potrebno materialno podlago za dom: na tvoj zaslužek, na tvoje delo, na tvoje roke in resno pridnost, odgovornost, da boš za dom skrbel. O vsem tem bi Ti imel mnogo povedati, če tega nimaš, ne začni.

Gre mi za tvoje duhovno, moralno bogastvo, za tvoje srce. Brez srca ni doma! Brez ljubezni ni sonca, brez dobrote ni topline, in brez tega ni doma. Dobro, plemenito srce, ki v njem živi in dela ljubezen — to je osnova in bistvo doma. Ne menim tu hipne ljubezni, ki se vname, zaplapolja in ugasne. Na to samo ne moreš graditi. Tudi "dom" bi le zaplapolal — in ostal bi zgolj pepel. Ne. Mislim na ljubezen, ki je globlja, močnejša, trajnejša, ki je zakoreninjena v Tvojem bistvu: ki je dobrota, plemenitost, moč. Tista, o kateri pravi sv. Pavel, da je potrpljiva, dobrotljiva, ki ne išče svojega, ki se ne da razdražiti, ne misli hudega... vse opraviči, vse veruje, vse upa, vse prenaša. Mar ne vidiš, da le taka ljubezen domu trdnost daje, da le taka ljubezen preganja temo in temne sence, oblake, ter vsak dan znova pusti vziti sonce v Tvoj dom?

Ko gradiš v sebi tako ljubezen, tak dobrote poln in plemenit značaj, postavljaš temelj domu.

In ko iščeš drugi temelj, svojo družico, išči najprej tako srce! Verjemi mi, da je to prvo, če hočeš biti srečen, če hočeš imeti svoj — dom!

In veš, kje rastejo taka srca? Ob tabernaklju, ob Tistem, ki je dejal: "Jaz sem ljubezen." Ob njem boš rasel sam v človeka ljubezni, ob njem boš našel njo, ki naj bo sonce tvojega doma in — Tvoj dom bo skromna podoba doma v Nazaretu, ki je bil in je vzor doma za nas vse, iz katerega je vzšlo odrešenje.

MILKO LANGUS

Na strani 527 prinašamo sestavljeno sliko hišice, ki jih grade naši ljudje v Lanusu pri Bs. Airesu, kjer imamo Slovenci na samem zemljišču — po prizadevanju g. Hladnika Janeza — okrog 400 parcel kupljenih in — plačanih. V sredi slike vidimo g. Hladnika, pod njim "dvorano", ki jo je pred kratkim zgradil in blagoslovil pri cerkvi, ki jo oskrbuje in ki se nahaja le nekaj sto metrov od slovenskega zemljišča. Obe sliki na tej strani sta posneti ob priliki blagoslovitve nove dvorane. Foto DŽ

BOŽJA PREVIDNOST V ŽIVLJENJU NARODNEGA VODITELJA

IV. GOSPODOVA ZAVEZA

V podnožju sinajskega pogorja leži široka in dolga ravnica, danes Vadi Raha imenovana. Na tej ravnini je večina Izraelcev postavila svoje šotorišče, drugi pa so zasedli manjše doline, ki so se stekale v to ravnico. Ta kraj je Bog izbral, da sklene z osvobojenim narodom zavezo, s čimur bi postal na poseben način njegov izvoljeni narod, nosilec prave vere in upanja v bodočega Odrešnika. To vero in upanje naj bi gojil, ohranil in izročal potomcem od roda do roda, dokler ne pride Kristus, hrepenenje večnih višav.

Bog ni Gospod sužnjev in prisilnih udarnikov, on je Oče svobodnih otrok, sprejme za služabnike le tiste, ki se s prosto voljo odločijo in mu iz ljubezni služijo. Tako je tudi izraelskemu ljudstvu pod Sinajem predložil v svobodno izbiro, da zavezo sprejme ali pa odkloni: "Sami ste videli, kaj sem storil Egipčanom in kako sem vas nosil na orljih perutih in vas privedel k sebi. Če boste sedaj radi slušali moj glas in spolnjevali mojo zavezo, mi boste posebna lastnina izmed vseh narodov, kajti moja je vsa zemlja; in boste mi kraljestvo duhovnikov in svet narod." Vse ljudstvo je nato soglasno odgovorilo: "Vse, kar je Gospod govoril, bomo storili."

Ljudstvo je božjo ponudbo sprejelo in Bog mu je razglasil svoje zapovedi, ki so vsebina zaveze s človeškim rodom. Storil je to na tako veličasten način, da je vse ljudstvo drhtelo od začudenja in groze. Vsaj zaslutili so, če ne tudi spoznali, da je Bog najvišje bitje, vsemogočen, neskončno svet in veličasten. Neizbrisen je ostal v njih spomin na grozno lepe prizore, ko se je božje veličastvo spustilo na vrh Sinaja in jim z glasom kakor grom,

odmevajočim od skalnatih sten, napovedovalo zapovedi. Nikdar naj bodoči rodovi ne pozabijo teh edinstvenih dogodkov. Do konca naj jih pomnijo.

Sinajske zapovedi so nespremenljivi temelj vsaki človeški skupnosti od družine, naroda, države do mednarodnih zvez. Poznamo jih v kratki obliki iz katekizma. Prve tri zapovedi vsebujejo najvišjo misel, jasno in kratko: Bog je nad nami, naš Gospod, njemu gre naše največje spoštovanje in češčenje; njegovo ime je sveto tako, da ga človek ne sme brez spoštovanja in pobožnosti niti izgovoriti; en dan v tednu je izločen izmed delovnih dni in posvečen izključno Bogu, Gospodov dan, ki ga človek ne sme porabiti zase, ampak ga preživeti, kakor je ukazal Bog. — Na to sledijo zapovedi, ki urejajo človekove odnose na svetu. Najprej zapoved v zaščito družine: spoštuj očeta in mater, in šesta: ne prešustvuj, s katero so zavarovane obstoječe in bodoče družine, da jih nebrzdana mesena sla ne uniči. Potem Bog nadaljuje: ne ubijaj, ne kradi, ne pričaj po krivem. Kako kratko in modro so s temi tremi zapovedmi urejeni vsi medsebojni odnosi ljudi na temelju pravičnosti in ljubezni. — Za človeka, ki v dušo ne vidi in le zunanje življenje spoznava, bi bilo to dovolj, ni pa za Boga, ki vidi v notranjost človekovo in njegove misli in želje bere kakor knjigo. Bog zahteva čistost in svetost tudi v mislih in željah, zakaj iz želj in misli prihajajo dejanja dobra in sveta, krivična in grešna. Zato je dal še deveto in deseto zapoved: Ne želi ne žene, ne imetje svojega bližnjega.

Te božje zapovedi so nenadomestljiva temeljna ustava vsega človeštva, na kateri bi morala sloneti vsaka nadaljna za-

konodaja, vsaj v tem smislu, da nobena človeška postava božjim zapovedim ne bi nasprotovala. Nad tritisoč let stara je ta ustava, a še danes v vseh podrobnostih veljavna. Velja za vse čase, za vse narode, za vse kulturne stopnje in za vse razmere, dokler bo človeški rod živel na zemlji. Noben človeški napredek, nobena človeška modrost in filozofija ne more nadomestiti božjih zapovedi ali jih celo prekositi. V njih se izraža božja modrost, ne človeška umnost. Človeštvo je v svoji urejeni družabnosti živelo tako dolgo v pravičnosti in miru, dokler je postavilo državo in vso dejavnost na božje zapovedi; čim so ljudstva ta temelj, ki ga je Bog postavil, zavrgla, je sledila nesreča, katastrofa. Ni treba tega iz pretekle zgodovine dokazovati, mi sami doživljamo in v svetu vidimo, da je tako; nihče nas ne more prepričati, da je za človeštvo boljše in koristnejše, če vrže božje zapovedi med staro šaro. Vidimo, kam je človeštvo zšlo, ko je zapustilo božjo podlago življenja. Ne damo se premotiti, naj kdo še tako lepe besede govori in še lepše obljube daje; kar smo doživeli, to nas prepričuje, da je edino v Bogu in njegovih zapovedih varnost, svoboda, pravičnost in ljubezen za vse človeštvo, ki je po teh zapovedih enotna božja družina.

Ko je izraelsko ljudstvo slišalo Gospodove zapovedi, je vpričo Mojzesa odgovorilo z enim glasom: "Vse zapovedi, ki jih je dal Gospod, bomo spolnjevali." Mojzes pa je zapisal vse besede Gospodove v knjigo, ki je bila knjiga božje zaveze za ljudstvom. Ob vznožju gore je postavil oltar in dal darovati žgalne in mirovne daritve za Gospoda. Polovico krvi darovanih živali je zlil na oltar, polovico pa v medeno posodo, potem je vzel knjigo zaveze in jo še enkrat prebral ljudstvu, ki je zopet odgovorilo: "Vse, kar je zapovedal Gospod, bomo pokorno spolnjevali." Nato je Mojzes vzel kri in z njo pokropil ljudstvo in rekel: "Glejte, to je kri zaveze, ki jo je Gospod sklenil z vami po vseh teh besedah." Tako je bila sklenjena stara zaveza. Z nami, ki smo krščeni, je Kristus sklenil novo zavezo, tudi s krvjo, pa ne s krvjo darovanih živali kakor Mojzes, ampak s svojo lastno dragoceno krvjo, ki jo je prelil in daroval samega sebe Očetu v spravo naših grehov. To novo zavezo obnavlja Jezus Kristus pri

vsaki sveti maši, z vsako posamezno dušo pa vselej tedaj, kadar ga prejme v vrednem svetem obhajilu.

Zavezna pogodba je bila sklenjena s svetim daritvenim obredom. Vpričo Boga in Bogu se je ljudstvo obvezalo držati pogodbo. Tako so stari narodi, čeprav niso imeli prave vere, medsebojne pogodbe sklepali in podpisovali vpričo božanstva, ki so ga častili. Nevidno najvišje bitje, kateremu ni ničesar skritega in čigar kaznujoča pravičnost doseže vsakega grešnika, je bilo priča, da se resno obvezujejo, pogodbo držati in spolnjevati. Danes pa Boga izključujejo, kadar podpisujejo meddržavne pogodbe, priča ni več vsevedni Bog, ampak vrag dobička in trenutne politične koristi. Ali s tem ne izdajajo strahu, ki ga vendar imajo v vesti pred vsevednim Bogom, pred katerim bi radi skрили svoje resnične namene, ki so nasprotni zunanjim dejanjem in besedam? Taka igra se jim posreči pred ljudmi, pred Bogom pa ne. Ne čudim se, da take pogodbe ne drže, ravno tedaj ne, ko bi morale pokazati svojo občekoristno moč, in odpovedo vprav v tistih primerih, za katere so bile sklenjene. Zgodovina dvajsetega stoletja bo v velikem delu zgodovina zlaganih pogodb in prelomljenih obljub.

Zopet se moram pri eni besedi iz božjih ust nekoliko ustaviti in zamisliti. Kakor je Mojzes v 20. poglavju svoje druge knjige zapisal besedilo prve božje zapovedi, je Bog to zapoved obširneje razložil za Izraelce, ki so bili sredi poganskih narodov, od katerih je vsak imel svoje malike in jih po božje častil v raznih podobah, živih ali neživih stvarih. Za Izraelce je bilo to okolje brez dvoma nevarnost, da zapadejo v malikovalstvo, da se prilagodijo tudi v verskem oziru okolju. Zaradi tega jim je zapovedal: "Ne imej drugih bogov (malikov) poleg mene. Ne delaj si rezane podobe," to je malikov, da bi jih po božje častil. Potem pa pristavlja: "JAZ, GOSPOD, TVOJ BOG, SEM LJUBOSUMEN BOG, KI POKORIM KRIVDO OČETOV NA SINOVIH DO TRETJEGA IN ČETRTEGA RODA TISTI, KI ME SOVRAŽIJO, IZKAZUJEM PA MILOST DO TISOČEGA RODA ONIH, KI ME LJUBIJO IN MOJE ZAPOVEDI SPOLNJUJEJO."

LJUBOSUMEN BOG. Ta beseda se nam

zdi čudna, ker gledamo v ljubosumnosti bolj napako kakor pa čednost. V božjih ustih pa pomeni isto, kar je Jezus povedal z besedami: "Nihče ne more dvema gospodoma služiti" in "Kdor ni z menoj, je zoper mene." To se pravi: en edin Bog je, njemu gre vsa čast in slava. Nihče ne more poleg Boga še koga drugega po božje častiti; če bi to poskušal, bi s tem že zavrgel Boga. Izraelci so si morali zapomniti, da nikdar ne bodo mogli združevati češčenja pravega Boga in malikov; kdor kakega malika časti, je Boga že zatajil. Kar se nas tiče, pomnimo, da je "malik" lahko vsaka grešna strast, kateri se človek udaja in ji streže. Ne moreš služiti nečistosti, neizmernosti, napuhu, sovraštvu ter drugim podobnim strastem in obenem Bogu: enemu ali drugemu, obema hkrati ne. To velja povsod v tvojem najbolj osebnem krogu, v zakonu in družini, v poklicu in javnem delovanju. Ne skušajmo združevati, kar je nezdržljivo, ampak združujmo vse mišljenje in vsa opravila z Bogom, da bo vse po njegovih zapovedih v njegovo čast.

Ljubosumni Bog pokori krivdo očetov v njihovih potomcih do četrtega roda. Pomembno je, da Bog ne pravi "kaznuje", ampak "pokori". Kaznuje Bog tistega, ki je osebno kriv, pokori pa tudi naslednje rodove, ki rastejo iz korenine, ki je Boga sovražila. Zakaj tako? Ker pokoro moremo do gotove mere storiti tudi za grehe drugih. Trpljenje, pomanjkanje, pregarjanje, bolezen, ječo in druge križe moremo darovati Bogu v zadoščenje grehov ne samo naših lastnih, temveč tudi drugih ljudi, tudi že umrlih svojih prednikov. In če združujemo svojo pokoro z zasluženjem Jezusovega trpljenja, je božji pravičnosti še hitreje zadoščeno. Ni dvoma, da so to resne zadeve, Bog je velik in svet v svoji pravičnosti, nihče se ne more neopaženo zmuzniti mimo nje. To si moramo zapomniti! Človek more prevarati svojega bližnjega, Boga ne more. Sv. Pavel nas zelo resno opominja: 'Nikar se ne motite: Bog se ne da zasmehovati. Kar namreč kdo seje, to bo tudi žet. Kdor seje v meso, bo od mesa žet pogubljenje; kdor pa seje v duha, bo od duha žet večno življenje' (Gal 6, 7—8).

Pravičnost božja je velika, toda še večja je njegova ljubezen in usmiljenje, da

se tako po človeško izrazim, kajti v Bogu so vse lastnosti enako neskončno popolne, a na zunaj more Bog v svojem delovanju eno ali drugo lastnost bolj vidno razodevati. Onim, ki ga ljubijo in njegove zapovedi spolnjujejo, izkazuje milost ne samo do četrtega roda, ampak do tisočega, to pomeni, brez konca. Milost je obilnejša in močnejša kakor pa greh. Nobenemu grešniku ni obupati, čeprav bi bil Boga sovražil. Če se skesa in spokori in začne Boga ljubiti tako, da zapovedi njegove zvesto spolnjuje, potem mu Bog da milost, ki je močna dovolj, da vse prejšnje popravi. Ali ni nespametno — da ne rabim hujšega izraza, če človek te milostljive naklonjenosti svojega Boga ne izrabi, ampak se nekako ob strani drži, da si še zadnja iskra vere v njem ni ugasnila? Ne pozabimo, da moremo tako iskro v duši svojega bližnjega razpihati v velik ogenj s svojim zgledom in s prijazno apostolsko besedo, oboje spremljano z iskreno molitvijo.

Vrnimo se k dogodkom pod Sinajsko goro. Bog je Mojzesa poklical na goro, naj vzame s seboj tri svoje najozge sodelavce in sedemdeset izmed Izraelovih starešin. Ostal je na gori štirideset dni v pogovoru z Bogom, ki mu je dajal navodila za podrobno zakonodajo in mu izročil kamniti tabli, na katerih so bile zapisane božje zapovedi. Kar je ljudstvo v odsotnosti Mojzesovi storilo, se mora prištevati med najžalostnejše in najprejštesljivejše dogodke človeške zgodovine.

Mojzesa ni bilo nazaj z gore, ljudje so se pričeli vznemirjati, morda se mu je pripetila nezgoda, bolj verni so mislili, da ga je Bog že k sebi vzel. Nihče si ni upal iti pogledat na vrh, pokrit z oblakom, v katerem je bilo božje veličastvo. Že ta pogled na oblak vrh gore jih je moral živo spominjati na zapovedi, ki jih je Gospod iz oblaka razglasil, in na njihovo večkrat soglasno potrjeno obljubo, vse spolnjevati, kar je Gospod ukazal. Vznemirjenje in negotovost ljudstva so izrabili tisti nezanesljivi elementi, ki so bili pri vsakem uporu vodilni. S svojo agitacijo so vznemirjenje od dneva do dneva stopnjevali: Boga ni več med nami, odkar je Mojzes izginil. Kdo nas bo zdaj vodil? Če nas je NAŠ Bog zapustil, si izberimo drugega, saj jih je toliko pri sosednjih

narodih. Vedno več ljudi se je dalo pre-
motiti, da so brez premisleka sledili be-
dasti agitaciji. Nič niso pomislili, kako
jim je Bog v prvi zapovedi povedal, da je
On, edini in sam resnični Bog, vsi drugi
maliki, takozvani bogovi poganov, pa so
izrodki človeške domišljije in krinke, za
katerimi se skriva hudič, sovražnik člove-
kov od začetka. Brez lastne misli so hodili
kolovodje k Aronu, namestniku Mojze-
sovemu, in zahtevali: "Vstani, naredi nam
boga, ki bo šel pred nami. Kajti ne vemo,
kaj se je prigodilo Mojzesu, temu možu,
ki nas je izpeljal iz egiptovske dežele."
Aron ni imel samostojnosti in odpornosti
Mojzesove, udal se je zahtevi "ljudstva",
če prinese dovolj zlatnine, da iz nje naredi
kip malika, in sicer naj izderejo zlate uha-
ne, ki so v ušesih žen, sinov in hčera.
Morda si je na tihem mislil, da se jim
bo za ta lišp škoda zdelo in ga ne bodo
prinesli, pa ne bo treba napraviti malika.
A so žrtvovali uhanne in Aron jim je vлил
zlato TELE, prav primeren simbol njihove
pameti. Iz Egipta so poznali najbolj če-
ščeno božanstvo črnega bika-apisa. Za
manj številne Izraelce je zadostovalo tele.
Ko je Mojzes po vrnitvi iz gore očital
Aronu: "Kaj ti je storilo ljudstvo, da si
nadnje spravil velik greh," se je Aron
nemoško smešno izgovarjal: "Dali so mi
zlata; in vrgel sem ga v ogenj in izšlo
je tele," kakor da se je raztopljeno zlato
samo od sebe strdilo v podobo teleta. O,
to nesrečno izgovarjanje! Od Adama in
Eve pa do danes se človek vedno izgo-
varja in se bo izgovarjal do konca, na-
mesto da bi svojo krivdo odkrito in ske-
sano priznal pred vsevednim Bogom.

Zlato tele so postavili na podstavke
sredi šotorišča, kolovodje so oznanjali
ljudstvu: "To je tvoj Bog, ki te je izpeljal
iz egiptovske dežele." In začela se je slavnost
čisto po poganskem načinu, najprej klav-
ne daritve, potem pojedina daritvenega
mesa in razuzdani ples v čast novemu
božanstvu. Tak popolen odpad od Boga
komaj mesec dni za tem, ko so v dno
duše pretreseni slovesno obljubili Bogu
večno pokorščino in zvestobo. Tako hitro
in temeljito so vse pozabili in sklenjeno
zavezo prelomili na besedičenje nekaj
spretnih agitatorjev. Mojzesu je Bog že
na gori razodel, kaj se godi v taborišču,
in mu rekel: "Glej, trdovratno ljudstvo je.
Sedaj me pusti, da se vname moj srd

zoper nje in jih pokončam; tebe pa na-
pravim v velik narod." In mi bi pristavili:
zaslužili so, da jih Bog tako popolno
kaznuje. Kako se naj zanese na takšno
SVOJE ljudstvo, ki je tako omahljivo. Tu
se je Mojzes izkazal zvestega in požrtvo-
valnega voditelja, ki se vsega žrtvuje ne-
hvaležnemu ljudstvu, sebe pa pozablja.
Ni ga samoljubno prevzela božja ponud-
ba, da ga postavi za očeta novega veli-
kega naroda, ki bo boljši in vrednejši od
izraelskega. Začel je Boga prositi, naj
nikar ne pokonča trdovratnega ljudstva,
naj odpusti, naj se spomni obljube, ki jo
je dal pradedom Abrahamu, Izaku in
Jakobu. Če pa ne more odpustiti tega
odpada, potem pa "izbriši mene, prosim,
iz svoje knjige, ki si jo pisal". Mojzes se
je ponudil za žrtev v zadšččenje, kakor
pozneje sv. Pavel: "Želel bi, da bi bil
sam zavržen za svoje brate, ki so moji
rojaki po mesu" (Rim 9, 3). V tem je Moj-
zes za vse čase vzor ljudskega voditelja.
Na to Mojzesovo nesebično prošnjo je bil
Bog pripravljen ljudstvu odpustiti, a ne
brez kazni za tiste, ki so odpad priprav-
ljali in množico zapeljevali.

Ko pa je Mojzes s tablamii zapovedi
prišel z gore v dolino, in slišal godbo,
vpitje in petje pijanega ljudstva, ga je
prijela sveta jeza z vsjo silo. Božje table
nosi, ali je to ljudstvo vredno, da jih
sprejme in hrani? In vrgel je kamnitni
tabli ob skalo, da sta se razleteli v drob-
ne kosce. In je vstopil k vhodu v taborišče
in divje vpitje prepil s klicem: "Kdor je
za Gospoda, k meni!" Levijev rod ves se
mu je takoj pridružil, in ukazal jim je
vzeti meče in iti od šotora do šotora in
naj ubijejo možke, ki so odpadli — in
padlo jih je tisti dan okrog tritisoč mož.
S tem je bil zatrt odpad v poganstvo,
ostalo ljudstvo se je streznilo. In ko je
Mojzes šotor, pred katerega se je spuščal
oblačni steber božji, prestavil ven iz ta-
borišča, so ljudje razumeli, da niso vred-
ni, da bi Bog prebival med njimi, in so
spoznali ter priznali skesano svojo krivdo
pred Bogom. V znak žalosti nad svojim
grehom so tisti dan odložili vsak lišp
in si ga nobeden ni več nadel, dokler niso
prišli v obljubljeni deželo.

Ti zadnji dogodki pod božjo goro Sina-
jem se čutijo kakor pokvarjen praznik: v
svetem navdušenju se je začel, v grehu
in krvi se je končal, kakor da je med

Ti in tvoji otrok ...

Kako priljubiš otroku dom

Draga oče in mati!
Dosljej smo v naših po-
menkih tole ugotovili:
če hočeta napraviti

svojim otrokom dom prijeten, predvsem ljú-
bita otroke, bodita vesela med njimi, čim lepše
uredita družinsko sobo in nudita otrokom
možnost vesele igre. Dom moreta napraviti še
privlačnejši s pomočjo dela, pesmi in narave.
O tem danes nekaj več.

Že iz opazovanja otroka in iz njegovih želja
sta gotovo spoznala, da se mora otrok zlasti
v času pred ljudsko šolo živahno igrati; biti
hoče vesel igravec. Zato ga k igri ne bo
treba posebej navajati. Igral se bo, če le ohrani
njegovovo veselo razpoloženje, ga pustiš pri

igri v miru in ga le kratko, kadar je to zares
potrebno, poučiš, kako naj igra.

DELO

A igra mora počasi prehajati v resno delo.
Igra v prvih letih otrokovega življenja je celo
najboljša priprava na otrokovo poznejše delo.
Pri igri se namreč uči opazovanja, samostoj-
nosti, iznajdljivosti, gibčnosti, dobra igra ga
navaja na žrtve, na samopremagovanje, na od-
povedi. Skratka, ob lepi, živahni igri se te-
meljito razvijajo otrokove telesne, duševne in
naravne sile, ki so pogoj za delo. Zato smemo
trditi: otrok, ki se je v zgodnji mladosti ve-
liko, živahno in lepo igral, se je najlepše pri-
pravil na svoje poznejše delo. Otrok, ki je bil

slovesnim pritrkavanjem zvon počil in je
slovesno zvonjenje zamrlo s počenim zvo-
kom. **TO JE TAKO ŽALOSTNO, DA
LJUDJE VEDNO IN VEDNO ZOPET GRE-
ŠIMO.** To je resnična tragika v našem
življenju, če ga v luči božjega razodetja
gledamo. Vse drugo, kar se **NAM** ža-
lostno zdi, ni prava tragika, saj dokler
smo v božjem naročju, nam nič ne more
resnično škodovati; dokler smo otroci
božji v posvečujoči milosti, nam vse k
dobremu pomore. Nič nam večne škode
ne more storiti, nobena krivica, nobeno
preganjanje, nobeno sramotjenje, tudi ne
smrt naših najdražjih, nam najbolj po-
trebnih. **V VSAKEM POGLEDU IN NA
VSAK NAČIN RESNIČNO ŽALOSTNO
DEJSTVO JE ODPAD OD BOGA,** ki
se začne v vsakem smrtnem grehu.
V smrtnem grehu je začetek nezve-
stobe, ki usodepolno pretrga ono du-
hovno žilo, po kateri se božje življenje
pretaka v našo dušo. Dokler ostane člo-
vek v smrtnem grehu, vse dotlej živi v
nevarnosti končnega odpada od Boga,
čigar zadnji akt je večno pogubljenje.

Rad bi, da bi nam ta premišljanja
Mojzesovih zgodb dala jasno spoznanje

tega, kaj je v našem življenju resnično
žalostno in tragično — in bi vsak, ki v
takem tragičnem stanju živi, z očmi svoje
duše zasledil sij božje zvestobe, ki žari
nad nami kakor zvezda, ki vodi k Bogu
kakor je Modre iz Jutrovega vodila k novo-
rojenemu Jezusu. Bog je zvest, on svojih
darov in milosti ne preklicuje. Božja
zvestoba je rešilna vrv vsakemu, kogar
valovi greha odnašajo proti brezdnju.

Ob priložnosti zadnjega obiska na gori
Sinaju je Bog Mojzesu razodel čudovito
besedo o usmiljenju, ki je Mojzes dotlej
še ni slišal iz božjih ust: **"USMILJEN IN
MILOSTLJIV JE BOG, PRIZANESLJIV IN
VELIK V MILOSTI IN ZVESTOBI, KI HRA-
TI MILOST ZA TISOČE, ODPUŠČA
KRIVDO, HUDOBIJO IN PREGREHO."**

→ Tako po božji naklonjenosti, ne po
človeški zaslugi, žalostni sinajski dogodki
končno le izzvenijo v ubrani zvok usmi-
ljenja, ki je tako veliko, da ga vsa člove-
ška grešnost ne more prevpiti. Večji in
silnejši je Bog v prizanesljivosti kot more
človek biti v svojem blaznem izzivanju.
Poslužujmo se tega zaklada božjega
usmiljenja, dokler imamo še čas.

Škof GREGORIJ ROŽMAN

v svoji mladosti dober igravec, bo pozneje tudi dober delavec.

A kakor mu je igra ljuba in vir veselja, tako mu moraš ob pravem času napraviti ljubo in za vir veselja tudi delo. Da, tudi delo v krogu družine more postati otroku vir veselja. Kako to?

Vsaka stvar, ki zahteva napor in odpoved, je res neprijetna in odbijajoča, a to le dotlej, dokler ne vemo, zakaj sprejeti napore in odpovedi. Kakor hitro pa spoznamo njih smisel, nam postanejo lahke, še več, celo vir veselja. Zato od otroka, ko delo že zmore, ne zahtevaj le dela, ampak mu zbudi v njem željo po delu in veselje ter spoštovanje do dela. Pokaži mu smisel dela. Otroka v **PRVIH ŠOLSКИH LETIH** boš k delu in k spoštovanju dela najlepše navajal, če bo otrok tebe videl, kako ti sam z veseljem na delo odhajaš, delo vestno vršiš in se z dela vesel vračaš. Budi otroku veselje do dela s kratko pobudo in ljubeznivo besedo, n. pr.: "Napravi mamič (ateku) veselje"; "Bogec te bo vesel"; "Ne bodi lenuh, to je tako grdo", in tako dalje. Kratko, jedrnato. V **POZNEJSIH LETIH** bo pa že treba otroka pridobiti za delo z obširnejšo razlago in ga napolniti s spoštovanjem do dela. Naj omtnim le nekaj naravnih nagibov.

a) Otroku n. pr. nazorno dopovej, kako je za doraščajočega človeka sramotno, če se ne preživlja sam s svojim poštenim delom, ampak živi na račun drugih kot zajedalec družbe. To da je tako zelo sramotno, da sv. pismo pravi: "kdor noče delati, naj tudi ne je" (2 Tes 3, 10), to se pravi, da ni vreden, da živi. A otroku potem tudi pojasni, da bo pozneje v življenju pošteno delal le tisti, ki se je delu privadil že v zgodnji mladosti, ki je že v zgodnji mladosti storil za svoj vsakdanji kruh, kolikor je mogel z vestnim spolnjevanjem vsakdanjih dolžnosti v krogu družine ali v šoli.

b) Otroku razloži, da ima delo še višji smisel kot le skrb za vsakdanji kruh. S pomočjo dela mere človek pomagati svoji družini in tistim, ki zaradi bolezni ali nesreče sami delati ne morejo, po besedah sv. pisma: "Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe" (Mt 22, 39). Delati dobro bližnjemu, prinašati mu veselje pa po besedah pesnika pomeni pripravljati srečo tudi sam sebi: "iz drugih sreče njemu sreča klije". Pa tudi sicer naj se otrok živo zaveda, da je sramotno, če kdo dela le za svoj vsakdanji kruh in dela le toliko, kolikor ga kdo k delu prisili. Tak sebičnež nima pravice niti do spoštovanja niti do pomoči s strani

drugih. A otroku takoj pojasni, da kdor hoče pozneje v življenju biti dober član družine in družbe ter pomagati bližnjemu in iz tega črpati veselje tudi zase, ta mora že v zgodnji mladosti delati za dobro skupnosti, najprej za dobro družine, to je, mora pomagati očetu, materi, bratom in sestram kolikor more. Kakor je za doraslega človeka sramotno ne delati več kakor mora za preživljanje samega sebe, tako je sramotno, če kdo v mladosti ne dela več kakor le to, kar se od njega strogo zahteva doma ali v šoli.

c) Pokaži otroku še na drug smisel dela. Sv. pismo nam naroča: "Podvrzi si zemljo!" (1 Mojz 1, 28), to je: oblikuj zemljo, oblikuj čas, oblikuj družbo, v kateri živiš, vse to s svojim delom. Kako vesela in osrečujoča more postati za človeka zavest: z delom čas in bodočnost kujemo! Opozori tudi otroka, da veliki dobrotniki in vodniki človeštva in naroda niso bili tisti, ki so bili zelo nadarjeni, ampak tisti, ki so znali in hoteli delati in se z delom žrtvovati za bližnjega že od zgodnje mladosti. In kakó vesel je človek, ko zvečer po trdem delu gleda nazaj na pretečeni dan in more reči s ponosom: ne poslavljam se od dneva kot delomrčnež, ki je zapravljal dragoceni čas, ampak kot ustvarjalec, ki je nekaj napravil. Kdor kot lenuh preživlja mladost, se bo nekoč prav gotovo poslavljajal kot berač in nepoštenjak od svojega življenja z grenko zavestjo, da je živel na račun drugih mesto za druge, da je bil cokla za družbo mesto ustvarjalec v družbi, da je zaslužil prezir družbe in kazen božjo mesto plačila.

č) Delavnost je zlasti za mladega človeka bogati vir veselja tudi zaradi tega, ker ga varuje pred neštevilnimi lahkomišelnostmi, ki prečesto povzročajo ogromno gorja za vse življenje. Nasprotno pa lenuha že dolgočasje in po delu neizrabljene telesne in duševne sile nujno potegnejo v razne nerodnosti, v napake in grehe, ki prej ali slej postanejo boleč bič zanj, za njegovo družino in družbo. Povdariš lahko otroku, da nas zgodovina uči: delavni ljudje so bili vedno ne le spoštovani v družbi, ampak tudi sicer pristrčno veseli ljudje. To resnico nam izražajo besede indijskega pesnika Tagore-ja: "Spal sem in sem sanjal, da je življenje brezskrbna radost. Prebudil sem se in spoznal, da je življenje nenehna dolžnost. Spolnjeval sem dan na dan vestno svojo dolžnost ter spoznal, da iz vestnega spolnjevanja dolžnosti klije najslajša življenjska radost."

Navedli smo le nekaj misli, kako pridobiti

otroka za delo ter mu vcepiti spoštovanje do dela. Kjer in kadar bi pa beseda ne zadostovala, mora delavnost otrokovo doseči strogost, pa naj je otrok majhen, a zlasti že, če je že večji in ne hodi v šolo. Otroku zlasti po sedmem letu mora biti vedno zaposlen.

Draga oče in mati! Vse, kar smo doslej povedali o igri in delu, nam zagotavlja: otrok, ki se v **OTROŠKI DOBI NE IGRA**, bo že kot otrok postal sitnost za starše; otrok, ki se v **ŠOLSKI DOBI NE PRIVADI DELU**, bo že takrat in zlasti pozneje postal šiba, nesreča za starše, za sebe in družbo. Iz tega pa tudi sledi silno resen opomin, kako zelo zelo greše nad otrokom, seboj in družino tisti starši, ki otroku v njegovi zgodnji mladosti ne nudijo možnosti za veselo igro in ga pozneje že v prvih letih šolske dobe ne navajajo na resno in vestno delo, na resno in vestno spolnjevanje njegovih dolžnosti, ampak mu puščajo zjutraj preko mere poležavati v postelji in med dnevom pohajkovati brez dela, češ: "je še majhen"; "še ne zmore"; "še ne zna"; "naj uživa mladost v brezskrbnem veselju" itd. Take besede so prevare, s katerimi starši varajo sebe in otroke. Če otrok res še ne zmore težjega dela, zmore lahko, in zmore navadno veliko več kot se od njega zahteva. Če še res ne zna delati, ga pouči! Če res hočeš otroku zasigurati veselo mladost, ga moraš prav zaradi tega navajati na delo ter zelo zgodaj v njem buditi spoštovanje do dela. Proč z omladnostjo in mevžavostjo pri vzgoji! Malo več špartanske, to je krepke, krščanske vzgoje v naše družine! Oče in mati žukova bi morala začeti pisati članke, kako sta onadva vzgajala svoje otroke kot zgled za vso družinsko vzgojo.

Da bo otrok veselje do dela tudi ohranil, ga moraš že od zgodnje mladosti navajati k takemu delu, ki je njegovi starosti in sposobnosti **PRIMERNO**. Ne zahtevaj, česar ne zmore, ne zahtevaj, kar že zmore, a še ne zna. Prej ga pouči in navduši. Potem pa zahtevaj vestnost in natančnost — zopet toliko, kolikor zmore. Kajti veselje pri delu je v veliki meri odvisno od vestnosti pri delu, a to zahteva tudi že sama vzgoja značaja. Otroku naj le pomaga že od kakega sedmega leta doma s tem, da n. pr. kaj malega prinese, čeprav samo eno poleno v kuhinjo, kozarček očetu, da malo pospravi, pometa, umiva itd., kolikor pač zmore potem ko si ga dobrohotno poučil in za delo pridobil. Ne nalagaj pa **NIKDAR PRETEŽKEGA** dela niti telesnega niti duševnega. Otroku zlasti v prvih letih ljudske šole ne

vzdrži dolgo pri istem delu, zlasti če to zahteva od njega pozornost. Zato mu delo menjavaj. V letih otrokovega telesnega razvoja ne dopuščaj nočnega dela, ker bi ga telesno, duševno in нравno ubijalo. Otroka ne sili k učenju prezgodaj, to je pred začetkom osnovne šole, često hočejo starši imeti že 6 letnega računarja, deklamatorja, umetnika na klavirju, itd. zato, da se z njim bahajo, otrok pa pri tem duševno trpi, ker za prepotrebno igro in razvedrilo ni casa. Ko mora v šolo, pouk morada že sovražiti, postane pa tudi že tudi domišljav, ker "že vse zna"; v šoli druge prezira, se vdaja lenobi in prav zaradi tega često začne v višjih razredih, ko je snov težja, pešati ter tako pogosto zgodaj občudovani in silne nade vzbujajoči otrok po krivdi staršev zdravstveno, umsko in нравno zgodaj tudi odpove.

Veselje do dela in vestnost bož pri otroku ohranil, če mu lepo urediš čas dela in igre. Ko začne zahajati v šolo, mu določi, če količkaj moreš, dnevni red. Prva skrb zanj mora biti delo za šolo. A tudi igra mu ostane še vedno zelo potrebna. Delo oziroma učenje se morata mfenjavati z igro. Čim mlajši je otrok, v tem manjših presledkih naj se menjava eno z drugim n. pr. pol ure študija, pol ure oddiha itd. Tako prvi dve leti: čim bolj pa otrok doragča, tem daljši naj bo njegov študičij, a nikdar daljši kakor dve uri nepretrgoma. Porroči počitek! **KDOR NE HODI VEČ V ŠOLO, NAJ BO S TELESNIM DELOM ZAPOSLEN VES DAN**, razen kadar resno študira.

NAJUGODNEJŠI ČAS za študij je od 10. do 12. ure ter od 5. do 7. ure popoldne. V tem času naj torej študira to, kar je zanj najtežje. Lažje stvari pa od 8. do pol 10. in pa od 2. do 4. Da si bo med dnevom naučeno snov tudi **DOBRO OHRANIL** v spominu, je potrebno, da težko snov študira ob začetku študijske ure, težkemu študiju naj nato sledi ali kratek desetminutni oddih ali pa zelo lahek drug študij in šele nato bo mogel z uspehom nadaljevati s študijem drugega težkega predmeta. Po večerji na med dnevom preštudirano snov ponovi in enako naj zopet ponovi zjutraj, predno gre v šolo. Kar se namreč otrok nauči v naglici, tik predno gre v šolo, ne ostane v spominu. Le malo bo ohranil v spominu, kar se je prejšnji dan naučil, ako **ZVEČER** in **ZJUTRAJ** snovi ne ponovi. Kar se mora učiti na pamet, naj se uči vsaj tri dni prej, ako pa je stvar (kaka pesem itd.) zelo dolga, še prej, potem pa naj ponavlja vsak dan.

Naj misli o delu zaključimo. Kako veselo je v družini, kjer otroci spoštujejo delo, kjer so vajeni dela, vestni in veseli delavci bodisi za šolo ali za dom. Prokletstvo se pa zbira nad tiste družine, kjer mladi rod po krivdi staršev lenobo pase in igra vlogo "elegantnih" gospodičev in "lepih" gospodičen.

PESEM

Čudovit vir veselja v družini je lahko tudi pesem. Kadar si vesel, si nehote zapoješ. A tudi kadar te muči skrb, ko si otožen, najhitreje otožnost premaga lepa pesem, ki jo slišiš ali si jo sam zapoješ. A nobena pesem, pa naj bo še tako lepa, nam ne nudi toliko kolikor naša narodna pesem — svetna ali cerkvena. Zato naj bi naši starši, zlasti naše mamice že zgodaj učile otročiče lepih slovenskih pesmi, katerih besedilo naj jim primerno razlože, da bodo umevali, kaj pojejo ter tako tudi z globljim doživetjem peli in od petja več notranje koristi imeli.

Lepo pesem potrebujemo vsak dan, in vendar jo mnogi morejo slišati le ob nedeljah in ob raznih naših prireditvah (katere bi morali redno obiskovati vsi, ki to morejo). Velika večina pa skoro nikdar, ako že v družini sami ni pevcev. Zato si mnogi skušajo pomagati z radio-aparati. Res da moremo ob njem slišati marsikako lepo pesem in glasbo, a vendar bi tebe, dragi oče in mati, prosil, skrbita, če je v hiši radio-aparat, da ta ne postane hišni kričač, ki vrešči in razgraja ves božji dan in preganja mir in svečano tihoto iz naših domov. Tak radio bi ubijal družinsko skupnost, ubijal človeško dušo, človeka delal plitvega in praznega, ker bi ubijal smisel za mir, za lepo, za nežno ter bi tako povzročal veliko več duhovne škode kakor koristi. Potem je stokrat bolje, da ga ni. Radio ima svoj pomen skoro le toliko, kolikor nudi priliko za kratka POROČILA, pomembna PREDAVANJA, LEPO PESEM ali GLASBO. Radio v družinski sobi naj bi bil le kakor dober prijatelj, ki ostane tem ljubši in boljši, čim bolj redko in tiho se oglašja. A kadar se oglasi, naj luč in veselje prinaša v družino in duše.

NARAVA

Naj omenimo kratko še en vir veselja za družinski krog, to je narava: koliko lepega, veselje vzbujajočega nudi narava zdravemu človeku, že otroku. Kako otrok že takrat, ko komaj nožice prestavlja, ves vesel hiti v naravi od živalice k živalici, jo opazuje in se

čudi; kako hiti od rože do rože ter ves srečen kakšno prinese očetu in zopet materi, da jo z njo razveseli. Narava s svojimi čudi in lepotami more postati zares bogat vir veselja za vsako družino. Zato jo je treba čim bolj približati domu, dom povezati z njo. Če le moreš, vsadi na dvorišču kako drevo, gredu napravi in jo z rožami zasadi. Rože morajo spet na naša okna tudi tu, rože na mizo tudi tu! A to še ne zadostuje. Kako lepa je bila navada doma, da so družine nedeljsko dopoldne darovale Bogu v naših cerkvah, popoldne pa v božji naravi. Ohranimo to lepo, za dušo in zdravje tako potrebno navado tudi tu. Čeprav nam tu ne nudi toliko, je vendar povsod, tudi tu, narava kakor odprta božja knjiga, iz katere moremo tudi tu brati veliko, če le hočemo. A na nedeljski izlet naj gre skupaj cela družina. Noben član naj ne manjka. Zlasti nedelja, Gospodov dan, naj družine ne trga. Pusti otrokom, da se v naravi izkriče in naletajo, razlagaj zlasti mlajšim razne rastline, rože in živalce, bodi vesel med njimi, da bo izlet zares dan veselja za vse. Zvečer se bodo morda tvoji otroci utrujeni vrnili domov, a hvaležni ti bodo. Njih mlada narava se je zopet oživila, osvežila, nova vez ljubezni in hvaležnosti se je morda ustvarila med otroci in starši, pa tudi do Boga, Stvarnika narave.

Zato greši nad družino in Gospodovim dnevom ob nedeljah vleče svoje otroke v zaduhle, zaprte prostore (izvzamem vse naše prireditve, verske in kulturne, katere bi morali obiskovati vsi, ki to morejo), ali morda celo v gostilne. Je zločin nad družino, če oče prav ob nedeljah zapuška krog družine, ter dan prebije v kakih pivskih lokalih, mati morda v kakih praznih razgovorih s sosedomi, otroke pa pustita same ali doma ali v kinu ali same v naravi. Ponavljam: družina spada skupaj zlasti ob nedeljah. Če le more, naj skupno časti dopoldne Boga v svetišču in naj se skupno veseli popoldne božje narave. Kadar pa vidva, oče in mati, s svojimi otroki iz kakršnega koli vzroka izleta napraviti ne moreta, morda napravita z njimi kratek sprehod v bližnji park, vsekakor pa vedno zagotovita in pripravita svojim otrokom vsaj doma tem bolj prijeten popoldan Gospodovega dne. Potrebno bi bilo napisati poseben članek o nedeljskem popoldnevu v družini in v naravi.

Draga oče in mati! Ustvarita pristrčno, veselo družinsko skupnost svojim otrokom in rešila bosta srečo svojih otrok.

DR. RUDOLF HANZELIČ

KATOLIŠKI MISIJONI

— P O D E R Ž A J E V A C E R K E V —

Lepa, prav lepa je zgornja slika! Prikazuje nam mlade Bengalčke pri Mariji. Slovenski misijonarji so jih k Njej pripeljali... Slika da misliti. Slovenci tako cenimo Marijo, jo tako radi imamo, toliko opore in pomoči ob Njej najdemo! Tako jo ljubimo, da bi jo kar samo zase radi imeli. A to ne bi bilo Njej in Njenemu Sinu v veselje. Jezus je Marijo, na križu umirajoč, dal za mater vsem ljudem. In zato je Jezusova in Marijina želja in volja, da bi bila Ona kot Mati od vsega človeštva, od vsakega naroda, od vsakega posameznika spoznana, priznana, ljubljena, čegčena. A večina ljudi Marije še ne pozna in ne časti. Ogromni narodi, kot na primer indijski narod, ki ima okrog 300.000.000 ljudi, Marije kot Matere še ne poznajo. Večina duš pod tem božjim soncem še blodi okoli po solzni dolini kot sirote

— brez Matere. Sreča, ki je z Marijo nam dana, njim še ni zasijala. Marijina prerokba, "odslej me bodo blagovali vsi rodovi", po 2000 letih še daleč ni izpolnena. To pač zato ne, ker do večine ljudi Cerkev še ni prišla in jim tako Marije dati še ni mogla. Kjer Cerkve ni, tam Marije ni. Misijoni, misijonarji prinašajo narodom Cerkev in z njo — Marijo. Indiji, Bengalji, prinašajo Cerkev in Marijo slovenski jezuitski misijonarji. Med njimi tudi p. Poderžaj, ki prav sedaj zida v svojem misijonu Khariju novo cerkev. V njej bo imela tudi Marija svoj prestol. Še posebno zato bomo pri tej zidavi tudi mi, katoliški Slovenci v svobedi pomagali. Z novim letom začnemo akcijo "za Podržajevo cerkev". Tudi pri njej hočemo doseči lep uspeh kot pri akciji za rentgen. Kako — misliva že zdaj jaz in ti na to!

NAŠA POSEBNA NALOGA

Leta 1951 bomo Slovenci obhajali stoletni jubilej Bratovščine svetega Cirila in Metoda (BCM) oziroma Apostolstva svetega Cirila in Metoda (ACM). To je zelo važen dogodek v zgodovini našega naroda, pa tudi v zgodovini svete KATOLIŠKE CERKVE. škof Anton Martijn Slomšek je bil med prvimi, ki je ustanovil organizacijo za preprosto ljudstvo z namenom, da ta moli za zedinjenje ločenih bratov Slovanov s katoliško Cerkvijo, in sicer naj bi molili vsak dan en očenaž in Zdravo Marijo z vzklikom: "Sveta Devica Marija, prosi za nas, sveta Ciril in Metod, prosita za nas!" Razen tega naj bi vsak ud daroval vsako leto mal znesek za pospeševanje dela za cerkveno edinost.

To je bil velik dogodek v katoliški Cerkvi, katerega pomen in dalekosežnost šele sedaj spoznavamo, ko se zavedamo, kako žalostno posledico je rodila ločitev Rusije in več drugih slovanskih narodov od katoliške Cerkve — vdor in nadvlado komunizma prav med temi

Sv. Ciril krščuje naše prednike

narodi, ki jih nismo pritegnili nazaj v naročje Cerkve, ko je bil še čas...

Sveta Cerkev zelo toplo priporoča BCM (ACM). Tako je papež Benedikt XV. v svojem pismu čehoslovaškim škofom z dne 30. novembra 1921 želel, "DA SE APOSTOLSTVO UVEDE IN RAZŠIRI V VSEH ŽUPNIJAH".

Prav tako so jugoslovanski škofje v svojem skupnem pismu z dne 1. novembra 1935 ob priliki 1050 letnice smrti svetega Metoda pisali: "Katoliški škofje so v svoji poslanici l. 1919 pozvali svoje vernike, NAJ SE VPLIŠEJO V APOSTOLSTVO SV. CIRILA IN METODA. NAMEN TEGA APOSTOLSTVA JE, DA SE Z ZDRUŽENIMI MOLITVAMI IN DEJANSKO LJUBEZNIJO NADALJUJE APOSTOLSKO DELO SVETIH BRATOV."

ACM je pa tudi v resnici tako potrebno v sedanjih časih, da ga smatrajo sveti Oče in škofje vredno vsega priporočila. Mi vemo, da je za cerkveno edinost možno delati na razne načine z naravnimi sredstvi, n. pr. s kongresi, knjigami itd. Toda pomnimo, da so to NARAVNA SREDSTVA, a cerkvena edinost je DEJANJE BOŽJE MILOSTI, KI JO MOREMO IZPROSITI Z MOLITVIJO. ACM nalaga svojim članom v prvi vrsti molitev, a šele v drugi vrsti gmotno podporo.

Poglejmo, iz kakih vzrokov je ACM tako zelo važno:

1. Ker je to PRVA VERSKA ORGANIZACIJA V KATOLIŠKI CERKVI, ki z molitvijo in z gmotno podporo pripravlja med narodi razpoloženje za zedinjenje ločenih bratov s katoliško Cerkvijo. Vsi krščanski narodi naj bi molili za versko in cerkveno zedinjenje, da bi bila le "ENA ČREDA IN EN PASTIR".

2. ACM se ozira na vse ločene vzhodne kristjane, PREDVSEM NA SLOVANSKE. Zdi se, da se je v prejšnjem stoletju posvečevalo mnogo skrbi in dela, kako pripeljati v Kristusov ovčjak ločene kristjane v prednji Aziji, dasi je teh sorazmerno malo, dočim je slovanskih nezedinjenih kristjanov do 150 milijonov. ACM pospešuje svojo skrb in pozornost predvsem tem. V Rusiji je sedaj središče komunizma, ki je največja zmota vseh časov. Zato moramo ravno Rusiji posvečati največ naših molitev in prošenj in dela za zedinjenje. Ako bo Rusija katoliška, se bo od tam sveta vera širila tudi na Kitajsko in Japonsko. J. Calvet pravi: "Kitajska se ne bo nikdar spreobrnila,

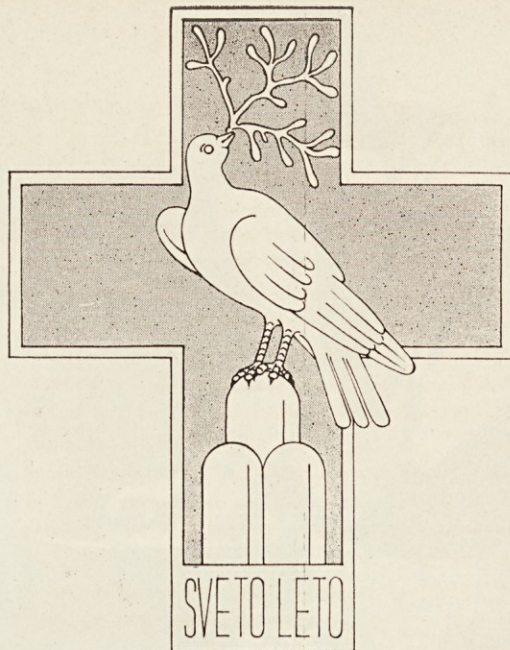
ako ne privedemo Rusije k prestolu edinosti... Ko bo nekoč Rusija postala katoliška, ji bosta Kitajska in Japonska hitro sledili." (Ivan Marianov "Aby všichni jedno byli" str. 87).

3. Zdi se, da je **SEDAJ NASTOPILO ČAS, DA SE PRIPRAVIMO VSESTRANSKO NA VELIKO APOSTOLSKO DELO ZA CERKVENO EDINOST.** Zadnji papeži: Leon XIII., Pij X., Benedikt XV., Pij XI., Pij XII. pozivljejo vse katoliške narode na sveto delo za cerkveno unijo. Ogromno mučeniške krvi je prelite. O. Gleb Verchovsky piše: "Cerkveno zedinjenje se ne dovrši brez prelitja mučeniške krvi. To je tajnostni pogoj vsake katoliške misije, in ta pogoj našega apostolstva na Vzhodu mora biti izpolnjen, sicer se rešilna milost na tem polju ne razcvete. Z naše strani je tedaj za zedinjenje potrebna resnica, spravljalivost, vera, ljubezen, požrtvovalnost." (Kraljestvo božje 1929, str. 325).

4. Več zadnjih papežev je odločno povdario, **DA SMO RAVNO KATOLIŠKI SLOVANI POKLICANI, DA PRIVEDEMO LOČENE SLOVANSKE BRATE V KATOLIŠKO EDINOST.** Že za časa Slomška se je bratovščina po njegovem delovanju razširila zlasti po čeških in slovaških škofijah. Slomšek je imel zveze s čehi in trdi se (dr. Kovačič), da se je ravno po njegovem vplivu bratovščina presadila med češke brate, kjer se je zelo lepo razvijala po čeških in slovaških škofijah. **ACM JE ZAČELO PRIREJATI MEDNARODNE KONGRESE ZA ZEDINJENJE VZHODNE CERKVE Z ZAPADNO.** Sveti oče je pošiljal na te kongrese svojega delegata, je kongrese blagoslavljal in jim želel obilo uspeha, ter vzpodbujal: Slovani, zavedajte se tega velikega našega poslanstva, ki ga imate izvržiti v katoliški Cerkvi.

5. **ACM JE ZA NAS VRLO POMENLJIVO, KER JE V SVOJEM ZAČETKU SLOVENSKO DELO,** saj se je razvilo iz bratovščine istega imena. Z BCM — ACM smo se Slovenci odlično **UVELJAVILI V ORGANIZMU KATOLIŠKE CERKVE.** Naša sveta skrb bodi, da bomo cirilmetodijsko idejo širili doma in tudi v vsej Cerkvi, na Vzhodu in Zapadu.

6. **RAVNO OB TEJ JUBILEJNI STOLETNIČNICI SE ZAVEDAJMO SLOVENCIM SVOJEGA SVETEGA IN VISOKEGA POSLANSTVA, KI GA IMA NAŠ MALI NAROD V KATOLIŠKI CERKVI,** saj sta sv. brata ravno v nekdanji slovensko Kocljevi kneževini kar najlepše razvila delo za zveličanje naših prednikov. Doma na Vzhodu ob Fotijevega časa sta bila zvesto

Veliki povratek k Bogu in njegovi Cerkvi je geslo svetega leta. Z delom za zedinjenje sledimo temu geslu.

vdana sveti apostolski Stolici, **BILA STA APOSTOLA CERKVENE EDINOSTI.** V Blatogradu v Panonski Sloveniji sta sveta brata razvijala svojo apostolsko delavnost. Tu sta oznanjevala verske resnice in uredila bogoslužje v slovenskem jeziku. Tu sta zbirala slovenske mladeniče, jih učila branja in pisanja ter verskih resnic in jih pripravila za mašniški stan. V Panonski Sloveniji sta vršila tudi veliko kulturno delo in povzdignila slovenski jezik k časti oltarja. Ona dva sta začetnika **GLAGOLSKEGA BOGOSLUŽJA,** ki se je razširilo po vseh slovenskih in hrvaških deželah. Tedanji kruti navali Madžarov so pozneje uničili to veliko krščansko in kulturno delo svetih bratov. Nekateri učenci svetih bratov so se rešili v Bolgarijo in so tamkaj v Ohridu postavili novo kulturno središče, odkoder se je slovensko bogoslužje po bizantinskem obredu razširilo med Srbe, Bolgare, Beloruse in Ukrajince, delj časa tudi med Rumune.

V jubilejnem letu naj bi vsi Slovenci izven železnega zastora pristopili v ACM. Delajmo in vplivajmo na to, da pojde študirat vzhodno bogoslovje na Vzhodni institut v Rim čim več slovenskih mladeničev, da postanejo unionisti-mažniki, ki bodo po vzgledu sv. bratov širili unionistično idejo. Pa tudi vse naše ljudstvo naj bi se dobro poučilo o cirilmetodijski ideji, vse naše družine naj bi bile polne cirilmetodijskega duha in že v nežna srca otrok naj bi se vsadila ta sveta ideja.

ANTON MERKUN, USA

kah, in leta 1898 so celo blagoslovili prvo stolnico v Seulu.

V svobodi japonskega sonca pa so začele rasti stalne misijonske postaje tudi po deželi. Tedaj se je pokazalo, da je vikarijat Koreja prevelik za uspešno delovanje; treba je bilo sile deliti in jih razpršiti po velikanskem ozemlju. Zato je Sveta stolica leta 1911 vikarijat razdelila v dva: v vikariat Seul, ki je obsegal srednji in severni del dežele z 8 milijoni prebivalcev in 52.000 katoličani, in v vikariat Taiku s 7 milijoni prebivalcev in 25 tisoč katoličani. Oba vikariata je prevzela v oskrbovanje Pariška misijonska družba za zunanje misijone, ki je že od leta 1831 pridno zbirala ojačenja ter jih pošiljala na Korejo.

Na božo njivo pa so začeli prihajati novi delavci, misijonarji drugih misijonskih redovnih družb. Leta 1909 so si v Seulu uredili opatijsko nemški benediktinci sv. Odile in odprli tehnično šolo, a so se čez deset let premaknili na severovzhodni konec Koreje in skupno z novodošlimi sobratmi sprejeli lastno misijonsko pokrajino, vikariat Gensah (Wonsan), ki ga je Sveta stolica ustanovila z odcepitvijo od seuleskega vikariata. K posvetitvi predstojnika no-

KATOLIŠKA CERKEV NA KOREJI

(Nadaljevanje)
Cerkvena organizacija

Mlada Cerkev na Koreji, ki je v stoletjih preganjanj izpričala božjo moč krščanskega nauka in se v viharjih še bolj utrdila in izištala, je v svobodi, ki jo je prinesla japonska zasedba dežele, še bolj krepko rasla. Nemalo je pripomoglo k hitrejšemu napredku tudi povečano število misijonarjev in misijonark in s tem v zvezi izpopolnitev cerkvene organizacije.

Prvi misijon na Koreji je bil uradno ustanovljen leta 1794, kakor omenjeno, ko je pekiški apostolski vikar poslal na Korejo prvega duhovnika Jožefa Tsuja.

Leta 1831 je korejski misijon postal vikarijat, kar odgovarja nekako našim škofijam. Seveda je manjkalo skoraj vsega, kar si mi predstavljamo pod pojmom škofija. Vernikov je bilo še zelo malo in še ti raztreseni med pogani. Ni bilo še cerkva, zato so se zbirali h krščanskemu nauku in službi božji po zasebnih stanovanjih. O kaki stolnici ni bilo govora. Škof in pegečica misijonarjev sploh niso imeli stalnega mesta. Gibali so se sem in tja, kakor so pač zahtevale trenutne potrebe vernikov oziroma ugodne prilike za apostolat med pogani z čaj v tem, zdaj v drugem koncu dežele; še posebej so na to premikanje sem in tja vplivala tudi preganjanja, ki so v različnih delih dežele z različno silo pritiskala. Večkrat so morali misijonarji deželo zapustiti, mnogi so umrli. To je bila epopeja "izgubljenega apostolskega bataljona" in Cerkev na Koreji do leta 1882. Od tega leta dalje pa so vsaj v mestih, kjer so trgovali Evropci in Amerikanci, misijonarji že mogli postaviti cerkvice, urediti službo božjo na stalnih misijonskih postojan-

vega vikariata je prišel tudi japonski guverner Koreje, general baron Saito, ki se je zelo pohvalno izrazil o delu misijonarjev. Imenovani je bil resnični prijatelj korejskega ljudstva in misijonarjev. Očistil je deželo raznih japonskih koristolovcev in skušal čim bolj umiliti vojaško upravo ter jo postopoma zamenjati s civilno. Na njegovo posredovanje so se ugodno rešile težave tako katoliških kot protestantskih misijonarjev glede lastninske pravice cerkvenega premoženja. S posebnim statutom so zadevo uredili tako, da je bil vsak misijon smatran kot civilna korporacija, ki ji je načeloval kot predsednik škof, apostolski vikar, kot podpredsednik pa generalni vikar oziroma provikar. Ostali trije člani korporacije pa so bili domači duhovniki. Po tem sporazumu so misijonarji brez težav glede lastninske pravice lahko kupovali zemljo in gradili misijonska poslopja: cerkve, šole, sirotišnice, dispanzerje, in drugo, kar je nemalo pripomoglo k napredku misijonov. Ko so leta 1937 japonski militaristi v Tokiu umorili barona Saito, so z njim misijonarji izgubili velikega dobrotnika.

Kadar povprašujemo po sadovih misijonarjev, navadno dobimo odgovor v številkah. Seveda pa vsega s številkami ni mogoče izraziti, kajti že samo brevažnega vpliva na vse pogansko okolje ni mogoče beležiti s števili. Isto velja tudi glede verskega nivoja katoličanov samih, številke nam povedo, koliko je katoličanov, ne pa, kakšni so, koliko veljajo. Vendar vsaj približno sliko si s pomočjo številke že ustvarimo.

Leta 1890 je bilo v deželi le 17 do 18.000 katoličanov in 17 duhovnikov, število vernikov se je počasi dvigalo in leta 1900 doseglo

lepo število 24.000 duš. V naslednjih desetih letih pa se je njih število več kot podvojilo: 77.000 katoličanov je tega leta že štela Cerkev na Koreji.

Uradno poročilo treh omenjenih vikariatov za leta 1921 ve povedati, da je bilo tedaj že 83.000 katoličanov s 59 tujimi in 30 domačimi duhovniki. V treh malih semeniščih je bilo 151 gojencev, v velikem semenišču pa 23 bogoslovcev. Študij v malem semenišču traja na Koreji 6 let, v velikem pa 8 let, 2 leti filozofije in 6 teologije. Glavnih misijonskih postaj je bilo 58, pomožnih, to je takih, ki jih obišče misijonar le nekajkrat na leto, pa 1049. Cerkev je bilo 31, kapel pa 200. Misijonarjem je pomagalo 25 potujočih katehistov in 403 katehisti-pomočniki, ki so oskrbovali cerkvene občine v vaseh. Delovale so 4 lekarnе, dve bolnišnici in tri sirotišča s 256 sirotami. V veliko pomoč misijonarjem so bile sestre sv. Pavla iz Chartresa, ki so delovale v disperziranih, sirotišnicah in šolah. Leta 1921 je bilo med njimi samo 12 Francozinj, pa 89 domačink. Pričakovali pa so tudi nemške benediktinke, ki naj bi prevzele srednjo šolo v Gensanskem vikariatu. Med domačini so poleg Bratovščine krščanskega nauka delovale še bratovščina Presvetega Srca Jezusovega, Rožnega venca in Škapulirja Karmelske Matere božje ter dve mladinski organizaciji. Evhariistično življenje je bilo precej močno.

Štiri leta nato je bilo že 96.000 katoličanov in 42 domačih duhovnikov, v velikem semenišču pa že 56 domačih bogoslovcev. Misijonska tiskarna v Seulu je istega leta izdala 40 tisoč knjig, brošur in zvezkov verske vsebine. Katoliški nabožni mesečnik Tjan-Tip je izhajal v 6.000 izvodih. Odrpli so tudi več ljudskih knjižnic, ki so bile dostopne katoličanom in noganom. V deški srednji šoli je bilo 200 dijakov. V osnovnih šolah je bilo 9.000 otrok. Prav tako so sestre sv. Pavla vodile dve srednji šoli za dekleta.

Vedno več delavcev je bilo treba za nadaljni razvoj tako cvetočega misijonskega življenja. Zato so leta 1923 prispeli na Korejo prvi 3 ameriški Maryknoll-misijonarji, in čez 5 let, ko so jim prišli pomagat novi sobratje iz USA, so prevzeli v severozapadnem delu scalskega vikariata lastno misijonsko pokrajino — apostolsko prefekturo Pengy-ang (Heijo).

Leta 1931 je prvič zasedal narodni cerkveni zbor (sinoda), ki mu je predsedoval takratni apostolski delegat Japonske mgr. Mooney, sedanji kardinal v Detroitu. Eden poglobitvenih namenov sinode je bilo poenotenje metod misijonskega dela. V ta namen je potrdila na podlagi stoletnih izkušenj ter novih predlogov izdelani Directorium Commune Missionum Coreae (Splošno navodilo za korejske misije), ki naj bi se ga držali misijonarji različnih družb in različnih narodnosti, ki so delovali v deželi.

Leta 1933 je prišla na Korejo skupina 10 misijonarjev sv. Kolumbana, došlih z Irske, Avstralije in Nove Zelandije, ki so čez 4 leta že prevzeli del vikariata Taiku kot novo apo-

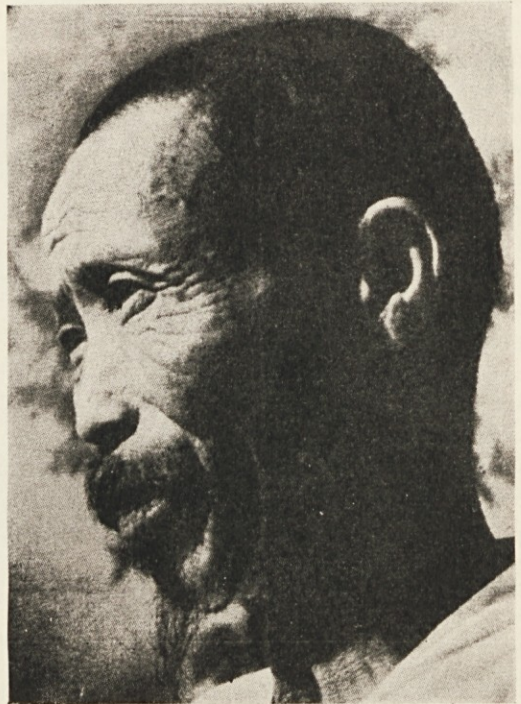
stolsko prefekturo Kwoszu (Koanju). Istočasno so tudi domači duhovniki pod vodstvom msgr. Kima prevzeli apostolsko prefekturo Zenshu (Chonju). Ko so misijonarji sv. Kolumbana dobili še nova ojačanja, so leta 1939 prevzeli še en delokrog, prefekturo Shunsan, ki jo je Sveta stolica odcepila od Seulskega vikariata.

Število katoličanov se je od 96.000 leta 1924 dvignilo na 140.000 leta 1939. Misijonsko polje je obdelovalo 98 tujih in 95 domačih duhovnikov, 8 bratov benediktincev, 60 tujih in 136 domačih sester. Zelo razveseljivo je bil napredek v vzgoji domače duhovščine. Dv leti nato je bilo namreč že kar 121 domačih duhovnikov na Koreji, tako da so po številu že prekosili tuje misijonarje. Velika semenišča so bila tedaj že tri, v Seulu, Taiku in Tokugenu; vzgajala so 76 bogoslovcev. V treh malih semeniščih pa se je pripravljalo na duhovništvo 208 mladih fantov. Tudi so nadaljevali z delitvijo cerkvenih pokrajin, tako da je bilo pred spopadom med Japonci in Amerikanci v zadnji svetovni vojni na Koreji 8 misijonskih okrožij, 4 vikariati, 3 prefektur in 1 opatija "nullius".

Kako se je misijonom na Koreji godilo v zadnjih letih svetovne vojne in po njej in kakšni so izgledi za Cerkev in kraljestvo božje v tej, že tako preganjani deželi pod novimi gospodarji-komunisti, o tem v eni prihodnjih števil.

JANEZ ARH C. M.

Na levi strani vidimo sliko mlade korejske mamice, ki ima pri delu otročka kar na hrbtu. Tu spodaj pa je predstavljen tip korejskega kmetovalca.

TO IN ONO IZ PAKISTANA

Častiti g. Lenček! — Pred par dnevi mi je brat Janez Udovč iz Darjeelinga poslal nekaj številčk "Duhovnega življenja", v katerega so vključeni tudi "Katoliški misijoni". Vi ne veste, kako sem bil vesel, ko sem čital, kako naši slovenski misijonarji širijo Cerkev.

Meni se zdi, da nič manj kot misijonarji tudi slovenski begunci delajo za razširjenje svete vere. Vojna vihra jih je raznesla na vse vetrove, po Evropi, Aziji, Afriki, Ameriki in Astraliji. Odnegli so s seboj Marijo z Brezij, ki jih je tolažila v pregnanstvu in ki so ji sedaj v svojem novem domu dali častno mesto v hiši. Slovenci v sedanjem času so kot Irci v preteklem. Da nista lakota in nasilje pregnala Irecev čez morje v Ameriko, nikdar ne bi bilo cvetoče verske skupnosti v Združenih državah. Pregnani verni Slovenci so kvas brezbožnega sveta. Bog jih blagoslovi in jim daj vztrajnosti v izseljenstvu, da nikdar ne pozabijo Njega in Marije. Jaz vsak dan molim zanje pri sv. maši v naši mali cerkvi sv. Andreja Bobole pod palmami v šatkhiri.

V PAKISTANU

Ko čitate moj dolgi naslov, se boste čudili, ko ne najdete v njem imena Indija. Sem v Indiji v starem pomenu, in ne v Indiji v no-

P. Lojze Demšar D. J., pisec tega članka

vem pomenu! Kot veste, se je Indija pred 3 leti razdelila v dve veliki državi: Indija, kjer muslimani nimajo večine, in Pakistan (Pakistan pomeni "Sveta zemlja"), kjer so muslimani v večini in zato tudi na vladi. Indija ima 320.000.000 ljudi, a Pakistan 65.000.000, med katerimi (v Pakistanu) je 46.000.000 muslimanov. Kot vidite na zemljevidu, je geografska razdelitev prav čudna: Pakistan se deli na Vzhodni in Zapadni. Med obema ni nobene zveze razen po morju okrog Indije. Zapadni Pakistan ima sicer manj ljudi, 25.000.000, kot Vzhodni, a so ljudje bolj izobraženi, in tako je tudi vlada v Karačiju, prestolnici Zapadnega Pakistana. Ko so se razdelili, so hindi začeli bežati iz Pakistana, boječ se muslimanske nadoblasti, na drugi strani so tudi muslimani zapuščali Indijo in se selili v Pakistan. Seveda ni šlo brez prelivanja krvi, vendar v par mesecih se je okrog 10.000.000 beguncev umirilo vsak v deželi svoje vere. Bila je tako silna propaganda proti Angležem pred delitvijo — Angleži so bili dotedaj vladarji v deželi — da so ti odšli, praden so se mogli domačini dobro uvesti v vlado. Zato je bilo v začetku dosti homatij, a so se sedaj pomirili in začeli resno delati. Sicer smo pa na vzhodu ali, kot smo doma rekli, "čez Savo" ali "na drugi strani Drine" z vsemi balkanskimi navadami in razmerami.

Obe deželi sta se v začetku gledali kot pes in mačka, ena je sumničala drugo pri vsakem pokretu. Ko je skoraj cel svet znižal vrednost denarja, ga je tudi Indija, a ne Pakistan, ki je zahteval za svojih 100 rupij (eno rupija je bila pred vojsko 20 din) 150 indijskih rupij. Indija se je temu uprla, in vsa trgovina je obstala. Lahko si mislite zmešnjavo: Pakistan nima nobenega prevoga ne olja ne nafte ne tekstilnih tvornic, sploh industrija je na nizki stopnji, ker vse tvornice so bile v velikih mestih, ki so pripadla Indiji. Pakistan (Vzhodni) ima le konopljo ("juto") in to 80% vsega svetovnega pridelka. Toda vse tvornice za predelavo konoplje so v Indiji. Kot bi stari Slovenci rekli: ima goro lanenega prediva, a nima kolovrata ne statev. Nobeden ni hotel popustiti, in tako je Pakistan začel uvažati premog iz Poljske, Južne Afrike, ko bi ga bil lahko kupil le par kilometrov daleč v Indiji. Edino uporabno pristanišče je v Karačiju — v Zapadnem Pakistanu, dočim ima Vzhodni

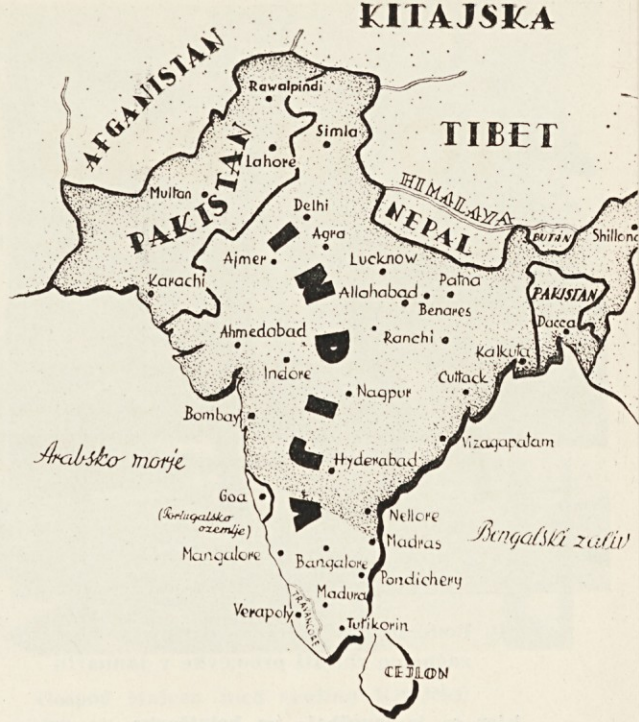
del eno srednje pristanišče Čittagong, kjer pa velike ladje ne morejo pristajati! Sedaj ga širijo na vse strani, pa bo treba še nekaj časa, da bo uporaben za večje ladje. In to pristanišče je na skrajnem jugovzhodnem delu, od koder pelje le ena ozkotirna železnica v ostalo deželo. Lahko si predstavljate težave, ki jih imajo pri prevozu. Država ima dobro voljo in odločnost, ki zmore premostiti nemožne stvari.

KAJ PA JAZ?

Jaz sem že 5 let v Šatkhi, ki je na zapadni meji Vzhodnega Pakistana. Meja je le 15 km daleč, a Kalkutta, že v Indiji, pa 75 km. Naj Vam na kratko opišem svojo karijero, odkar sem Vam zadnjič pisal pred 10 leti. 1940 sem bil posvečen v duhovnika, 1942 kaplan v Morapaju, kjer sem že prej bil 2 leti kot prefekt, 1943—5 župnik istotam v času glasovite in obenem žalostne "Bengal famine" (lakote). Tu sem lahko v delu pokazal, kako me je pokojna mati učila ljubiti reveže. Ko so se razmere uredile, sem bil poslan v Šatkhiro, kakih 75 km od Kalkutte, da pomagam osamljenemu misijonarju Holandcu P. Kosterju na njegovem težkem delu med mučiji, kjer je prvi začel organizirano misijonsko delo naš P. Mesarič.

Ljudje so čisto drugačni kot v mojem starem morapajskem misijonu. Tam se večinoma pečajo s poljedelstvom, dočim so tukaj nekateri zaposleni s prekupčevanjem kož in celo sami znajo kože strojiti. Z velikimi čolni križarijo po deželi in zbirajo kože in kosti, ki jih potem vozijo prodajat v Kalkutto. Sicer se to ne smatra za časten posel, a prinese še precej dobička, če je cena visoka. Drugi zopet pletejo preproge iz razcepljenih bambusov in si tako služijo dnevni riž. Značaja so silno nestalnega, in ker misijonar živi med njimi komaj 12 let, ne moremo še reči, da je misijon že utrjen. Že več let imamo na misijonski postaji deško šolo, kjer dobivajo učenci trdno podlago v veri in vednosti. Zgradili smo tudi hišo za sestre in dekliško šolo, kar stoji prazno, ker sestre ne morejo priti iz Indije sem v Pakistan. A dokler nimamo dobre dekliške šole, misijonsko delo nima trdnega temelja, ker na materah sloni moralni in socialni dobrobit ljudi.

Hude težave imamo s potovanjem v Indijo. Treba je raznih dovoljenj in potrdil od vlade in od policije, tudi to, da smo plačali vse davke, preden gremo čez mejo. Lani celo leto nisem mogel čez mejo, ker nisem mogel dobiti

vseh potrebnih dokumentov.

Zdrav sem sedaj kar precej. Imel sem hudo malarijo pred 4 leti, ki me je tresla 3 mesece, a od takrat pa še prehlajen nisem bil! In če bi bil bolan, bi pač prej umrl kot pa dobil dovoljenje za čez mejo v bolnišnico v Kalkuto.

Moj župnik je razdelil faro: južni del je njegov, a severni moj. In vsak mesec grem obiskat vse svoje farane v vasi kakih 20 km daleč. V suhem času bicikelj dobro služi, v sedanjem deževnem je treba pa peš emokati po globokem blatu. — Na misijonski postaji sem zasadil velik vrt, da imamo vsak dan sveže cvetje na oltarju. Zasadili smo banane in drugo sadno drevje, ki rodi celo leto. In ko je priložnost, pograbim tudi za puško in "pilhlem" divjega prašička, ki uničuje rižna polja. Tri sem že "fental" in imeli smo mastno pečenko! še Vam bi bil poslal nekaj "jetre", če bi ne bili tako daleč.

S. TEREZIJA IN NJEN POSLANSTVO

Eno Vas bo gotovo zanimalo. Med našimi misijonarkami tukaj v Bengaliji je tudi sestra Terezija, po rodu Albanka, ki je prišla v Indijo pred 23 leti in vstopila v red Loretink. Videla je v Kalkutti bedo vlemesta in posebno zapuščenost ljudi v predmestjih, takoimenovanih "slums". "Nekaj moram storiti zanje", ta glas se ji je dan za dnevno oglašal v srcu. Molila je in delala načrte 20 let, in končno razodela svojo zamisel kalkutskemu nadškofu in generalni prednici na Iskem. Oba sta njen načrt odobrila. S. Terezija je odšla v Patno,

P. Poderžaj, za katerega cerkev v Khariju začnemo zbirati prispevke v januarju

kjer se je izvežbala za bolničarko, in prišla nazaj v Kalkutto, kjer je začela delovati med revežji. Ni bilo tako zapuščene družine ali podrtje koč, da je hrabra in požrtvovalna misijonarka ne bi obiskala. Odprla je štiri dispanzerje, kjer je delila zdravila, poučevala in svetovala. Med tem pa je goreče molila, da bi se ji pridružile še druge goreče duše. Ni trajalo dolgo in njena družina je štela 12 deklet, izobraženih in apostolsko vnetih od njenega ognja. Dispanzerji so se množili, šole v "slums" so rastle. S. Terezija je uvidela, da mora postaviti na trden temelj, če hoče, da njena ideja preživi. Sestavila je pravila za svojo družbo, ki jo je imenovala Misijonarke Ljubezni "Missionaries of Charity". NAMEN ji je izrazil takole: Da potolažijo neizmerno žejo križanega Jezusa po dušah, se obvežejo sestre s 4 zaobljubami popolnega **UBOŠTVA**, **ČISTOSTI** in **POKORŠČINE** ter **SLUŽBE UBOGIM**; delajo za spreobrnjenje in posvečenje revežev v slums, jih obiskujejo in negujejo v

V sredini slike vidimo sestro Terezijo

njih kolibah, poučujejo njih otroke in vzdržujejo Dom zavrženih (za neozdravljive, slepe in hrome in radi revščine zavedena dekleta). **PATRONA** Družbe je Prečisto Srce Marijino, začetek našega Veselja in Kraljica misijonov. Novicijat traja dve leti, nato delajo štiri redovne obljube, šest let vsako leto obnovljene in potem večne. **POGOJI** za sprejem: Stopnja izobrazbe ni predpisana, toda morajo imeti zmožnost za višje študije po položenih obljubah. Dekleta morajo biti veselega značaja in razgibana za delo.

OBLEČENE so po bengalsko v sarij (kos blaga, okrog 1 m 30 cm širok in 4 m dolg, ki se večkrat ovije okrog telesa), ki je na levi rami spet z malim križcem. Na prsih jim visi križ; na golih nogah nosijo sandale. Mala Družba, ki šteje 14 članic, je nedavno prejela cerkveno odobrenje iz Rima. Tako bodo sedaj začele svoje redovno življenje.

Jaz sem s. Terezijo večkrat obiskal, ko sem bil v Kalkutti pred 3 meseci. Pravila mi je, kako so njena dekleta vesela in srečna, da bolj biti ne morejo. Toda nimajo lahkega življenja. Vstajajo ob petih zjutraj, nato pol ure premišljevanja, sv. maša in sv. obhajilo, skromen zajutrek, ob 7.30 pa se že na poti v slums, kjer učijo, delajo, zdravijo do opoldne. Po kosilu malo počitka do 2, nato študirajo do 6, ker vsa dekleta še obiskujejo višje šole. Nato rožni venec, križev pot, večerja in kramljanje, ki mu sledi molitev in počitek, da si zberejo sil za naporno delo drugega dne.

Sedaj vodijo kakih 8 šol v raznih zapuščenih predmestjih in okrog 6 dispanzerjev, kjer na tisoče ljudi dobi zdravila, ne samo za telo, ampak tudi za dušo.

Stanujejo v hiši, ki jim jo je dal v najem veren Bengalec, hrana je preprosta, oprema sob siromašna: postelja in stol, to je vsa "dota", ki jo dobi od Družbe, katera posvati svojo mladost in duševne darove službi Kristusu v trpečih in zapuščenih, da nekaj svoje srce prelje tudi v nesrečna srca in jih pridobi za Kristusa.

Ali se ne bi naglo tudi med Slovenkami kaj požrtvovalnih duš, ki bi hotele pomagati s. Tereziji pri njenem apostolskem delu v slums?

P. LOJZE DEMŠAR S. J.

VESELA MISIJ. NOVICI! Pred zaključkom lista smo prejeli vest iz Indije, da je p. Jože Cukala, naš nekdanji misijonski pesnik, srečno dospel v Indijo, kjer se je ustavil pod visoko Himalajo, da se pripravi na delo v Bengaliji.

Pismo s Kitajske

Proti koncu meseca avgusta nam je došlo pismo, ki ga je 31. maja 1950 pisal ravnatelj salezijanskega zavoda v Kunmingu na Kitajskem, ki je glavno mesto province Yunnan, v kateri leži tudi misijon Čaotung, delokrog misijonarja msgr. Kereca, dr. Janeža in slovenjebistriških šolskih sester. Pismo nam v nekoliko prikriti obliki podaja nekaj vesti o položaju misijona g. Majcena in misijonov v Yunnanu sploh — pod novimi, rdečimi oblastniki. Pismo se glasi:

Gospod urednik! — Pravkar sem prejel oktobersko, novembersko, januarško in februarško številko "Duhovnega življenja". Najlepše se zahvaljujem Vam in dobrotnikom, ki mi list plačujejo!

Menda Vam je že Vaš g. sobrat čas poročal, da sva se zadnjega novembra srečala tam v Makau, kjer se je on mučil z iskanjem papirjev za odhod v USA, jaz pa na ravnateljski konferenci. Komaj sem staknil zadnji francoski aeroplan, ki me je popeljal skozi Indokino nazaj v Kunming. Nekaj dni kasneje se je vojska kunminskega guvernerja oklicala za "osvobodilno" vojsko, in tako smo kupili rdeče blago in zažili nanj eno veliko in pa štiri male rumene zvezde. Krojač pa ni pozabil všiti v sredini velike rumene zvezde svetinjico Brezmadežne, da bi tudi njej veljal pozdrav vsako jutro, ko se dviga zastava na visoki drog sredi našega dvorišča.

Nacionalisti so kmalu mesto napadli in svinčenke so žvižgale okrog voglov našega zavoda. Tudi letala so prišla ružit. Ena bomba je padla blizu cerkve Brezmadežne in jo pošteno poškodovala, sosedu Kitajca pa skupaj z opijevo pipo vrgla na streho. Mene je Marija posebno varovala, kajti komaj trenutek prej sem se umaknil od zida, katerega so potem preluknjale težke svinčenke iz letalskih strojníc.

Delo v šoli je začelo svoj križev pot. Napredni učitelji so brž organizirali razne komiteje in šolo po novem preuredili. Tako goreče so se vrgli na to obnovitveno delo, da so celo od vladnih gospodov prejeli ukor, ki pa ni dosti pomagal. Mi sicer še naprej delujemo, a v precej omejenem obsegu. Dovolili so nam imeti kapelico in pa poučevati katekizem izven šolskih ur, a vladati mora popolna verska svoboda...

Gojenci se kar dobro drže, zaenkrat. Prosili so celo na komite, da bi se praznik Marije Pomčnice obhajal kot šolski praznik s tremi dnevi počitnic in raznimi slovesnostmi. Komite je prognji ugodil in celo prispeval k slavnostim 50 srebrnih dolarjev. Ko so nam naložili visoke davke za naše zemljišče — 60 žakljev riža — ki jih mi na noben način ne bi mogli spraviti skupaj, so naši rokodelčiči pridno molili in pisali prošnje. Dosegli so znižanje na — 3 žaklje. Na dan plačila davkov so se zbrali kmetje, med njimi tudi naši nosilci, vsak s svojim žakljem, naši tamburi so zabobnali in cela procesija se je pomaknila proti davčnemu uradu, da izročimo "cesarju, kar je cesarjevega" — mi prvič v zgodovini

Gospod Majcen med svojimi Kitajčki

našega zavoda.

Za Binkošti smo imeli devet krstov in petnajst birmancev v našem zavodu. Kar lepo število srednješolcev se pa še pripravlja na krst, še bolj goreče kot prej.

Včeraj se je oglasil pri meni predsednik tukajšnjega pokrajinskega kulturnega odseka. Zelo je hvalil našo šolo in se zahvaljeval za delo v korist kitajske mladine. Pravi, da nam bo pomagal. Da nam le ne bi preveč!!! Vlada nam je poslala učitelja, ki naj poučuje našo mladino o novi demokraciji.

Drugi misijonarji v Yunnanu še nekako delujejo. Mislil sem poslati enega sobrata, p. Petita, monsijnorju Kerecu na pomoč. A pravkar sem prejel obvestilo, naj ne hodi na pot, ker je pot ogrožena od roparjev. Pred nedavnim je nekaj nemških protestantov prišlo iz Burme v Yunnan, a so jih internirali.

Mgr. Kerec mi je te dni poslal kar obupno pismo. Pravi, da zahtevajo take davke, da bi jih ne mogel plačati, tudi če bi vsa misijonska zemljišča prodal. Riž, ki ga je imel shranjenega za prehrano semeniščnikov, so mu že odnesli, tudi nekaj stavb so mu zasedli. Bojji se, da ga potisnejo v ječo, skupaj z vikarjem Cennom. Obe dolnišnici v prefekturi, kamilijanska v Tončvanu in slovenska z našimi sestrami in dr. Janežem v Chaotungu, dokaj nemoteno naprej delujeta. Imajo mnogo bolnikov tudi iz zvezdatega raja, ki pa najraje zapišejo svoje dolgove v knjigo dolžnikov ter se potem bolj redko spominjo na plačilo. Tako tudi bolnišnice vedno težje shajajo. Na splošno so ljudje v teh zadnjih mesecih zelo obubožali. Tudi pri nas se pozna: imeli smo preje skoraj 1000 gojencev, sedaj pa jih naštetimo le še kakih 400. Mnogi si morajo služiti svoj vsakdanji rižek s prodajanjem kake ropotije. Vsi se borimo z velikimi finančnimi težavami. Vztrajamo pa na naših postojankah, da ohranimo in rešimo, kar se da, za boljše dni, ki se nam obetajo. Andrej Majcen, salezijanec

STOODSTOTEN USPEH

Skoro 20 let se urednik DŽ na ta ali oni način že ukvarja z misijonskim delom, a ni še doživel kake akcije, ki bi rodila tako stoodstoten uspeh kakor ga je rodila akcija Dr. Janeževega rentgenskega sklada.

Maja meseca leta 1948 smo "ekspedirali" iz Buenos Airesa v kitajske misijone večini rojakov znanega zdravnika dr. Janeža. Po več mesecih potovanja je srečno prišel do Čaotunga v jugozahodnih kitajskih hribovih province Yunnan. Tam vodi celo misijonsko pokrajino slovenski salezijanski misijonar msgr. Kerec, ki je poklical v središče misijona slovenjebistriške šolske sestre ter jim pomagal postaviti za tamkajšnje razmere kar lepo in veliko bolnišnico. Ena največjih želja monsignorjevih, kakor tudi sester pa je bila: dobiti za to slovensko misijonsko bolnišnico tudi slovenskega misijonskega šefa-zdravnika. In Bog jim je to željo izpolnil na zelo popolnen način v osebi priznanega kirurga, ki ni samo odličen zdravnik, ampak tudi zelo dober človek in katoličan.

Dr. Janež je vzel poslanstvo misijonskega zdravnika zelo resno, tako v zdravstvenem kot misijonskem pogledu. A brž je opazil, da bolnišnici še marsikaj manjka, če hoče uspešno vršiti svoj apostolat v takih potrebah kot so tamkaj in pa ob taki konkurenci kot je bila protestantska... Pred vsem je manjkal rentgenski aparat, kajti vsaka bolezen se le ne da otipati in slišati, ampak so bolniki, ki jim pride blizu le, če jih vidiš.

A kako priti do rentgenskega aparata, ki je že sicer draga stvar, kaj šele v daljnih gorskih kitajskih misijonih in pa v prav slovensko ubogi misijonski bolnišnici...? Težave velike, skoro nezmogljive... A dr. Janež je eden tistih mož, ki ve, da je na svetu le malo ovir in zaprek, ki bi ne bile premagljive, kajpada le orjakom volje in hotenja. Zamisel ga je vedno bolj razvemale, potrebe vedno bolj vpile, pa se je končno odločil, da začne akcijo za nabavo rentgena.

Kakšne težave je moral premagovati, to ve samo on; koliko je moral žrtvovati sam, to bo morda kdaj povedala misijonska zgodovina; kako težke ure oklevanja in skrbi so prestajale častite sestre, o tem še ni bilo nikjer nič povedano; in koliko širokogrudnosti in velikopoteznosti je moralo biti tudi na strani msgr. Kereca, si lahko predstavljamo, ko je končno on vrhovno odgovoren za vse dejanje in nehanje misijona.

Končno je odločitev padla: Rentgen nabavimo, v to potrebni denar si sposodimo, a le pod pogojem, da tudi slovenski misijonski prijatelji v tujini (ker oni v domovini ne morejo) doprinesejo svoj delež, takole kakih 1000 USA dolarjev...!

Dr. Janež sede in piše v Buenos Aires. Ne dolgo, pa zagleda njegov poziv beli dan v "Katoliških misijonih", katerih urednik pri- stavi še nekaj vžigajočih besedi, razglašujoč, da se začne z akcijo za "Dr. Janežev rentgenski sklad"; če se prijavi 100 rojakov, ki bi

bili skozi leto dni pripravljeni prispevati v ta sklad vsak po 10 pesov mesečno, obljubimo dr. Janežu, da bo imel v teku enega leta 1000 dolarjev slovenskega prispevka k nabavi rentgena.

Še niso ti "Katoliški misijoni" dobro izšli, njih urednik ni imel še niti pojma, kako se bodo naši ljudje odzvali, že je sedel in odpisal dr. Janežu, da bomo rojaki v tujini poprli njegovo stvar in naj torej kar nabavijo posojilo ter kupijo rentgen ter začno z zdravljenjem "na veliko", v prispel slovenske bolnišnice in čaotungski misijona, vse pa v gradnjo Cerkve med Kitajci.

Toda, ko je urednik to pismo oddal na pošto, se je samega sebe in svojega optimizma ustrašil... Kako bož dobil od teh ubogih beguncev, ki so sami v takih potrebah, kaj šele njih domači v domovini, v teku enega leta razmeroma veliko vsoto 1000 dolarjev?! Kar zagomazelo mu je po hrbtu in obletavala ga je skušnjava, naj bi obstalo samo pri obljubi, saj "beseda ni konj..."

Toda ne! Med begunci je toliko dobrih ljudi, ki imajo veliko umevanja in srca za potrebe božjega kraljestva na zemlji, med njimi, zlasti med onimi, ki so prišli iz Avstrije, je vse polno osebnih prijateljev in znancev dr. Janeža, še več pa tistih, ki jim je ta požrtvovalni zdravnik v letih begunstva ali še preje kot domobranski zdravnik in priznan kirurg splošne bolnišnice v Ljubljani napravil največjo zemsko uslugo, jim povrnil dragoceno zdravje... Ali ne bodo mar vsi ti kar veseli, če se jim ponudi taka prilika, da dr. Janežu pokažejo v dejanju vsaj malo hvaležnosti za vse to, Bogu pa poklonijo svoj misijonski davek v rast njegovega kraljestva...?!

Pogum velja! Dužnopastirski misijonski odsek je tedaj že obstajal, nanj se je gospod urednik oprl ter začel z nabiranjem podpisnikov. In glej, hitro se je pokazalo, da je bil to pot optimizem na mestu. Ljudje so se začeli prijavljati in teden za tednom je raslo število podpisnikov sklada iz desetine v desetine in se veselo dvigalo proti 100.

Toda na obzorju te akcije so se začeli zbirati temni oblaki. Najprej razvrednotenje pesa. Za en dolar je bilo kar naenkrat treba plačati skoraj še enkrat več pesov kot ob začetku akcije... Pa to bi še kako šlo, bi pač poiskali še več podpisnikov, ne samo 100. A začelo je bliskati in grmeti od vseh strani proti akciji, češ kaj bi komuniste podpirali... Tedaj so namreč začeli kitajski komunisti prodirati na vsej črti in se bližati celo proti Čaotungu. Gotovo je bilo, da postanejo gospodarji tudi v tem misijonskem področju; tako bi prišla slovenska bolnišnica pod njih vodstvo, morda bi bili celo misijonarji izgnani z dr. Janežem vred... Nesmiselno je torej, zbirati sredstva, da padejo v želo rdečemu zmaju... Tako so govorili mnogi. Niso bile povsem neutemeljene te misli in besede. Na drugi strani pa je bilo tudi res, da zbranega denara nismo nameravali poslati kar naravnost na Kitajsko, ampak smo

ga nakladali v USA, na varnem, kjer naj bi bil dr. Janežu na razpolago. Tako denar na noben način ne bi prišel rdečim v korist; če že ne bi mogel služiti plačilu dolgov za nabavo rentgena, bi ga z dovoljenjem darovalcev obrnili v kak drug tudi lep in pereč misijonski namen. Tako so strahovo počasi izginjali, zlasti še, ko so prihajale s krajev, ki so bili že pod komunisti, vesti, da so rdeči iz taktičnih razlogov toliko bolj tolerantni napram misijonom in da zlasti ne začenjajo očitnega preganjanja, kolikor bolj proti jugu gredo, kolikor bolj postajajo gospodarji položaja po vsej deželi. Posebno pa so pregnala vse pomisleke pisma dr. Janeža, ki nas je zagotavljal, da on ostane v bolnišnici, in nas prosil, naj nadaljujemo z započeto akcijo, kajti on je že na račun naše obljube posojilo najel in aparat kupil ter z njim bolnišnico neverjetno obogatil na uspehih in priljubljenosti prebivalstva. — Večina podpisnikov je torej po vseh teh pojasnilih ostala zvesta s plačevanjem, vendar ni bilo več tako lahko s pridobivanjem novih.

Dejstva so pokazala, da smo prav ravnali, ko smo z zbirko nadaljevali. Dr. Janež in slovenska bolnišnica v Čaotungu so že več kot pol leta pod komunistično oblastjo, a bolnišnica nemoteno naprej deluje, dasi z večjimi težavami, katere jim pa ravno rentgen najbolj uspešno pomaga reševati.

Zbiranje prispevkov za Sklad je bilo določeno za čas od avgusta 1949 do avgusta 1950. Največ se je nabralo v Argentini, kjer je tudi največ novonaseljencev. Prav lepo se je odražala tudi Kanada. Naj podamo vsaj nekaj številke, če nam že imen iz skromnosti darovalcev ni dovoljeno objaviti, dasi nam ne bodo mogli zabraniti, da jih ne bi poslali dr. Janežu na vpogled, številke pa takole pojejo:

V ARGENTINI. 100 oseb je kaj vplačalo, v skupnem znesku 8.655.50 pesov. — 1 je plačal 3 krat 13 mesečnin = 390.—; 7 plačalo nad 120.— (180, 166, 160, 150, 140, 130, 130); 40 po 120.—; 2 po 110.—; 8 po 90.—; 1 po 80.—; 3 po 70.—; 3 po 60.—; 5 po 50.—; 1 po 40.—; 1 po 35.—; 5 po 30.—; 1 po 26.—; 1 po 25.—; 11 po 10.—; 5 manjše vsote za 23.50.

V KANADI. Zbirka po g. Turku Francetu je dala 124 kanadskih dolarjev.

V USA. Trjuje darovalci: 1 po 20 \$, 2 po 5 \$, zneso 30 USA dolarjev.

V ŠVICI. En darovalec 5 USA dolarjev.

V AVSTRIJI. En darovalec 20.— pesov.

Skupno: 8.655.50 in 20.— pesov, 124 kanadskih dolarjev, 35 USA dolarjev.

STROŠKI celoletnega poslovanja, oglasi itd. 300.— pesov.

SALDO nabirke: 8.375.50 pesov = 558 \$
124 kanadskih dolarjev = 109 \$
35 USA dolarjev = 35 \$

Skupen saldo torej 693 \$

Gornje številke so podane na podlagi vplačil do 20. avgusta. Gotovo je, da bodo nekateri svoje prispevke dopolnili še do konca leta in ne upamo preveč, če računamo, da bomo naknadnih vplačil prejeli še za kakih 50 USA dolarjev, zlasti če bo Kanada še kaj poslala in če se bo v USA še kdo zganil.

Vendar tudi to vpoštevajoč, še ne bi bil dosežen stoodstoten uspeh, saj bi manjkalo še kakih 300 USA dolarjev do celotne obljubljene vsote 1000 \$. Kako dobiti še to vsoto?

Ljubezen je iznajdljiva in je tudi "Dužno-pastirskemu misijonskemu odseku" pomagala najti rešitev, ki se je obnesla bolj kot je kdo mogel pričakovati: srečolov v prid Dr. Janeževemu rentgenskemu skladu, za katerega potrebne dobitke naj bi darovali ljudje sami.

Čudovito je vžgala ta ideja! Ljudje so začeli prinagati dobitke, vedno lepše in vedno bolj številne, tako da se je zbralo nad 500 večinoma zelo vrednih, nekaj kar dragocenih dobitkov, in še skoro 1000 pesov za njih nakup. Več o tem srečolovu, o dobitkih, o misijonski molitveni uri in misijonski prireditvi v zvezi s srečolovom 20. avgusta — bomo poročali v prihodnji številki, ker stvar zasluži, da jo malo bolj podrobno "ovekovečimo". Tu omenimo le dejstvo, da je srečolov prinesel toliko čistega dobička, da bomo zlahka dosegli številko 1000 USA dolarjev, da o silnem moralnem uspehu ne govorimo!

Res, stoodstoten uspeh!

Niti v mirnih razmerah pred vojno si celo v domovini ne bi upali doseči tako vsestranskega uspeha pri kaki taki misijonski akciji!

Očitno je, da je bil božji blagoslov nad vsem tem "Dr. Janeževim rentgenskim skladom". Hvala torej Bogu!

In gotovo je, da bo blagoslov božji tudi naš vsemi, ki so tako nesčebno pri stvari sodelovali, za "Dr. Janežev rentgenski sklad" kaj žrtvovali. Povrni jim, Gospod!

Vsem nam naj bo ta akcija v dragoceno izkušnjo in v pobudo, da se bomo v bodoče podobnih misijonskih akcij še lotevali in pri njih še radi sodelovali. Vsako leto kaka velika misijonska akcija, vsako leto kak tak misijonski srečolov, zdaj v ta zdaj v oni namen slovenske misijonske dejavnosti.

L. L. C. M.

VSEM,

KI SO KAKORKOLI PRIPOMOGLI K TAKO LEPEMU USPEHU AKCIJE ZA DR. JANEŽEV RENTGENSKI SKLAD — V IMENU SLOVENSKEGA MISIJONSKEGA ZDRAVNIKA DR. JANEŽA JANEŽA, V IMENU SLOVENJEBISTRIŠKIH ŠOLSКИH SESTER IN NJIH BOLNIŠNICE V ČAOTUNGU, V IMENU APOSTOL. ADMINISTRATORJA MONS. KERECA IN V IMENU BRATOV KITAJCEV,

BOG POVRNI!

BARAGO-NA-OLTAR!

ČUDEŽI

Prizadevamo si, da bi mogli svojega svetniškega škofa Barago častiti na oltarjih naših cerkva. Zato se trudimo za njegovo beatifikacijo in kanonizacijo. Znano je, da je že za beatifikacijo potrebno, da se na Baragovo priprošnjo zgodita vsaj dva čudeža, ki jih moremo kot čudeža tudi z vso gotovostjo ugotoviti. V tem je smisel naših prošenj, naj bi Bog s čudeži poveličal velikega misijonarja našega rodu.

Ne bo odveč, če v kratkem razmislimo, kaj je prav za prav čudež, in nato, ali in kako smemo za čudeže prositi.

1. MNOGI NIMAJO PRAVEGA IN JASNEGA POJMA O ČUDEŽU.

Ne mislim na tiste, ki se iz čudežev nor-

čujejo; navadno ne vedo, kaj govorijo. Drugi taje, da bi bili čudeži sploh možni; taki navadno taje tudi bivanje božje: če Boga ni, tudi čudežev ne more biti. Zmota pač rodi zmoto. Spet drugi se motijo v nasprotni smeri: vidijo čudeže, kjer jih ni. Napačno menijo, da je čudež že vsako očividno, hitro uslihanje naše prošnje. Res je, da takšno uslihanje more biti čudež, ni pa zato že vsako takšno uslihanje čudežno. Nasprotno: **BOG USLIŠUJE NAŠE PROŠNJE REDNO IN NAVADNO BREZ ČUDEŽA.**

Čudež je namreč **NEKAJ IZREDNEGA**, neko posebno javljanje božje vseomogočnosti, očividni dokaz absolutnega božjega gospodstva nad vsem stvarstvom. Dogodek, ki je pravi čudež, mora imeti dve značilni potezi: najprej mora biti delo božje. **SAMO BOG STORI PRAVI ČUDEŽ**, ne pa morda kak svetnik ali angel

Križ v črno Afriko!

Letos v februarju je začela pri nas pritiskati silna suša, tako čla se je vsa koruza jela sušiti. Koruza je pa tu poglavitna hrana, zato so bili ljudje v velikem strahu in skrbeh, kaj bo s prehrano, če bo suša še dalje trajala.

V bližnji vasi Mapote so torej stopili skupaj možje in ugotovili, da bo treba duhovom darovati. Določili so tretjo nedeljo v februarju. V dolgi procesiji so šli na bližnji hrib, noseč s seboj vodo iz našega vodnjaka. Na vrhu so to vodo zlivali po tleh in rotili duhove, naj pošljejo dež. Glavno vlogo je imel krajevni čarovnik. Isto prošnjo procesijo so ponovili v ponedeljek, ko je med drugim čarovnik tudi slovesno obljubil, da bo dež prišel, in sicer v četrtek. Vendar — dežja ni bilo in skoro vsa koruza se je posušila.

Ko smo mi zvedeli za to pogansko slovesnost, smo z našimi katoličani takoj začeli opravljati devetdnevnicu k sv. Jožefu, združeno z blagoslovom z Najsvetejšim. In glej: dan po končani devetdnevnicu se je preko naše farme ulila ploba, ki je nemočila vso zemljo, tako da je naša koruza (ki je tudi sicer sušo dobro prestajala, kajti mi orjemo veliko bolj globoko) začela rasti, da je bilo veselje.

V zahvalo za potrebni dež smo se odločili postaviti na našem, kakih 150 m visokem hri-

bu, 9 m visok lesen križ. Za postavitev smo določili tiho nedeljo.

Dasi smo imeli za to nedeljo že določeno čiščenje Najsvetejšega, nam je vendar naš škof dovolil nesti tudi križ na goro in ga tam slovesno postaviti. V cerkvi naj bi ta čas častilo le malo ljudi.

Ob devetih dopoldne smo imeli peto mašo, nakar je sledila blagoslovitev križa pred cerkvi. Zbralo se je okrog 500 ljudi, ne le katoličanov, temveč tudi precej protestantov in poganov. Med potjo na hrib smo molili križev pot, pri vsaki postaji obstali, in ko so se nosilci težkega križa izmenjali, smo pot nadaljevali, pojoč novo skrivnost križevega pota. Najprej so nosile križ naše sestre, nato dekleta; ko se je procesija začela vzpenjati, so zadeli fantje in moške križ na rame. Prišelgi na vrh, smo postavili križ na veliko skalo, na katero povzpeli se s takim bremenom je pač pomenilo pravo pot na Golgoto. Na vrhu smo že preje v skalovju izstrelili jamo, v katero smo potem križ posadili in ga na vse strani z žicami pritrtili, tako da ga noben vihar podreti ne more. Ko je križ krepko stal, je naš pater rektor imel lep nagovor, v katerem nam je razložil pomen križa, ki se naj nanj vedno znova oziramo v vseh naših stiskah in težavah, dušnih in telesnih. Pred vsem pa naj bi nam bil ta križ v spomin na sveto leto 1950.

Brat Valentin Poznič F. S. C., misijonar v Južni Afriki

ali hudobni duh. More se Bog posluževati angelov ali svetnikov, pa tudi svetih ljudi kot orodij, a čudež stori On sam. Če pravimo, da je sv. Anton n. pr. "naradil" čudež, ima to govorjenje le ta smisel, da je storil čudež Bog po priprognji ali na prošnjo sv. Antona. Prav tako so čudeži, ki se gode na Marijinih božjih poteh, ob njeni čudežni podobi, delo božje, na priprognjo naše nebeške Matere.

Zakaj more le Bog storiti čudež, nam bo takoj jasno, ce pomislimo na drugo značilno potezo čudeža. Ni še čudež vse, kar more le Bog in samo Bog. Le Bog more ustvariti človeško dušo, a to njegovo delo ni čudež. Treba je še nečesa: **BOG STORI ČUDEŽ TAKRAT, KADAR STORI NEKAJ PREKO ALI PROTI OBIČAJNEMU DELOVANJU NARAVNIH SIL IN ZAKONOV.** Zakoni, po katerih narava deluje, so stalni, zanesljivi, nujni. Narava se vedno ravna po njih in ne more drugače. Ljudje morejo kršiti moralne zakone, ki jih je Bog dal, ne more pa človek, tudi če je "gospod stvarstva", kršiti zakonov, ki jih je Bog v naravo položil, marveč se mora on ravnati po njih, se jim prilagoditi. Le eden je pravi gospod nad vsemi naravnimi silami in zakoni: Stvarnik vsega stvarstva, ki stvarstvo tudi ohranja in vodi. Le On more storiti kaj mimo teh zakonov, kar se nam pokaže kot "kršitev" naravnih zakonov, kot izjema iz njenega delovanja naravnih sil. Ta nujnost velja za vso naravo, ne velja pa za Boga. Oživitve mrtvega telesa, hipno ozdravljenje težke bolezni brez zdravljenja, le na besedo, na daljavo, spremenitev vode v vino — vsega tega narava sama z vsemi svojimi silami, še tako skritimi, ne zmore. Narava vsebuje zakone, ki po njih tako dogajanje ni mogoče. Zato je tak dogodek povsem izreden, proti vsakemu pričakovanju, zato se "čudimo" ob "čudežu". Zato tudi čudež taje vsi, ki ne priznavajo osebnega Boga nad vsem stvarstvom, ki jim je bog narava sama. Zato so se nujno ponesrečili vsi poskusi, prave čudeže razlagati naravno. Zato so čudeži, kot izredni posegi božji v svet, neomajno prepričljiv dokaz za to, kar čudež hoče potrditi, bodisi da je nek nauk, v čigar potrditev Bog stori čudež, ali kaka nova pobožnost (n. pr. k presv. Srcu Jezusovemu), ki nagne Boga, da jo s čudeži potrdi, ali da pokaže izredno svetost božjega služabnika.

TAKO MOREMO REČI, DA JE ČUDEŽ DOGODEK V SVETU, NAVADNO VIDEN, KI GA JE POVZROČIL BOG PROTI OBIČAJNEMU DELOVANJU VSE USTVARJENJE NARAVE.

Je božje delo, ki ga stori iz ljubezni do nas, da nas potrdi na izreden način v kaki zelo važni stvari.

Je božji dar, za katerega moramo biti Bogu na poseben način hvaležni.

2. ALI PA SMEMO BOGA PROSITI ZA NEKAJ TAKO IZREDNEGA IN VELIKEGA, KAKOR JE ČUDEŽ?

Že sv. Avguštin je dejal, da smemo Boga prositi za vse tisto, kar smemo želeti. A želeli smemo, da bi bog svojega služabnika poveličal s čudeži. Torej smemo prositi Boga, da bi s čudeži poveličeval našega svetniškega Barago.

Res je čudež nekaj izrednega, nekaj zgolj božjega, nadnaravnega. Toda ali ni večna blaženost in milost božja in sploh nadnaravni svet prav taka, in celo večja izrednost, pa vendar smemo in moramo prositi za vse to! — Tudi so čudeži, ki naj bi poveličevali služabnika božjega, v veliko čast božjo, v poveličanje Cerkve in v dunovno korist mnogih vernikov. S pomočjo dokazanih čudežev postavi Cerkev blaženega ali svetnika na oltar. Čast, ki mu jo izkazujejo verniki, preide na Boga, saj je njegova svetost, odsvit in delo božje Svetosti same. Tako se s **ČEŠČENJEM BLAŽENIH IN SVETNIKOV VEČA ČAST BOŽJA, PRAV TAKO SO SVETNIKI PONOS IN SLAVA CERKVE,** očitiden dokaz njene svetosti, njena velika moč in rodovitnost. Kako naj bi si Cerkev ne želela svetnikov! Ker si jih želi, si želi tudi potrebnih čudežev in zato moremo prositi zanje. Končno pa **GRE TUDI ZA DUHOVNO KORIST NAŠ VSEH: ČEŠČENJE NAŠEGA SVETNIKA BI BREZ DVOMA POŽIVILO NAŠE RELIGIOZNO ŽIVLJENJE;** s prošnjami bi se zatekali k svojemu svetniku v velikem ognju in zaupanju in si izprosili od njega veliko, posebno duhovnih darov.

Tako se zdi, da si smemo z vso vnemo želeli čudežev, potrebnih za Baraogvo beatifikacijo, in zato smemo z vso vnemo prositi zanje.

Seveda moramo **PROSITI IZ PRAVEGA NAMENA IN NA PRAVI NAČIN.** Ne iz puhlega narodnega napuha, ne zaradi kake osebne materiane koristi. Za veliko stvar je treba prositi iz velikih namenov, kakor smo jih gori našli. Pa tudi na pravi način: v vdanosti v voljo božjo, v zavesti, da odloča Bog sam po svoji Previdnosti. Niso nam za zveličanje nujno potrebni taki čudeži, zato nam jih Bog ni dolžan podeliti. A vendar ima dobra molitev veliko moč do božjega Srca.

PEREGRIN

Na grobu Friderika Barage

10. junija opoldne so hiteli stari in novi naseljenci USA k žup. cerkvi sv. Jožefa na Gilbertu. "Aha, sobota je, na božjo pot gredo," so se menili nekateri, ko so videli stati gručo ljudi. Iz Elya je pripeljal avtobus že nekaj božjepotnikov, vstopili smo še čakajoči in z malo zamudo je šofer pognal avto. Sprva se nismo mogli živeti, ko pa je sprodaj nekdo pričel peti, nam je dal poguma in vrstile so se pesmi vso pot. Mimo nas so bežala mesta, farme, gozdovi. Po lepi cesti je šlo hitro iz Minnesote v Wisconsin in naprej v Michigan. Stemnilo se je že, a mi smo hiteli še naprej in končno malo pred polnočjo dospeli na cilj v Marquette. Utrujeni od dolge poti smo šli v prenočišča se odpočit.

Zjutraj nas je toplo sonce zgodaj prebadilo. Kljub temu, da smo imeli dovolj časa, smo hiteli pogledat, kje je pokopan naš rojak Friderik Baraga. Dva visoka stolpa sta nas kmalu pozdravila. Mogočaa stavba prayočnotno ob cerkvi nečl. naslov: Baraga school. Duhovnika Janez Dolšina in Jože Vovk sta šla iskat grob in ga tudi kmalu našla. Grob škofa Baraga je pod stransko kapelico poleg katedrale. Pred vvhodom v grob je oltar, kjer sta se darovali tisti dan tudi dve sv. maši. Poleg škofa Baraga počivata tu še dva slovenska škofa in dva druga narodnosti.

Si morete misliti, kako nam je bilo, ko smo bili v kripti? Tolikokrat smo že doma slišali o misijonarju Baragu, ogledovali si slike, sedaj pa smo lahko sami prišli na njegov grob. S svetim spoštovanjem smo pokleknili in se zatopili v molitev. Vse težave, katere nam teže

življenje, smo mu izročili in ga prosili, naj nam sprosi milosti, da bi ostali verni in pošteni, da nas svet ne zvabi v svoje mreže.

Na oltarju pred vvhodom v grobnico sta darovala sv. maši gg. Janez Dolšina in Jože Vovk. Pevski zbor iz Gilberta je prepeval slovenske pesmi med sv. mašama. G. Vovk nam je podal tudi par misli o namenu našega romanja: "Prišli smo na grob misijonarja, kateremu so bile duše prva in največja skrb. Njegovo geslo "Eno je potrebno" ga je spremljalo skozi vse življenje. Kljub vsem težavam ni omagal, ampak s trdnim zaupanjem v pomoč in varstvo šel po poti apostolski. Kljub vsemu težkemu delu je ostal zvest svojemu narodu in še v tujini pisal zanj. Ko smo mi prišli v begunstvo, smo se tudi k njemu obrnili in ga prosili za pomoč, pa nas je uslišal, da se je odprla pot v svet. Tudi sedaj se mu priporočajmo in mu izročimo svoje težave mi, ki smo v svetu, izročimo mu pa tudi našo domovino v varstvo, da bi ji sprosil prave svobode in božjega miru. Mi pa ne pozabimo prositi Vsemogočnega, da bi nam dal milost postaviti ga na oltar."

Po sv. mašah smo si ogledali mesto, po kosilu pa se dobre volje vrnili proti Minnesoti. Imeli pa smo med potjo tudi smolo. Malo smo zašli, ko je toliko cesta, a pri obračanju avtobusa opazili, da je os pri zadnjih kolesih počena. Ostali pa smo kljub tej težavi dobre volje in si s pesmimi dajali korajžo, ko smo čakali na nov avtobus. Vrnili smo se mesto zvečer šele zjutraj, a prepričani, da nas je obvaroval Baraga večje nesreče. T. M., USA

Oče Velikih jezer

3. KRIVO DREVO

Sklonjena nad zemljevid v preprosti leseni izbi škofijskega poslopja v Cincinnatiju zasledujeta škof Fenwick in misijonar Baraga pot, po kateri je slednji včeraj dospel semkaj. Sonce se odbija na iskrečem se snegu in močno beli sobo.

"Na Silvestrovo smo pristali. Na poti od New Yorka semkaj sem se v Baltimoru predstavil nadškofu. No, in sedaj sem tukaj."

"Vidite, kako vas je Bog varno pripeljal na novo mesto."

Škof, dominikanec in po rodu Anglež, je Friderika nepopisno vesel. Sam starejši zre tega mladega duhovnika, ki mu gori v očeh neka drznost. Sprašuje ga po tem in onem in ga opazuje z dobrimi temnimi očmi. Baraga čuti, da ima opravka s svetnikom. Vsaka škofova beseda diha prijetno toploto.

"Prognjo imam do vas, Prevzvišenj."

"Kar na dan z njo," ga opogumi škof.

"Rad bi delal prav med Indijanci, ne med belimi naseljenci."

Škof je ostal nepremičen. Neka svetloba mu je obšla obraz, veke so se zaiskrile. Počasj se približa Frideriku in ga lahko potreplje po rami. Dolgo molči, beseda mu noče iz grla.

"Friderik, sam Bog vas pošilja. Prav takega sem si želel, kj bi hotel med dobre sinove prerije. Veliko sem preklečal zanj in Bog ga mi je dal. Indijanci bodo jokali od veselja." Zadnje besede je s težavo izgovoril.

"Vaganakisi bo vaš novi dom. Vaganakisi, Krivo drevo."

Baraga je odšel v kapelo. Srce mu igra od nadzemske sreče. "Hvala Ti, Gospod, za toliko dobroto. Sprejel si mojo žrtev. Vaganakisi — moj novi dom, Vaganakisi — moja ljubljena dežela. Še dva meseca, da se odtajajo Velika jezera, potem bom tam, med svojimi otroki." Obraz pogrezne v dlani in moli.

V surovo obtesanem in z lubjem pokritem stolpu zvoni in klenka na vse pretege. V kočje sili doneči glas, čez planjave leti in se izgublja nekje v pragozdovih. Tolče in bije brez prenehanja.

Škof Fenwick in misijonar Baraga stojita pred leseno cerkvijo v Vaganakisiju in opazujeta. Iz malih koč je čuti vpitje: "Joj, črna suknja je pri nas, kar dve črni suknji sta prišli." V majavem koraku priteče prvi sem k cerkvi, potem prišeta drugi, tretji, cela vas. Kar precej jih je in čudno smešni so videti oviti v bele, zelene, rdeče in modre trakove. Na pasu temu in onemu eingljajo kraguljčki.

"O, črna suknja, o, črna suknja."

Cmokaje poljublja roko prišlecema. Prvega že poznajo, drugega zro bolj nezaupno, a se ga ne boje, ker črna suknja jim ni še nikdar nič žalega storila. Baragu so vže rdeči napeti obrazi, ki se tako lepo svetijo v soncu kot pirii. Črne oči ga pogledujejo in zdaj zdaj se široka usta razlezejo v pristren nasmeh.

"K maši, otroci, k maši," jim kima škof.

Mnogo jih uboga. Saj je od šeststo duš polovica krščenih. Zbero se v precej prostorni kapeli, ki jo je pred leti postavil francoski duhovnik in ki v njej stoluje sam nebeški ključar.

"Otroci moji," spregovori beli škof, "veliko veselje vam oznanjam. Danes je izpolnjena vaša vroča želja. Ta črna suknja, ki je prišla z menoj, ostane pri vas."

"Vedno ostane pri nas črna suknja," šušlja jo po cerkvi in kažejo na mladega duhovnika, stoječega pred oltarjem.

Po maši vodi škof Friderika po kočah. Okrog nju se podijo otroci, vsa vas je pokoncu iz koč diši po osmojeni divjačini.

"Vsa bruna za cerkev so Indijanci na ramah znosili semkaj," pojasnjuje škof ves v ognju. "Po petdeset jih je véasih tvorilo en sam hloh. Tudi šolo so sami postavili. Tista bajta je Jelenova, poglavarja tega rodu. Naprej ima svoje ognjišče Beli ptič, dalje Jastreb."

"Kaj pa je to?" se zasmee na ves glas Baraga, ko ugleda Indijanca, ki si je do dobra pordečil obraz in nanj namazal močne črne proge in pisane pike.

"Ne smejte se! Le ob največjih praznikih se tako pobarvajo."

Prav zanimivi so ti ljudje. Vsi so oblečeni

(Stolnica v Marquettu, kjer leži Baraga)

v dolge platnene srajce in težke suknje, vsi imajo lase spletene v dolge kite. Moški imajo za pasom zataknjn nož in mehur za tobak in v laseh ptičje pero.

Po enem mesecu ostane Baraga čisto sam med dobrimi rdečkožci. Delo in skrbi ga prevzamejo, da ima komaj kaj časa misliti na druge stvari. Skraja se mu marsikaj zdi čudno. Smejatj se mora racasti hoji, stalnemu ogledovanju v ogledala, ki jih kar s seboj nosijo, neprestanemu kajenju mož in žena iz dolgih pip.

Hvaležen je Friderik misijonarjem, ki so tu orali jedino. Mnogo dobrega je ostalo med temj ljudmi. Ve, da ga Bog s tem delom, ki je laže, pripravil na težje naloge, ko bo moral tudi on s plugom v celino. Bog mu hoče dati poguma in veselja v začetku.

Skraja bo treba urediti življenje kristjanov. Cerkev naj bo središče vaškega življenja. Sem se zbirajo na vabilo zvona ob sončnem vzhodu in zahodu k molitvi. Tudi k najsvetejši daritvi jih ob delavnikih mnogo prihaja. Čez dan ima opravka z otroki v šoli. Možje so navadno na lovu ali ribarijo, žene pa čepē v kočah ali nabirajo divjji riž. Zvečer jim misijonar govori o Velikem duhu, o njegovi prirsčeni ljubezni do vseh ljudi. Večkrat jih svari pred ognjeno vodo-žganjem, s katerim jih hočejo beli trgovci upropastiti. In Friderik je brezmejno srečen, ko vidi, da ga preprosti Indijanci ubogajo tudi, ko jim težke stvari ukaže.

Najbolj čudno je pri Baragovem delu spovedovanje. Otavanščina mu še ne gre bogve kaj, pa spoveduje kar po tolmaču. Izobraženi Otavan govori poleg materinega jezika gladko francoščino. Domačinom te vrste spoved ni težka, ker je tolmač dober kristjan, duhovniku pa seveda tudi ne.

Navsezadnje delo s kristjani ni posebno težko. Neprimerno huje bo s pogani, zlasti še ker so nekaterj, nahujskani po belih potujočih trgovcih, divjji na duhovnika in kristjane. Mladj misijonar čuti, da bo tu vsa teža dela. Zato toliko premoli in si nalaga težko pokoro, zato tudi tako hiti z učenjem neznanško dolgih besed in čudnih oblik otavangčine.

"Z božjo pomočjo!" misli, ko se odpravi na prvo daljšo pot v uro oddaljeni vlgvam. Tolmač stopa ob njem. Baraga kuje v mislih načrte. Čuti, da ga čakajo še prostrane planjave, kjer mora zasejati božje seme.

Oddaleč opazita samotno stanovališče. Nasproti jima pritečejo lepi lovski psi, ki ju spremljajo do naselja. Pred kočo, ki je zgrajena v obliki stožca iz dolgih močnih vej, prekritih z brezovim lubjem in bivoljimi kožami, so se vstopili stanovalci.

Prijazno ju sprejmejo. Baraga takoj opazi pred vlgvatom našemljeno soho maljka: čudna postava z več obrazi, raztegnjenimi usti in izbuljenimi očmi, je pravi nestvor.

Gospodar, šestdesetleten mož, povabi priглеca v stanovanje. Z njimj vstopijo še trije drugi možje, tudi poglavarji družin, ki stanujejo pod

isto streho. Močan dim po tobaku udari misijonarju v nos in oči. Posedejo na lubje okrog ognja, ki stalno žari sredi vlgvama, in zažgo pipe.

Dolgo molče. Indijanci se drže silno modro. Baraga pa prosi Boga, naj mu da pravih besedi, ki bodo ganila srca ubogih poganov.

Potem začno. O lovu in bližajoči se zimi, o zdravju in boleznih v družini. Ponosni so, da se smejo meniti z belim človekom. Veseli so, ker vidijo, da je črna suknja do njih prijazna in da jim bo pomagala, če bo treba. Veseli stiskajo cdhajajočemu misijonarju roko s povabilom, naj se kmalu spet zglesi, da bodo še kaj uganili ob pipi tobaka.

"Veliko ste danes opravili," je vesel tolmač na povratku. "Pridobili ste zase srca. Pot do njih spreobrnjenja je sedaj lahka."

In Baraga je vesel, vriskal bi od veselja. In ko čez tedne zлива očigčevalno vodo nad glavo starega poglavarja, le s težavo izgovarja svete besede "...v imetu Očeta in Sina in Svetega Duha". Za ubogo človeško srce je to prevelika sreča.

Počasi gre sicer, pa vendar ni več tako daleč dan, ko bo cerkvica v Krjvem drevesu premajhna, da bi mogla spraviti pod svojo streho vse božje otroke.

"Oče, danes gremo. Blagoslovi nas."

Večina mož iz vasi se odpravlja pred zimo na jug, kjer bodo lahko ribarili in lovili, za kar jih je po njih mnenju sam Veliki duh določil. Dolgo zre za njimi misijonar, ko odhajajo.

"Ho-o! Ho-o!" kriči za njimi. Ozro se.

"Na pomlad mi prinesite kož, otroci!"

"Bomo, oče."

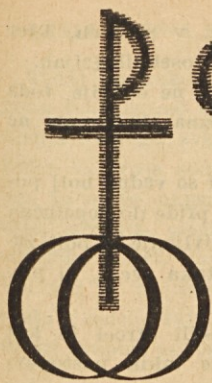
Izginili so za nizko gubo nagrbančene pokrajine. Narava umira. Iz gozda kriče divje race, okrog slemen se spreletavajo jerebice in golobj. Od nekod diši borovec po medeni smoli.

Duhovnikove besede grečo za njimi na jug. Z njimi bi preležal dolge ure na snegu na preži, oprezal bi za severnimi jeleni in srnami, se razgledoval po soncu in zvezdah. A njegova naloga je druga.

"To zimo se mi mora razvezati jezik, da me bodo razumeli rdeči otroci." Z zadovoljstvom gleda lepo skladovnjico drv, ki so mu jo pripravili za zimo, huduje se nanje, ko uzre na strehi močne špranje, skozi katere včasih dež tako neprijazno curlja v njegovo sobo. Ob takih dneh razgrne na mizo, kjer so knjige, svoj plašč, nad posteljo razpne dežnik, sam se pa stiste v kot, kjer najmanj rosi. A saj bo kmalu tu sneg in streha bo zamrznila in ne bo treba več razpenjati ne plašča ne dežnika.

Nebo se z zemljo vedno bolj spaja v sivo gmoto. Po zraku zapleše prva snežinka. Potem se vsuje. Pokrajino zagrebe bela tkanina v zimsko spanje. Baraga in njegov tolmač sta kot svetli lučki v teh neprehodnih planjavah. Pa še nekdo čuje z njima: Sam Vkladar neba in zemlje v skromnem tabernaklju.

JANKO

OČETOVA BESEDA ZAKONCEM

PIJ XII
NOVOPOROČENCEM
DNE 8. JULIJA 1942

Nesrečno samoljubje!

Dragi novoporočenci! Kako nam je ljubo, da vas vidimo zbrane okrog Nas! V vas in v tejele vaši vrsti gledamo vrsto tistih, ki so že pred vami prišli, da so iz Naših ust prejeli očetovski pozdrav, častitke in apostolski blagoslov za na pot v novo življenje.

Tudi vi ste prihiteli sem, potem ko ste svoje nastajajoče družine posvetili in izročili neskončni ljubezni Jezusovega Srca, ljubezni, ki razliva tolažbo in milost, ljubezni, ki diha ponižnost in krotkost, božji ljubezni, ki ima poplemeniti in posveti človeško ljubezen, in ki more vašo ljubezen napraviti čisto, častno in neuničljivo.

PODROBNO O SAMOLJUBJU

Že v zadnji avdijenci za novoporočence smo govorili o neurejeni ljubezni do samega sebe, ki se pač močno razlikuje od prave in zveličalne ljubezni. Rekli smo, da je ta neurejena ljubezen sovražnik neločljive zveze v krščanskem zakonu.

Danes pa smo se namenili pokazati vam bolj podrobno, kako se samoljubje javlja v majhnih zahtevah, v majhnih samovoljnostih in v majhnih krutostih, vedno v nasprotju s tistimi vzvišenimi čednostmi plemenite ljubeznivosti, ljubeznive krotkosti in ponižnosti, kateri vas Jezus Kristus takó lepo uči z besedo in zgledom.

MAJHNE ZAHTEVE SAMOLJUBJA

Samoljubje spi, kadar se drugi bodisi po svoji dolžnosti ali pa iz naklonjenosti skrbno brigajo, da izpolnujejo njegove težnje, zahteve in potrebe. Do poroke velikokrat nobeden izmed obeh zakoncev skoro da nič ne računa s tem, koliko je moral delati oče in koliko skrbeti mati. Živela sta mirno, že izza otroške dobe in mladih let navajena opirati se na starše in druge domače.

Sedaj pa, ko se postavita na lastne noge,

mora vsak nekoliko pozabiti na samega sebe in se posvetiti skupni blaginji. Pač začneta razumevati, koliko truda in skrbi je prizadevalo očetu njegovo delo in kolikerim rečem se je morala odpovedati mati, in kako rado bi samoljubje, če bi ga poslušala, zvrnilo ves trud le na druge.

Ali ne vidite, kako se v pravo ljubezen vtihotaplja neurejeno samoljubje. Zaenkrat je razpoka še majhna, a že razdvaja.

Učite se od Jezusovega Srca tiste plemenite požrtvovalnosti, ki zre na zahteve ljubezni do sebe z ljubeznivo prizanesljivo vljudnostjo do drugega.

MAJHNE SAMOVOLJNOSTI SAMOLJUBJA

Kakor je res, da prava ljubezen navadno vodi v plemenito in vzvišeno skupnost čustev, prav tako pa je tudi res, da skuša samoljubje doseči soglasje dveh tako, da popolnoma podvrže drugega svojim željam. Tega se zaveda tako malo, da še takrat, kadar hoče drugega obdarovati ali mu skazati kako uslugo, gleda veliko bolj na svoje osebno ugodje, kot na to, kaj bo všeč drugemu.

Na obzorjih obeh zakoncev se menjavajo vtisi. Začneta o njih razpravljati; prav hitro pade nepopustliva sodba oblastnega samoljubja. Nova razpoka, ki se od začetka še ne zdi globoka.

Ponižnost Jezusovega Srca vas uči, kako krotite prevzetnost v svojih majhnih sporih in bojih, kjer pomeni umakniti se veliko zmago nad samim sabo.

MAJHNE KRUTOSTI SAMOLJUBJA

Nihče na svetu ni popoln. Ljubezen je pred poroko velikokrat slepa; napak ne vidi, ali pa se ji še celo zde čednosti. Samoljubje ima na široko odprte oči. Hitro opazi in razloči na drugem najbolj preproste posebnosti, čeprav mu ne povzročajo nobene nadležnosti. Kakor

hitro mu niso všeč ali se mu le nekoliko upirajo, že da vedeti z lahko posmehljivim pogledom, nato z nekoliko pekočo besedo, včasih z zbadljivo vpričo drugih. Puščico, ki jo je samoljube izstrelilo, in rano, ki jo je zadalo, vsak drug preje opazi. Samoljube samo pa se nasprotno brž razburi, ako si drugi drznejo le opaziti njega napake, morda zelo nadležne.

Ali gre tu še za majhno razpoko?

Prav gotovo ni tukaj tistega ljubeznivega in krotkega obnašanja, ki se ravna po zgledu Jezusovega Srca, katero nas v ljubezni prenaša in nam odpušča toliko stvari.

SAMOLJUBE V DVEH

Če gospodari samoljube v srcu le enega izmed zakoncev, srce drugega pač na tihem krvavi, ranjeno v svoji čednosti.

Če pa se odkrije, da sta samoljubna oba, in če se postavita drug proti drugemu, imamo pred sabo usoden zapletljaj sovražnosti: tisto trmoglavo vztrajanje pri svojem, ki nič ne popušča, pravo vtelesenje samoljubnosti in lastnega mnenja.

NAUK TOMAŽA KEMPCANA

O kako so modra razmišljanja in nasveti "Hoje za Kristusom":

"Mnogi pri svojih delih iščejo sebe, pa sami ne vedo.

Morda so tudi mirni, dokler gre vse po njih volji in misli.

Ako se pa stvar drugače zasuče, kot so želeli, so pa precej nepokojni in žalostni.

Prizadevaj si, da boš potrpežljivo prenašal napake in razne slabosti drugih;

saj imaš tudi ti mnogo tega, kar morajo drugi prenašati.

Radi bi, da bi bili drugi popolni;

sami pa ne poboljšamo svojih napak."

(Prva knjiga, pogl. 14 in 16)

RAZLIKE V ZNAČAJIH SAME NA SEBI NISO ŠKODLJIVE

Prav nič se ni treba čuditi, če so v temperamentu in značaju oseb, ki nameravata združiti svoji življenjski poti, razlike. Te razlike nič ne presenečajo, dokler ne prestopijo meja in zakonov medsebojnega soglasja. Da različni značaji se večkrat tako unesejo, da se med sabo čudovito spopolnjujejo.

KDAJ SO RAZLIKE ZLO

Zlo se začne takrat, kadar se on ali ona, včasih on IN ona ustavljata, da bi popustila

v nepomembnih vprašanjih, v stvareh, kjer gre le za lastni okus, v čisto osebnih željah.

Tu je razpoka; oko je še ne odkrije, toda ob najmanjšem trku se spozna, da posoda ne zveni tako kot prej.

Razpoka se večja: spopadi so vedno bolj gosti in vroči. Če tudi še ne pride do popolnega preloma, je njuno skupno življenje le bolj zunanja bližina dveh kot pa taka zveza, ki prešinja srca.

Kaj si bodo o tem mislili otroci in kaj bodo govorili? Če so priče takih nastopov, kakšno razdejanje bo nastalo v njihovih dušah in njihovi ljubezni!

Če pa v hiši otrok ni, kakšno trpljenje je tako zakonsko sožitje!

Kdo more vedeti ali naprej videti, do kakšne skrajnosti pride včasih samoljube po poti takih majhnih krutosti.

KROTITE SAMOLJUBE!

Iz žaloigre v nekaterih družinah ste pač, dragi sinovi in hčere, prišli do zaključka, da je zgodovina priča časov in učiteljica življenja. Premislili ste v svojih dušah in si pripravili sredstvo, po katerem ne boste padli v tako usodno zmoto, marveč boste tak žalosten razvoj v svojih srcih prehiteli. Trdno ste odločeni pri korenini izpodrezati tak razvoj in ga ustaviti, če bi se v vas začel.

In katero je to sredstvo in kakšen je ta sklep? Sklep in sredstvo je ta: že danes se naučite in sklenite, odpovedati se samemu sebi, obvladati in krotiti ljubezen do samega sebe z dejavno ljubeznijo, z veseljem do žrtev v stalni zvezi z Bogom, s tisto skrbnostjo, ki se ne odraža navzven toliko v velikih težavnih delih kot v malenkostih, tako v naveličanosti, težavah, nevednostih in vsakdanjih opravkih, kar večkrat ni nič manj težko kot opraviti velika težavna dela.

NAVADITE SE POTRPEŽLJIVOSTI

Še bolje bo, če naredite, kakor se pravi, iz sile čednost. Čednost je namreč dobra navada, ki se rodi in pridobi s ponavljanjem dobrih dejanj.

Pridobite si v navado potrpežljivost, da se boste mogli medsebojno prenašati in si odpuščati napake ter pomanjkljivosti. Potem boste gospodarji nad samoljubjem. Vaša zmaga nad samim sabo ne bo več samo odpoved, ampak tudi pridobitev.

Tedaj bo kakor po naravnem čutu ali nagonu vsak izmed vas imel sodbe, okus in nagujenja svojega zakonskega tovariša ali tovarišice za svoje sodbe, za svoj okus in nagujenje. Te sodbe, okusi in nagujenja se bodo ogledala, izčistila, olupšala in obogatila v obojestransko korist. Noben ne bo pri tem kaj izgubil, pač pa bo deležen tiste obilice sadov, ki raste iz sodelovanja, kakor smo že povedali neki drugi skupini novoporočencev.

KO GRE ZA GREH, NI NA MESTU POPUŠČANJE

Res pa je, da imajo ta popuščanja, ki ob razlikah v značajih tako blažilno vplivajo na skupne misli in čustva, svoje meje. Daj Bog, da bi ne bili prisiljeni to potrjevati z lastno skušnjo! So meje, ki jih postavljajo dolžnost, resnica, pravnost, duhovni interesi.

Razumete, da hočem pred vsem namigniti na svetost zakonskega življenja, na vero, verske vaje, dobro vzgojo otrok. Če nastane spor o teh stvareh, je na mestu nepopustljivost.

SICER PA JE POPUSTLJIVOST DOBRA

Kadar ne gre za ta velika načela, naj vas vaša čednost nagiblje k medsebojnemu popuščanju, ki tako dobro dene družinskemu miru, tako bo težko nastal kak spor in ne bo mesta za nepopustljivo vztrajanje pri svojem.

POSVET PRED POROKO

Bilo bi veliko manj razdorov v zakonih, če bi se zaročenci, namesto da se prenačljeno in neresno poročajo pod vplivom zgolj zunanjih in drugih razlogov ali celo nizkih interesov, in dali zadosti časa za medsebojno spoznavanje in da bi ne bili gluhi za modre nasvete. In če bi opazili razlike v značajih, o katerih smo zgoraj govorili, naj bi premislili, ali so znosne.

ČE SE IZPOLNI, KAR SMO NASVETOVALI

Če se izpolni, kar smo nasvetovali, pa se nemara kljub temu v enem izmed zakoncev pokaže kaka sprememba ali motnja, če tudi lahka, v mislih, težnjah in izrazih ljubezni, ga bo srce drugega zakonca, ki se mu bo vse predalo, s svojo potrpežljivo velikodušnostjo, s svojo vpludnostjo in ljubeznivimi pozornostmi, z močjo, ki jo prinaša molitev, prav gotovo spravilo nazaj v zakonsko skupnost, navzlic njegovim zmotam in omahljivosti v volji.

Mož bo videl, da v ženi raste resnost in izginjeva površnost; z leti ne bo pozabil prerokove besede: "Ne bodi nezvest ženi svoje mladosti" (Malah 2, 15).

Žena bo videla, da se utrjuje moževa vera, zvestoba in ljubezen; to jo bo navajalo k stalni in ljubeznivi vdanosti.

Tekmovala bosta med sabo, kako napraviti domačo hišo za mirno, veselo in prijazno bivaližče, da ne bo treba nikomur iskati drugod oddiha, zabave ali nadomestila. Samoljubje, ki povzroča motnje, tu ne bo zalezovalo družinskega reda in miru.

Srce Jezusovo bo tu kraljevalo kot neomejen Gospod in bo zagotavljalo pravo, notranjo in neporužno srečo.

Ljubljeni novoporočenci! Naj bi vas, kot oljčne mladike važo mizo, obdajal venec otrok, sad vaše zveze in ljubezni! To je očetovsko voščilo, ki vam ga izreka pred Bogom Naša duša; obenem pa vam dajemo v ljubezni iz srca apostolski blagoslov.

PRIPOMBE.

Ta papežev nagovor je zelo preprost, a navzlic temu globok; **PRAVI GOVORNIŠKI BISER.**

Vsebina je podana v **NAPISIH**, ki smo jih dali nad odstavke, v katere smo nagovor razdelili.

V prejšnjem nagovoru, ki je prvi iz skupine treh, ki govore o sovražnikih zakonske skupnosti, je papež omenil kot najglavnejšega sovražnika samoljubje zakoncev.

V tem nagovoru pa s fino psihološko analizo razkriva "**MALENKOSTI**", v katerih se samoljubje razodeva. Te, "zahteve, samovoljnosti in krutosti" samoljubja so vsaka zase in v začetku res majhne, toda njihove **POSLEDICE** pa morejo postati **STRAŠNE**.

V drugem delu nagovora papež govori o tem, **KAKO STRETI SAMOLJUBJE, POPUŠČANJE** v lastnem mnenju, kadar ne gre za greh, je **USPEŠNO SREDSTVO**, da ostané zakon srečen. Proti koncu papež slika **LEPOTO ZAKONSKEGA ŽIVLJENJA**, kjer ni samoljubja.

V celem nagovoru kaže na **ČEDNOSTI JEZUSOVEGA SRCA**.

Prav bi bilo, če bi si vsi ta v resnici lep nagovor večkrat poklicali v spomin.

Prevedel in pripombe pripisal dr. **AL. ODAR**

Luč jim je v temo zasvetila

Po poti zakoncev Leseur

PISE DOM P. C. LOO TSENG-TSIANG, NEKDANJI KITAJSKI MINISTR-SKI PREDSEDNIK, KI JE POSTAL KASNEJE KATOLIČAN, BENEDIKTINEC IN DUHOVNIK. UMRL JE SELE LANSKO LETO.

Oče mi je bil protestant "Londonške misijonske družbe"; tod so tudi mene krstili. Globoko občudovanje sta mi vzbujala že iz mlada vnema in dobrotnost misijonarjev te sekte, ki so bili s svojo naravnost mravljično prizadevnostjo živi zgled vzvišene npravnosti in nenadkriljivih družabnih vrednot krščanstva.

Bil je moj oče mož trdne in iskrene vernosti, do poslednjega vlakna resnična, vteležena dobrot. Širokogrudnost njegova ni poznala mejá. Ves poln duha starodavne Kitajske in njenih načel, je znal mojstrsko slediti svojemu življenjskemu vodilu: izpolnjuj postavo, ki prihaja od zgoraj, in objela te bo očetna previdnost, ki bdi nad nami vsemi. Moja mati je bila ena tistih žena, ki na globoko umevajo skrivno sveti pomen osebnega žrtvovanja in nasmejanega uklanjañja dolžnosti. Živela je, ne da bi samo sebe sploh videla. Na vso žalost pa je umrla, ko mi je bilo komaj osem let. Tako zdaj nosim globoko v srcu njen nepozabni, tako ljubljeni obraz ves ožarjen z aurelo načistejše otroške hvaležnosti.

Enaindvajset pomladi sem štel, ko sem prišel v Rusijo; v Petrograd so me poslali za tolmača na naše poslaništvo. Veleposlanik Shu King Chen je bil mož poln znanja, bistroumen, rezek mislec, k vsemu pa človek zlatega srca. Vneto me je sam seznanjal z vsem, kar bi mojemu poslu utegnilo biti k pridlu, še posebe pa je mojo pozornost navajal k razmišljanju o tem, kar je sam imenoval "srčiko" zapadne civilizacije. Po njegovi misli je to "srčiko" v Evropi predstavljalo krščanstvo. Nagovarjal me je, naj ga študiram, in me hkrati opozarjal na npravni in duhovni vpliv, ki ga je krščanska cerkev imela v družbi in družini; ves zavzet je bil nad neugasno, žarno lučjo, ki se je iz Vatikana razlivala po vesoljnem svetu. Z nekšno čarno močjo, ki se ji upreti nisem mogel, me je pripravil k najglobljemu študiju osnovnih prvin vseh tistih na vid neresljivih vprašanj, ki so jih najina zunanja opazovanja rodila.

Mladenič osemindvajsetih let sem se v Petrogradu poročil z mlado Belgijko, gospodično Berto Bovry; bila je hči nekega visokega

častnika belgijske vojske. Zavezal sem se, da bom svoje otroke dal vzgajati v katoliški veri; a tistega, kar naj bi bilo najlepši in najblagoslovljenejši sad najine zveze, nama Bog ni naklonil.

Moja žena je bila po duhu in življenju resnično verni odsev duha, življenja in moči katolištva. Nikoli se ni z najrahljšim namigom niti dotaknila mojega prestopa v katoliško Cerkev. Sama pa je z iskreno vdanostjo izpolnjevala svoje verske dolžnosti. Veliko in nesebično je bilo najino medsebojno umevanje, v vseh težavah in dolžnostih življenja sva bila nenehno ene misli in enega srca. Pestila pa me je grenka zavest, da bi morda res nikoli ne mogel uresničiti obljube, s katero sem se odločil kot za povračilo, da jaz sam pristopim v katolištvo. Naj koj povem, da se mi je katoliška Cerkev zdela že od prvega stika, ki sem ga z njo imel, najstarejša in najpopolnejša vseh krščanskih cerkva, saj so njeni začetki segali tja v apostolske čase; bila pa je k vsemu tudi organsko čudovito sania v sebi povezana; njeno vodstvo je bilo smotno urejeno, sama — prepolna plodovite veljavnosti in življenja; nezmakljiva vera, resnica sama po sebi, jo je dvigavala ven in ven. Ta in takšna razmišljanja so ure in ure izpolnjevala moj čas. Rotil sem Boga, naj mi nakloni veliko milost vere v katoliško, apostolsko, rimsko Cerkev; in Gospod ni zapri ušes mojim vročim prošnjam. Nebeški dar je storil, da sem upognil koleno klicu milosti: vnel me je v izpolnjevanju nauka katoliške Cerkve. Naj bo hvaljen Gospod Jezus Kristus za ta vzvišeni glas od zgoraj!

Govoriti mi je zdaj, kako me je dobrot božje Previdnosti, ki je nenehno bdela nad menoj, povedla v samostan in slednjič v svečeništvo Najvišjega.

Leta 1932 mi je prečastiti oče opat ukazal, naj v pisani besedi zberem spomine na svoje spreobrnjenje. Tako sem tedaj neubranó, kot so mi pač prihajale v misel, zaupal svoje gozbe papirju. Iz teh spominov povzame nekateré odstavke, ki jih bom v naslednjem navajal. Sodijo v zglavje, ki govori o smrti moje žene, obravnavajo pa premogočni vpliv neke nama tako ljube knjige. V misli imam spise Mme. Elisabeth Leseur "Journal et Pensées de chaque jour — zapiski in misli, iz dneva v dan"; izšli so po njeni smrti. Naj zdaj govore moji zapisani spomini:

"Sleherno trajno delo mora biti zasejano v bolečini in žrtvovanju; le tako se izkaže

plodno in trdno za zrelost, ki se slednjič zanesljivo doseže. To je ukaz božji. Tako se je zgodilo Elizabeth Leseur in prav isto se je zgodilo ponoviti v življenju Berte Lou.

„Prva je moža vrnila katoliški veri; druga pa je svojemu odprla oči, da je začel hoditi po poti cerkvenih nauk. Elizabetha Leseur je bila globoko prepričana, da se bo njen mož vrnil h Kristusu; Berta Lou pa je v grob odnesla vzvišeno zavest, da ji bo mož stopil v samostan, saj ji je bil to sam zatrdno obljubil.“

Bilo je v Bernu, v času mučne boleznij moje žene, ki se je vlekla tja od leta 1923 do 1926. Takrat sva v najinem domu določno zaznala vpliv Elizabetha Leseur in njeno čudovito pomoč. Moji spomini o tistih urah takole govore:

„Enolično, skoraj bi dejal nekšnemu naravnost vojaškemu redu zavezano je bilo življenje bolnice. Dan je sledil dnevu in njih urnik je bil do slednje podrobnosti trdo enak. Ob določeni uri je vstajala in legla spat, ob določeni uri jemala zdravilo in jed, ob določeni uri prehodila tistih nekaj korakov po terasi, ki so ji bili odmerjeni za sprehod, in popoldne za določen čas sedla, da odigra svoj 'brideg'.“

„Vsak dan je tudi brala nekaj trenutkov.“

„Tako je tedaj prišla ura, ki se mi je zdela primerna, da bi svoji dragi trpeči razkril najtišjo svojo odločitev, kako bom namreč vse dni njenemu spominu na poseben način zvesto ohranil. Ne vzburi bi je bil rad in ogniti sem se hkrati hotel nevarnosti, da bi kako v moji besedi ne zaslutila brezupnosti svojega trpljenja; tako sem tedaj iskal nekakšno prikritje, da bi vanj ovil vsa ta čustva, ki so me tesnila.“

„Navadno sem vsak večer prebiral pariški 'Temps' in se tako ob bolniški postelji svoje ljubljene žene mimogrede seznanjal z vsem, kar se je po svetu novega namerilo. Tudi po različnih revijah sem v takšnih trenutkih listal; pa sem nekega večera obstal pri članku, ki je govoril o spisih Elizabetha Leseur; kar po vrsti so bili omenjeni tam njeni 'Zapiski', 'Pisma nevernemu', 'Pisma o žalosti', 'Duhovno življenje' in drugi. Mislim sem si tedaj, kako bi ti spisi naravnost čudovito utegnili pomagati moji skriti želji. Če bi jih prebiral bolni ženi, prav gotovo bi našla priložnost, da bi mi znova zaupala svojo lepo ljubezen, kot je to sedemindvajset let prej storila.“

„Ugajala mi je misel in Gigorda, svojega založnika, sem naprosil, naj mi knjige poskrbi. Obema, ženi in meni, je bila od vseh najljubša 'Journal et Pensées — Zapiski in misli'. Dan na dan sem ženi glasno prebiral poglavje za poglavjem. Prenekateri odstavki, v katerih Elizabetha živo izpričuje svoja najgloblja čustva, so bili podoba najinih lastnih srčnih utripov. Prebiranje te knjige, ki je šlo zlagoma, da bi bolnice z njim ne utrudil preveč, nama je bilo v resnično veselje.“

„Ze leta in leta sem sva imela nekšno otroško nedolžno navado, da sva si privajala ponašanje in navade znamenitih oseb, ki so

naju privlačile, pa naj so bili kralji, igralci ali svetniki. Tako sem tedaj, zvest temu že kar zakoreninjenemu običaju, začel svojo ženo klicati 'Elizabetha', ona pa mene 'oče Lou'. S temi imeni sva se klicala prav tja do Bertine smrti. Tale nedolžna igra pa mi je tudi približala možnost, da bi svoji ženi v pravnem trenutku razkril svoje skrite namene in želje.“

„Ko sva takole lepega dne govorčila spet, sem ji iznenada dejal: 'Ah, ljubljena moja, ti tako čudovito sladko posnemaš Elizabetho Leseur; o sebi pa močno dvomim, da bi mogel biti nekoč zares drugi oče Lou'...“

„Strmeče začudenje mi je rodil njen nasmejani odgovor: 'Čemu pa ne? Z močno voljo in po milosti božji boš to prav gotovo zmogel.'“

„Moje delo je kipeló k cilju. Zato sem premenjal snov in nadaljeval z branjem. Hotel sem, da bi spoznala, da bi jo prepričal, kako trdno odločen sem bil ohraniti ji večno zvestobo, tako zares, da sem bil pripravljen celo v samostan stopiti. V tem trenutku najvišjega dušnega napona so mi prišle na misel besede, ki mi jih je nenehno ponavljal moj vzgojnik Shu: da na svoji poti k 'eupeiziranju' ne smem obstati, dokler nisem cilja dosegel.“

„Brez najdrobnejše besedice očitka, res, brez sleherne poslednje želje se je njena duša ločila s tega sveta. Vse je sprejela s skrivno molčečo predanostjo! A ta, ki ga je neutolaženega zapustila sredi življenja, je zaslutil njene poslednje skrite želje in tiha upanja!“

„Tistega dne, ko sem nji, ki mi je bila skozi vseh sedemindvajset let prezvesta življenska družica, najiskrenejša prijateljica in najnesebičnejša svetovalka, izkazal poslednjo ljubezen, sem se vprašal: Le kako bi mogel lepše izpričati svojo otroško hvaležnost ženi, ki se mi je dala vsa, z dušo in telesom, ki je vse veselje in vso trpkó pezo življenja tako vdano v menoj delila? Če je sploh bilo kaj, s čemer bi izpričal svojo ljubezen in najvišje priznanje toplemu bitju, v katerem sem vse dni gledal svojega zemskega angela varuha, je bilo prav gotovo to, da bi tej svoji v življenju in smrti zvesti družici z dejanjem dokazal, kako odločno pripravljen sem deliti z njo isto usodo, ne pred njo, ne za njo, marveč hkrati z njo, v isti uri in isti minuti, ki jo je bil določil Bog.“

„Nič ni čudnega, če se dva zakonca, dasi tudi se nista taisto leto in dan rodila; taisti dan in uro ločita s tega sveta, če je Previdnost božja tako namenila.“

„Tiho vzajemno umevanje, ki naju je družilo vse življenje, je bilo vsak dan močnejše, dá, po njeni smrti trdnješe še bolj. Ona je legla v grob s prepričanjem o mojem redovništvu, jaz pa sem v svojo radovoljno samoto odnesel blaženost njenega življenja. Kaj več naj bi še dala drug drugemu? Tisto, kar nama je bil Bog dal, sva si izmenjala: telo s telesom, srce s srcem, dušo z dušo, samostansko — z večnim življenjem. Res, smrt naju je na vid ločila, a moje redovništvo naju je spet za vse čase združilo. Ona je bdela nad menoj, jaz pa sem molil z njo in zanjo. Zdaj

oha od zgoraj name gleda, jaz pa s tega sveta zastrmljen ves razmišljam o nji. Svoj živ dan se najini misli v ničemer nista razšli. Tudi nocoj naju družijo mogočna vez, čudovita skrivnost katoliške resnice: občestvo svetih! Prav to je, ki najino vez stvarja še bližjo, še tišjo, bolj najino kot kdaj koli! Ljubljena moja žena! Nisi mi mrtva, ne! Živiš še vedno! Jaz pa, glej, sem za tvojo ljubezen svetu odmrll...

"Skoz ves čas dolge Bertine boleznii je v najinem domu vsevdilj vel vpliv mogočne osebnosti Elizabete Leseur. Njeno ime na najinih ustnicah ni več ugasnilo, saj sta nama bñli sreči prevzeti njene veličine. Nekšna povsem slučajna zgoda nama je še prav posebno dokazala njeno blagoslovljeno varstvo.

"Skoraj po tistem, ko sem se bil seznanil s spisi Mmc. Leseur, so razglasili, da bodo ustanovili v Bernu krožek, ki se bo imenoval 'Elizabeta Leseur'. Gospodični Herking, predsednici krožka, je uspelo, da je za prvo skupščino obljubil svoje sodelovanje kot govornik oče Leseur. V tistih časih ni bilo ne meni, ne moji ženi nobena skrivnost več, da je duh Elizabete Leseur že kraljeval v najinem domu.

saj sva jo oba tako visoko cenila. Razumljivo tedaj, da sem prisostvoval predavanju; bilo je v zgodovinski mestni dvorani. Poslužalci so bili prav izbrani. Razumel bo vsakdo, da sem sedel v prvo vrsto. Skoraj odveč se mi zdi pripominjati, da sem po govoru prvi hitel čestitat očetu Leseur, da sem mu vroče stiskal desnico v znamenje iskrenega občudovanja. Saj sta bili najini srca in najini duši tako ubrano prav na isti zven uglašeni."

Moja žena je umrla 16. aprila 1926. Poldrugo leto pozneje, prav na dan, ko sem odložil svojo vnanjo tugo, sem izpolnil obljubo, ki sem jo ji dal. 4. oktobra 1927 je Berta Lou z nebes gledala svojega moža, kako so mu nadeli habit svetega Benedikta in kako je stopil v samostansko célo v varstvu dveh ljubljenih duš, ki sta se pred njim odtrgali v večnost.

Hvaljen bodi Bog, ki me je imel za vrednega nakloniti mi to veliko milost na priprošnjo svojih zvestih služabnic Elizabete Leseur in Berte Lou!

Poslovenil: — NJ —

K Gallus - Petelinovi 400 letnici

Dostojno se je spomnilo Gallusove 400 letnice "Duhovno življenje" in prav tako tudi Mohorjev koledar v Celovcu. Zato ne sme nihče pričakovati, da bom o našem klasičnem mojstru kaj novega povedal. Hočem le omeniti, kar me spominja na tega velikega moža iz mojih dijaških let in pa doživetje iz Švice.

Ko sem bil še bogoslovec, smo se kosali z dr. Dolinarjem in še bolj z Migličem ter nekoliko tudi s Klemenčičem, v igranju klasičnih skladb in partitur, ki so bile zelo težke. Imeli smo na razpolago Gallusove skladbe, pisane za zборе, ali kot pravimo "a capella", v partiturah za vsak glas posebej. Zato ni bilo lahko igrati te skladbe, ki so bile pisane za 4 ali tudi več glasov v 4 črtah, katerih vsaka je imela svoj poseben ključ. Sopranski glasovi so bili pisani v sopranskem ključu, alti v altovskem, tenori v tenorskem in basi v basovskem ključu. Toda naše prizadevanje je bilo, igrati skladbo iz partiture, kakršna je bila. Veliko je bilo truda z vajami, pa smo le doseгли nekaj uspehov in s ponosom pripovedovali drug drugemu, koliko smo zmogli. Treba je bilo bliskovito transponirati v nam znani dvolinijski sistem, to je z violinskimi in basovskimi ključem. Takrat smo to zmogli, danes ne bi več, ker je potreba mnogo vaie. Bili smo pa zelo navdušeni za našega rojaka Gallusa, da je bil tak mojster. Uprav takrat je namreč Mantuani odkril mnogo njegovih, dotlej nepoznanih skladb, katere je izdal pri Beseznuju na Dunaju, zato smo se zanj še bolj ogrevali, ker so nam bile Gallusove skladbe pravo razodetje, v katerega smo se z zanosom poglobljali.

Ko sem po čudnem naključju prišel leta 1947 v švico, me je "domač" (kjer sem bi-

val) možki pevski zbor povabil, naj bi sodeloval z njimi za festival Cecilijinih pevskih društev v Kantonu Friburg, nemški del. Rad sem se odzval povabilu, ker zbor je bil dober in je bil pravi užitek peti s takimi pevci. Nad 700 pevcev nas je bilo zbranih 25. maja 1947 na binškoštni ponedeljek v lepi župniji Heitenried. Ta impozanten možki zbor je izvajal dopoldne v cerkvi latinsko mašo. Nato pa so nastopili posamezni zbori vsak zase v tekmi, katero sta nadzorovala dva priznana švicarska skladatelja: Schaeffer in Schnewly. Eden izmed teh zborov je izvajal tudi eno Gallusovih skladb. Ne spominjam se več imena, ker sem prospekt izgubil; bil je eden izmed njegovih razgibanih osmeroglasnih motetov. Kako sem bil radoveden in nato ponosen na izvajanje tega zbora. Ko so nato nastopili razni govorniki, bi se bil tako rad oglašil k besedi, pa kot tujec, ki še ne obvlada dobro jezika, sem načel razgovor privatno z "mojimi" pevci.

"Silno sem ponosen, da je ta in ta zbor (bil je iz mesta Freiburga), tako lepo izvajal Gallusovo skladbo."

"?"

"Ali veste, zakaj?" sem nadaljeval.

"?"

"Gallus je moj rojak."

Še bolj začudeni!

"Da, rojen Slovenec in še bolj točno, v isti župniji kot jaz, nekako pred 400 leti in krščen pri istem kamnu sv. Štefana v Ribnici."

"Ali je to mogoče?"

"Da, mogoče. Na šoli ima spominsko ploščo."

“Mi smo bili prepričani, da je iz St. Gallena, torej Nemece,” so mi odgovarjali.

“Njegov priimek vas moti. Gallus je le predstavljeno ime za Petelin, kar je latinsko gallus, ali nemško Hahn, ali Handl, kar mu je prineslo naziv Handl. Tedaj je bila namreč navada, da so priimke polatinili ali tudi ponemčili.”

“Glejte, glejte, kdo bi bil kaj takega mislil! Mi smo bili vsi prepričani, da je kak Nemece ali Italijan,” so mi pojasnjevali.

“Da, eni kot drugi bi si ga radi prilastili, pa je le naš,” sem ponosno trdil. “Uprav ti priimki, Gallus in Handl, motijo. Ako pa pogledate nemški leksikon, Herderja, boste videli, da tudi on trdi, dasi Nemece, aa je bil Gallus Slovenec s pravim imenom Petelin. Tedaj so tudi rekli Kranjec mesto Slovenec, ker je bila Kranjska vojvodina sestavni del Avstrije. Toda v Avstriji so živeli razni narodi, čehi, Slovaki, Poljaki, Slovenci, Hrvati in seveda tudi Nemci. Zato nadevek Avstrijce ni ime narodnosti, ampak samo državne pripadnosti, kot n. pr.: V Jugoslaviji smo Slovenci, Hrvati in Srbi, po narodnosti, ne pa Jugoslovani. To smo le po državni pripadnosti. Saj imate isto v Švici, kjer ste Nemci, Francozi in Italijani, državno pa Švicarji.”

Posrečilo se mi je pozneje dobiti v roke Velikega Herderja: “Grosser Herder-Lexicon” Freiburg in Briesgau, izdaja leta 1931-35. Pokazal sem ga pozneje pevovodju našega zbora, s katerim sva doma še razpravljala o tem, ko sem mu pokazal črno na belem. Bil je vesel, da ve zopet nekaj več, jaz pa ponosen, da sem razširil nekoliko slavo našega velikega klasičnega mojstra.

Herder pravi v gori omenjenem leksikonu na strani 1200 v 5. zvezku (navedel bom originalno nemško besedilo):

“Handl Jakob (Gallus, eigentlich Petelin) einer der grossten Meister der katholischen Kirchenmusik, besonders auf dem Gebiete der mehrchoerigen Mottete (kuehner Chromatiker) — geb. 31. 7. 1550 in Reifnitz in Unterkrain, gest. 24. 7. 1591 in Prag. Werke: 7—8 stimmige Messen (1580), Opus musicorum (1586—1590); Neuausgabe von Beszny und Mantuani (Denkmaeler der Tonkunst in Oesterreich (mit Biographie) 6 Bde. 15-1, 20-1.24-26), Moralia (1586), Passion (1587), Harmoniae morales (1589), Sacrae cantiones (1597), Motteten (1610)”

To se pravi: Handl Jakob. (Gallus, pravzaprav Petelin) eden največjih mojstrov katoliške cerkvene glasbe, zlasti na polju večzborovskih motetov. — r. v Ribnici na Dolnjemskem 31. 7. 1550, umrl 24. 7. 1591 v kov. Pokora, ki sta si jo ta dva nalagala, ni Herderja izpisano vse, kar se nanaša na Slovence, in sicer na 18 polah strojepisnega papirja. Ako bi se kdo zanimal, mu lahko postrežem, da si prepíše, ker je važno, ako imamo kak dokument tudi iz ust moža druge

VEČNA LUČ

Ti, ki si Luč, me razžari!
Ogenj mi večasih pojema,
čudna tema me prevzema,
prah sem v zaklenjeni žari.

Tvoja večna luč sem, o Bog.
Plamen moj Tebe le išče,
v mraku ožarja svetišče,
hlipa pod temni obok.

Prilij mi olja v srce,
da bo gorelo le zate,
sipalo ogenj med brate,
ki merijo tuje ceste.

Pod nebom kričeca sem ptica,
v dalje jo nosi vihar;
razvneni v meni požar,
Tvoja naj bom plamenica!

Igor

narodnosti, ki gotovo nam Slovencem ni bila nikdar naklonjena.)

Bilo bi dobro informirati tudi špansko enciklopedijo, ki je zelo obširna in ki omenja tudi nekaj nas Slovence, med tem tudi Gallusa, kakor bom navedel spodaj; druge stvari o nas so pa zelo meglene in skoro nerazumljive (n. pr. o Baragu...). O Gallusu pa pravi skoro podobno kakor Herder, le da imenuje Gallusa avstrijskega skladatelja. Takole pravi:

“Gallus (Jacobus). Compositor austriaco, cuyo verdadero nombre era Jacobo Petelin, llamado también Handl, n. e. Reignitz (mesto Reifnitz) el 31 de Julio de 1550 y m. en Praga el 24 de Julio de 1591. Fué uno de los mas ilustres representantes de la antigua escuela alemana, y desempeñó los cargos de maestro de capilla del obispo de Olmutz y de cantor de la Iglesia de San Juan de Praga. Quedan de el las siguientes obras: (naševa ista dela kakor Herder). Nazadnje pa pravi: Mottetae quae prestant omnes (1610) entre los cuales es notabilísimo el motete a 4 voces, titulado “Ecce quomodo moritur justus”. Además, en el Florilegium Portense de Bodenschatz se encuentran 19 composiciones de Gallus.”

(“Enciclopedia universal ilustrada” europeo-americana: Espasa-Calpe, S. A. Bilbao ed 1924, Tomo 25, pag 620—621.)

To je le mal spomin, ki naj osveži naše zanimanje za moža svetovnega slovesa.

VINKO ANTONOV

DELAVEC IN VERA

V zadnjih sto letih se je materialno stanje delavstva znatno izboljšalo. Zajemčene so mu osnovne življenjske pravice, dostojen zaslužek in možnost samoobrambe. Ni več civilizirane dežele, kjer ti problemi ne bi bili več ali manj posrečeno rešeni ali se vsaj skušajo rešiti.

Še več, v mnogih deželah so delavci prišli v "protinapad" napram delodajalcem. Sindikalne organizacije so si znale tekom let pridobiti moč, pravice in zaščito, da odločno vplivajo na razvoj gospodarskega življenja. Od njihove volje je odvisen uspeh proizvodnje in gospodarska obnova.

Kljub vsem pridobitvam pa delavec ni zadovoljen. Jasen primer so lahko rudarji v USA. Najprej dobre plače in gest urni delavnik. Če se cene na trgu dvigajo, se plače zvižajo. Delajo tri dni na teden, dobijo plačanih gest, a niso zadovoljni. Teško je dvomiti ali celo verjeti, da jim manjka materialnega blagostanja. Italija in Francija nikakor ne moreta zadovoljiti delavskih mas. Res da tam ni vse v redu, a miru in sodelovanja med glavnima proizvajalnima činiteljema ni, če se delovni pogoji in plače izboljšujejo ali ne, če dobijo delo ali so brezposelni.

Kaj torej ni v redu? Na to nam je pred dvema letoma odgovoril kanonik Cardijn, ko se je vrnil s potovanja po Južni Ameriki: da delavci vere nimajo, ne poznajo Kristusa. To, kar je ta mož povedal o Južni Ameriki, velja za ves svet.

Ni dandanes pri delavcih predvsem — so tudi izjeme — materialno pomanjkanje, temveč velika duhovna revščina. Sodobni civilizirani delavec nima več vere. Civilizacija, mehanizem in pohlep po materialnih dobrinah mu je ubil dušo.

V duhovnem pogledu je civilizirani delavec večji revež kot primitivni človek v pragozdu, do katerega še ni prišlo oznanilo svetonočnega angela niti vpliv civilizacije sedanje dobe. Ta veruje v malike, jim daruje, duhove malikov spoštuje. Moremo reči, da ima vero, in če še ni spoznal prave vere in Kristusa, ni njegova krivda. Nasprotno je civilizirani delavec bil vzgojen ali imel priliko biti vzgojen in poučen v veri, priti do virov resnice in milosti. A vse to trdovratno odklanja, sovraži vero in duhovnike, jih smatra za največje izkoriščevalce, čeprav z gospodarskim življenjem in produkcijo nimajo nobene zveze.

Delavec čuti to duhovno bedo, kar se izraža

v trajnem nezadovoljstvu. Le-to je spretno izrabil marksizem in materializem vseh vrst, ter mu vsilil vero sovraštva in v raj na zemlji. Skoraj fanatično se je oprijel tega nauka, ki napoveduje neizmerno blagostanje, a je vedno bolj nezadovoljen. Moderni maliki in bogovi zahtevajo od njega največje žrtve, odpoved že pridobljenim pravicam, ga tirajo v nesmiselne podvige, ki uničujejo njega in narodno premoženje.

Najnovejša zahteva je demokratizacija podjetja in gospodarskega življenja na splošno. Istočasno pa v mnogih primerih v delavskih sindikatih vlada največja diktatura. Klika nekaj nasilnežev, ki se je prikopala do položajev, diktira kakor hoče. Ukazuje organiziranim delavcem in neorganiziranim brez izjeme. Že pred vpostavitvijo materialističnega družabnega reda se izvaja diktatura nad proletariatom.

Kje je vzrok za vse to?

Ves delavski napredek zadnjih sto let je bil enostranski, usmerjen v materialno smer. Država je s socialnimi zakoni pomagala delavcu do stvarnih dobrin, do poklicne izobrazbe, postavila pa ob stran duhovno vzgojo in delavce iz materialne revščine pahnila v še večjo duhovno bedo.

Ako hoče sodobni svet vzgojiti delavca za mirnega in konstruktivnega člana družbe, mu mora dati vero. Vera v Kristusa mu bo napolnila vrzel, ki jo čuti, dala vse tisto, kar tako brezupno išče v materializmu — notranje zadovoljstvo. Izvrševal bo svoje dolžnosti, dobil veselje do dela, vzljubil bo dom, družino in domovino. Ustvarjal in gradil bo demokratični družabni red v gospodarskem in socialnem življenju, saj veliki španski filozof in sociolog Balmes pravi, da je demokracija hčerka katoliške Cerkve.

Torej sodobni delavec potrebuje prijateljev in apostolov, ki bi mu prinesli luč vere. Ali bomo katoličani dvajsetega stoletja izpolnili to nalogo?

KOCELJ

KRIVICE KRIŽ...

Krivice križ čedalje manj me reže in skeli.
Čim več je žuljev na rokah, tem več je v njih moči.

O, kdaj že z ustnic mi skopnel poslednji je vzdihljaj!
Na njih kot božji cvet evete mi tih, krotak smehlaj.

Kako naj bil bi Jezusov prijatelj in vojščak,
če nisem s križem na ramah ves veder in krotak?

Bogdan Budnik

MALO ZA ŠAKO MALO ZA RES

DOBRO ZA KRČMARJE, KUPČARJE IN ŠE KTERE DRUGE

Kupčijski uslužbenci niso v slovesu posebne pobožnosti po svetu; modrovati pa znajo, da se vse kadi. V Bocen na Tirolsko je prišel en tak "osmukan fant" v službo. Neko nedeljo mu je bilo v dolini vse pregorko in vse preveč pobožnikarsko. Napoti se kviško gori v bistro višave in dobrave, zato kajpada, da bi po svoji šegi v naravi Boga častil. Polasti se ga pa poslednjič silna lakota in žeja in gre v priprosto pivnico (oštarijo), da bi jo potolažil. Kdo ve, kaj da je gospodiča motilo? Komaj se je k mizi vsedel, že vidi gostnika (birta) z vinom in kruhom priti, ga mika, čez lesene svete podobe po steni in enako "pobožnikarijo" norčevati se. Tirolski birt pa, ne bodi len, kruh in vino ven nese, zopet nazaj pride, zgrabi "visokovernega" gospodiča in ga — tebi nič meni nič — ven skoz vrata sune. Fletni fant bi sicer zabavljaj, pa se mu je

zdelo, da je boljši molčati in z višnjevo južino, katero mu je birtova roka na hrbet dala, dalje iti. Pot je bila še dolga, lakota velika in nerganje vse zastonj. Gre tedaj dalje do druge hiše. Tu gre vse bolj ponižen, kakor pa poprej pri "Pakbirtu". Rad bi imel kaj za jesti, ako se dobi za denar in lepo besedo. Ravno so se k večerji pripravljali v kmetski hiši. Preden pa začno, vsa družina pred podobo Križanega poklekne in moli roženvenc in litanije in potem jedo v Božjem imenu. Kmet reče "mladeniču" noter. Tukajle poklekni in moli z nami, potem boš tudi z nami jedel," mu kmet kratko in malo zapove. Zakaj od polizanih besed in mehkih pozdravčkov ne razume Tirolec ne A ne B. Kaj je tedaj "razsvitljenemu" vitezu storiti, da bi z njimi jedel? Brez izgovora poklekne, moli z družino, kakor ve in zna, večerja z njimi ter odrine proti domu. Prav ponižno se je neki obnašal.

KOLIKO JE "BOG LONAJ" VREDEN

Živel je v Belemgradu dobrotljiv in usmiljen grajšček, pri katerem so sirote, reveži in ubogi potrebno pomoč dobili. Neki dan pride k njemu vojak, v vojski ranjen, s prestreljenimi nogami po bergljah, kliče, prosi daru s pristavkom: "Bog vam lonaj, ako ga boste dali, in meni hromemu revežu pomagali." Velik, lep in dober dar prileti v naročje reveža iz grajškega okna; in iz ust hvaležnega vojaka zadoni proti oknu: "Sto in sto tisočkrat Bog lonaj za nepričakovani dar!" Grajšček od tolike hvaležnosti ginjen hiti iz grada in objame hromega vojaka, rekoč: "Bodi mi dalje moj dragi brat, pojdi z menoj v grad, od moje mize boš pil in jedel, ne boš se po bergljah od hiše do hiše pomikal in kruha prosil." Tako je bil siromak dobro preskrbljen. Sin pa ni bil tako usmiljen kakor oče, torej siromaka večkrat pisano gleda, ter misli: Čemu ta berač tukaj zastonj dobro je in pije? Torej ga, ko se nekdanj oče na daljno potovanje poda, odslavi in iz grada na cesto pahne, da mora zopet beračiti.

Ko oče domu pride in zve, kaj da je sin storil, ga k sebi pokliče, posvari in pokrega ter mu zažuga rekoč: Ne bo tvoja grajščina, ne bodeš meni za sina, dokler ne zveš, koliko je Bog lonaj vreden.

Sin se vzdigne in potuje, prehodi mesta in gradi, trge in vasi, povsod povpraševaje:

Koliko je Bog lonaj vreden? Ali vsak je tega neveden.

Poda se v župnišča in samostane ter povprašuje duhovnike in redovnike: Koliko je Bog lonaj vreden? Pa kakor redovnik, tako tudi duhovnik je tega neveden.

Gre v visoke šole in v vseučilišča, povprašuje učene može in modre glave: Koliko je Bog lonaj vreden? Ali nihče mu povedati ne ve. Že obupuje in žaluje, ker ne more zvedeti, koliko je Bog lonaj vreden; kar čuje od nekega puščavnika v daljnih krajih, kateri je tako sveto živel, da mu je angel božji vsaki dan potrebnega živeža donašal; gre ga iskat, misleč: Tam bom gotovo zvedel, koliko je Bog lonaj vreden. Pride do njega ter ga ponižno sprosi rekoč: Povej mi, sveti mož božji! Koliko je Bog lonaj vreden? Ne vem, odgovori puščavnik, malo počakaj, saj kmalo pride angel iz nebes k meni z vsakdanjim živežom; njega bom povprašal po tej reči. Angel stopi iz vi-

sokih nebes; urno ga puščavnik vpraša: Povej, ljubi moj angel, koliko je Bog lonaj vreden? — Tega tudi jaz ne vem, odgovori; ko grem nazaj v nebesa, hočem za to reč povprašati Očeta nebeškega, in jutri vama prinesem resničen odgovor. Drugi dan z veseljem pride angel božji rekoč: Bog Oče pravi: "En sam Bog lonaj je več vreden, kakor stolp čistega zlata tako dolg in visok, da od zemlje do neba seže, in nazaj od neba do zemlje." Tedaj hiti grajski sin proti očetovi grajščini, hromelega vojaka objame na cesti, ga pelje v Belgrad ter mu je ljubi brat.

Tedaj, Slovenci, Slovenke! Zapustite novi "zahvalim" (pa še rajši zagrabim) ter se zopet poprimite in zvesto držite starega krščanskega: "Bog lonaj!"

(Po "ZGODNJI DANICI" L. Debeljak)

Op. uredništva: Danes uporabljamo izraz "Bog lonaj!" nekoliko popravljeno: "Bog plačaj!" ali še boljše: "Bog povrni!"

PO KATOLIŠKEM SVETU

SUMMI MAERORIS (Z NAJVEČJO OTOŽNOSTJO)

To je naslov poslanice, ki jo je sv. oče 19. julija poslal v svet, da bi ga pripeljala k miru. Gotovo je treba z vsemi močmi delati, da se dvigne socialna ravan ljudstev, a to se ne sme zgoditi s silo in gčuvanjem, temveč s pravičnimi postavitvami. Odstraniti se morajo nasprotstva med narodi in priznati prava načela, na katerih naj stoji mir. Grenke izkušnje zalinje vojske naj pripomorejo k temu, da se vsi naporu strnejo, da preprečijo nov požar, ki bi uničil vse ali vsaj večino tega, kar je človeštvo ustvarilo. Papež poziva škofje, naj z verniki molijo za složnost v svetu in naj z zadostilnimi dejanji potolažijo božjo jezo. Škofje naj spominijo ljudi, da more le spoštovanje božjih zakonov privedi do pravičnega in trajnega miru. Zato rušijo mir tisti, ki "nasilno kršijo svete pravice katoliške Cerkve, ki prepovedujejo njenim služabnikom pristo izvrševanje bogoslužja s tem, da jih obsojajo v pregnanstvo ali v ječo; ki zapirajo ali uničujejo šole, v katerih vlada krščanski duh, ki pehajo z zmotami, klevetami in hudobijami vseh mogočih vrst ljudi, zlasti mladino iz kreposti in nedolžnosti v greh in pokvarjenost." Nasproti obdolžitvam, da hoče Cerkev vojno, izjavlja papež, da "si ni nikoli nehala prizadevati za pravi mir" in dodaja: "ne z orožjem, temveč z resnico hoče Cerkev osvojiti narode in jih vzgojiti v čednostih in poštenju v družabnem življenju." Na koncu prosi sv. oče Boga, naj usliši njegove molitve in molitve vernikov tako, da se

bodo s pomočjo božje milosti in s krščanskimi krepostmi obnovile nravi in se uredili odnošaji med narodi. Le tako bodo mogli vsi narodj, ko bodo postavljeni jezovi slepi strási po gospodovanju nad drugimi uživati tako potrebno svobodo, ki jo mora biti deležna sv. Cerkev in vsi njeni otroci — v skladu z božjim in človeškimi pravom".

Okrožnico sv. očeta so škofje po dolžnosti dali objaviti po vseh cerkvah, poskrbeli za razlago, organizirali skupne molitve in dodali navodila, ki so za njihove škofljane najbolj potrebna.

Besedilo pastirskega pisma kardinala Coppella je prineslo "Oznanilo" 6. avgusta. Tu naj sledi izvleček iz pisma kardinala Caggiana, rosarijskega škofa:

Proti stvarni nevarnosti nove svetovne vojne moremo in moramo moliti, proseč Očeta, naj razprši nevihto in "razveje ljudstva, ki hočejo vojnjo" (psalm 72, 31). Molitvam pridružujmo notranje in zunanje žrtve. Tako si Boga z njegovo vsemogočnostjo in neskončnim usmiljenjem napravimo za pomočnika. Na naši strani je potrebna le zaupna in neomahljiva vera v Očeta, ki nam da vsega, kar pravično in sveto prosimo. Ne pozabimo, da ni noben greh, pa bodisi še tako skrit, brez posledic za družbo; spodkopuje mir in blaginjo. Ne poslabšajmo položaja z grehi, nepravičnostjo in versko brezbriznostjo! Združimo se v delu za načela, ki so podlaga miru in jih je sveti oče ponovno navedel. Ne nasedajmo pa zahrbtnemu in premišljenemu rovarjenju, ki hoče posejati

zmedo in se pri tem poslužuje najbolj svetih pojmov, kot so mir, pravičnost, demokracija, blaginja človeštva. Poslužuje se jih in jih obrača tako, da prikaže napad kot nekaj častnega, da kot napor za vzpostavitev pravičnosti v svetu, žrtve napada pa kot sovražnike miru in celo kot napadalce. A "po sadovih jih boste spoznali!" "Niso ljubitelji miru tisti, ki množe sovražstvo in širijo uničevanje, ki zapirajo škofove, duhovnike, redovnike in vernike, jih zlobno obsojajo ali jim odvzamejo duševne moči, obsojajo z njimi koncentracijska taborišča in taborišča za prisilno delo ali jih sploh umore. Niso ljubitelji svobode tisti, ki jo divjaško uničijo vsem, ki ne mislijo tako kot oni, in uničijo vsem, ki ne mislijo tako kot oni, in držijo krščanske narode s silo pod jarmom in držijo s stenami ločene od mednarodne skupnosti. . . Niso demokratje tisti, ki so vsilili ljudstvu jarem in ga tišče z železnimi rokami." Sicer pa ne pravica ne pravo ne demokracija ne mir ne morejo biti nekaj resničnega niti ne stalne učinkovite človečanske vrednote, kadar se zanikuje bivanje Stvarnika in najvišjega Urejevalca. Tudi tisti politiki, ki so v Argentiniji hoteli izbrisati božje ime iz ustavnih listin ali ki danes nočejo prisegati na božje ime, sodelujejo z brezbožci pri uničevanju domovine in človeštva. Naše spoštovanje svobode zahteva, da se po šolah prepove pouk komunističnih doktrin proti volji večine družin. Hitreje kot smo mislili je prišlo do tega, da se moramo vsi odločiti tudi v dejanju za enega od obeh taborov, ki je od izida njune borbe odvisna usoda človeštva.

Tudi **sanluški škof Di Pasquo** razkrinkava v svojem pastirskem listu komunistično propagando "za mir" in poziva katoličane, naj bodo ustvarjalci resničnega miru. "Najprej miru v lastni vesti, ki je sad posvečujoče milosti. Kajti temelj vsakega miru je mir človeka z Bogom. Vsak greh je napad na božje pravo, torej vojno stanje z Bogom. Ni mogoča misel na pomirjenje med narodi, če ljudje prej ne vzpostavijo svojega miru z Bogom. Kot logična posledica pravice med Bogom in ljudmi bo nastal socialni mir, ki je urejeno in miroljubno sožitje med posamezniki, družbenimi razredi in narodi."

IZOBĚNJE KVARITELJEV MLADINE

Kongregacija Svetega oficija je izdala naslednje opozorilo:

"Kot je vsem dobro znano, so se po spodbudi in pod vodstvom komunističnih partij ustanovila društva z namenom, da mladino obeh spolov uče stvari in navajajo k dejanjem, ki so prežeta z materializmom ter nasprotna krščanski veri in pravosti.

Naj vedo verniki, da zapadejo društva take vrste, pokrita s kakršnim koli imenom, sankcijam, kot jih navaja odlok Svetega oficija, izdan 1. julija 1949. (Ta odlok izobčeje tiste, ki izpovedujejo in širijo komunistične nauke). Sledi torej:

1. Starši ali njih namestniki, ki proti predpisu kánona 1372, drugi odstavek Zbornika kanoničnega prava in zgoraj navedenega od-

loka Svetega oficija vpišejo otroke v omenjena društva, da jih tam poučujejo, ne morejo biti pripuščeni k sprejemu svetih zakramentov.

2. Kateri poučujejo mladino na način, ki je nasproten krščanski veri in pravosti, zapadejo izobčenju, pridržanemu Sveti stolici.

3. Končno ne morejo biti pripuščeni k zakramentom mladeniči in dekleta, dokler so člani društev te vrste."

Nov ukrep, ki se ga je Sveta stolica poslužila v obrambo duš in proti pogublajočemu delovanju komunizma, posebno proti načrtnemu in organiziranemu kvarjenju mladine. Po vsem svetu so zasejana društva, klubi, počitniške kolonije itd., kjer navajajo mlade ljudi k smenjenju vere in duhovnikov, katoliških naukov in morale. "Il Quotidiano" je pred kratkim poročal, kako so na nekem takem poletnem taborjenju v Italiji vabil mladeniče in dekleta, naj sklenejo "simboličen zakon".

13.000 KATOLIŠKIH DUHOVNIKOV

je bilo pobitih ali zaprtih v 5 letih rdeče vlade po katoliških državah. Tako je dne 27. julija javila vatikanska radijska postaja. V Ukrajini so pobili 3.600 duhovnikov in razružili 1.000 cerkva, na Poljskem so deportirali 1.000 duhovnikov, enako v baltskih državah (likvidiranih in zaprtih), na Češkem so obscdili 300; po drugih državah je število duhovniških žrtev takole: Bolgarija 120, Rumunija 700, Madžarska 538. Prvači pa Jugoslavija: 1.954 svečnikov ubitih, zaprtih ali deportiranih, 400 jih je moralo iz domovine in 715, med njimi več škofov, ne more vršiti svoje službe. — Govornik je omenil: "V času, ko agentje komunizma po vsem svetu delajo velikansko vpitje za mir, je zanimivo objaviti nekaj števil, ki pričajo o tem, kar se dogaja za železno zaveso."

Preganjanje na Češkem se nadaljuje. Nov primer za to, kaj vse se more zgoditi v državah, ki jim verska svoboda, naravno pravo in pravice pomenijo nič, je **odredba češke vlade**, da se ukinjajo vsa katoliška semenišča. Odslej bo vlada ukrepala, kako naj se bogoslovci pripravljajo na duhovski stan. Že je določila, da se ustanovi vladna ustanova za teološko izobrazbo.

Človeštvo se je tako privadilo nasilstev držav in grozodejstva rdečega totalitarizma so tako vsekdanja, da se je ob tej novici malokdo zganil. Storiimo, kar moremo za duhovščino in vernike na Češkem: vključimo jih v molitve in darovanje vsakega dne.

Razen te plati, ki je izraz komunistične mržnje do Boga in Cerkve, pa ima to novo rdeče junaštvo še drugo plat — kot zmeraj — in to je izraz nemoči, strahu, omejenosti in znamenje poraza. Ali si morete predstavljati najbolj materialističen in brezbožen nazor, ustanavlja semenišča, "posvečuje" duhovnike in organizira versko življenje?

21. KONGRES PAX ROMANAE

Obe veji, Mednarodna zveza katoliških dijakov in Mednarodna zveza katoliških razumnikov sta pripravili letošnji kongres v Amsterdamu (19. do 26. avgusta). Glavni téma zborovanja je bil: intelektualno sodelovanje pri odrešilnem delu. Predavanja so se vrstila takole:

Uvodno predavanje: Ob skrivnosti odrešenja.

Ostala so se delila v 2 skupini:

I. Verska stran:

1. Spoznavanje Kristusa. 2. Živeti Kristusu.
3. Delo za Kristusovo kraljevanje

II. Intelektualna stran:

1. **Katoliški izobraženec in moderna znanstvena kultura.** — Razgovor je razčistil posebno tale vpražanje: Vpliv pozitivizma v prirodnih znanostih. Filozofski in npravni problemi, ki so nastali po odkritjih atomske sile. Naravna bogastva in preobljudenost. Krščanska vest pred novimi pridobitvami medicine. Kriza pojmovanja dolžnosti. Krščansko gledanje na zgodovino.

2. **Poklic in odgovornost katoliškega izobraženca v izvrševanju službe.** — Razgovor je obdelaval tale poglavja: Pravniki in nepravične postave. Socialna odgovornost inženirja. Arhitekt in moderni urbanizem. Psihoterapija in krščanska morala. Vzgojitelj in razvoj gojenčeve osebnosti. Podjetnik in družinsko življenje delavca. Umetnik — orodje milosti. Apostolat izobraženca med vrstniki.

3. **Katoliški izobraženec in politika.** — Razgovor posebej o tehle vpražanjih: Pravice človeške osebnosti proti državi. Država in vmesne naravne skupnosti. Neodvisnost države in mednarodne skupnosti. Krščanski patriotizem in poganski nacionalizem. Odgovornost katoliškega izobraženca v organiziranem mednarodnem življenju. Krščanska vest v izvrševanju javnih funkcij.

4. **Katoliški izobraženec in gospodarski ter družbeni red.** Skupine razgovorov: Gospodarsko ogrožje in krščanski humanizem. Stanovska organizacija in vmešavanje države. Nar. gospodarstvo in mednarodna vzajemnost. Komunizem, nauk napačnega odrešenja.

5. **Katoliški izobraženec in kulturno življenje.** Razgovori po tehle skupinah: Laicizem in krščanska kultura. Moderna tehnika in krščanska kultura. Medsebojno vplivanje civilizacij. Človeške lastnosti v moderni književnosti.

Na koncu je poseben govor posnel glavne ugotovitve zborovanja. Udeleženci so s posebnim vlakom odpotovali v Rim na romanje. —

JOC — ČETRTI STOLETJA

Septembra bodo v Bruslju slavnosti ob petindvajsetletnici Katoliške delavske mladine (Jeunesse Ouvrière Catholique), organizacije, ki jo je po smernicah Pija XI. o Katoliški akciji ustanovil kanonik Cardijn. Kljub velikim

težavam s prevozom so se prijaviili zastopniki 43 držav. 3. septembra bo slovesna služba božja, popoldne pa bo 2400 članov-igralcev pokazalo dosedanko zgodovino JOC-a. Prisostvovalo bo 10.000 belgijskih članov-borcev. Naslednje dni bo mednarodno zborovanje, na katerega pride 380 delegatov, študiralo položaj delavske mladine in izdelalo nove načrte za novo delo.

TEDEN DUHOVSKEGA POKLICIA

je priredila argentinska Katoliška akcija. V deželi, kjer pride en duhovnik na 10.000 duš in kjer materializem tudi po družinah s še živo katoliško tradicijo redno duši božje pozive k časti duhovskega stanu, so bile prireditve tega tedna silno potrebne in so brez dvoma izprosile blagoslova. Organizacija se je držala župnijskih okrajev. Povsod so se vrstila predavanja in verske prireditve. Zaključnemu skupnemu zborovanju je predsedoval sam kardinal Copello.

V. ARGENTINSKI EVHARISTIČNI KONGRES konec oktobra v Rosariu

Kot važno sredstvo za obveščanje so se začele radijske oddaje po LT 3. Prvi govor je imel predsednik stalnega odbora za evharistične kongrese kardinal dr. Anton Caggiano. Namen kongresov je, "da se duše pripravijo za stik z Jezusom Kristusom, našim božjim Odrešenikom v skrivnosti evharistije, središča krščanskega nadnaravnega življenja." Treba je prenoviti duha vere, upanja in ljubezni, da vsi najgloblje spoznamo odrešenje in krščanski način življenja; to je z drugimi besedami, da spoznamo našega Gospoda kot vir milosti v zakramentih, posebno v oltarnem zakramentu. Kardinal je končal: "Kvišku sreča! Ni časa za samo govorjenje, še manj časa za cepljenje sil! Združimo se pred Jezusom Kristusom in se pripravimo, da utrdimo mir v edinosti z Bogom."

NOVA KATOLIŠKA KULTURNA REVILJA V USA — IN ŠE KAJ

Skupina profesorjev katoliške univerze v Fordhamu in nekaj drugih izobraženecv začne septembra izdajati revijo "Anno Domini" s članki iz umetnosti in književnosti. Upati je, da bo revija postala središče katoliškega literarnega gibanja v USA.

V Rimu je umrl šestinsedemdesetletni kardinal Luigi Lavitrano, prefekt kongregacije redovnikov in palermški nadškof od 1928 do 1948. Pol stoletja je opravljajl važne naloge. Za kardinala ga je imenoval 16. decembra 1929 Pij XI.

10. avgusta je preminul v Veronj v starosti 75 let monsenjor Jožef Zamboni, profesor zgodovine filozofije na katoliški univerzi v Milanu, predavatelj na padovanski univerzi in ravnatelj kapiteljske knjižnice v Veroni. Napisal je mnogo knjig in je veljal za ustanovitelja gnostološke šole v moderni filozofiji.

MED ROJAKI V SVOBODI

Petdesetletnica Slovenskega Katoliškega Akademskoga starežinstva (SKAS). V nedeljo 13. avgusta so se v Argentini živeči člani najvišje organizacije slovenskih katoliških inteligentov zbrali pri golskih sestrah na Patermalu k študijskemu dnevu, da tako proučijo petdesetletnico njenega obstoja. Najprej so imeli sv. mašo, ki jo je za žive in mrtve člane SKAS opravil sedanji duhovni vodja prof. A. Orehar. Po sv. maši sta bila dopoldne referata g. ravn. Bogomila Remca (Nekaj o zgodovini SKAS) ter univ. prof. dr. Odarja (Slovenski

katoličani in znanost). Po skupnem kosilu sta bila popoldne referata dr. Eiletza Leopolda (Križa sodobne kulture) in dr. Komarja (Pogled v bodočnost). — Predsednik SKAS, ravnatelj Prijatelj, je že takoj v začetku predlagal pozdravna pisma pokrovitelju dr. Gregoriju Rožmanu, ministru dr. Kreku, Em. kardinalu Copello ter apostolskemu nunciju v Argentini msgr. Fietta. Kaj bi morali narediti slovenski katoličani za znanost, to je bila glavna misel vsega dneva. — Minister dr. Krek je na prireditvi zbranim poslal tole pismo:

PISMO MIN. DR. KREKA ZA 50 LETNICO SKAS

“Ob petdesetletnici Slovenskega Katoliškega Starežinstva se z vsem srcem pridružujem vsem, ki bodo pri proučevanju in ji prisostvovali.

Petdeset let obstoja in delovanja Slovenskega Katoliškega Starežinstva pomeni bistven del kulturnega, socialnega in političnega napredka slovenskega naroda v teh petih desetletjih.

Slovenski katoliški izobraženci, združeni v enotni organizaciji, so mogli v njej stalno spremljati narodovo življenje in ga bogatiti z iniciativami in svojim požrtvovalnim sodelovanjem. V svojem društvu so slovenski katoliški starešine združeno in enotno izvrševali sklepe slovenskih katoliških shodov in istočasno z drugimi organizacijami slovenske katoliške skupnosti pripravljali gradivo za te najmarkantnejše in najpomembnejše manifestacije katoliške obnove med Slovenci.

Ker smo imeli skupno organizacijo, je bilo naše delo po celi domovini smotreno enotno, kar je pri malem narodu posebno važno in potrebno.

V sedanji mučeniški dobi katoliške Cerkve v Srednji Evropi in našega naroda, smo slovenski katoliški starešine dolžni biti kakor misijonarji. Misijonarjev ne zlomi in ne užene nobeno nasprotovanje. Zmagajo vsako oviro. Naše “misijonske” polje je slovenska narodna skupnost, kolikor nam je dosegljiva, in

ves svet okoli nas, ki mora čim več zvedeti o slovenskem katoliškem človeku in njegovem prizadevanju.

Obenem zbirajmo in pripravljajmo gradivo za nov vseslovenski katoliški shod v domovini, za delo na njeni duhovni obnovi.

Organizacija, ki ima namen braniti večna, neizpremenljiva načela življenja in ki hoče v vseh izpremembah zunanosti iskati in svetovati najprimernejšo uporabo teh načel v danih razmerah, organizacija, ki hoče naravnati življenje samo vedno nazaj k poti, ki jo nakazuje Božja Resnica, je večno mlada, vedno aktualna, vedno potrebna.

Tako je Slovensko Katoliško Akademsko Starežinstvo: vedno mlado, vedno novo, vedno slovenski katoliški skupnosti nujno potrebno.

Zahvalimo Boga, da nam je to organizacijo ohranil tudi v pregnanstvu in da ji daje moči za nov napredek v razmerah, ki bi jih sicer označili kot “nemogoče”. Sprejmimo to dejstvo kot znamenje volje Božje, da bedi Slovensko Katoliško Starežinstvo tudi v bodočnosti snovatelj in činitelj katoliškega in narodnega življenja. Potrdimo ob petdesetletnici, da sprejemamo to dolžnost v vrtu Gospodovem na Slovenskem.

Vsi tovariši in prijatelji starešine ter vsi Vaši gostje, sprejmite tudi moje najpristronejše pozdrave!

Vaš

Miha Krek.”

ARGENTINA

Romanje “Družabne pravde” v Pilar. Marijo Vnebovzeto imajo člani socialne organizacije “Družabna pravda” za svojo začetnico, zato že

od nekdanj romajo na njen praznik v kako njeno svetišče zahvalit se ji za vso pomoč in varstvo. Tudi letos so to naredili. Ker zaradi tukajšnjih razvad glede praznovanja praznikov

Starodavna cerkev Matere božje Pilarske

niso bili vsi za praznik Vnebovzvetja prosti, so slovesnost naredili v nedeljo 13. avgusta, in poromali v svetišče Matere božje v Pilaru, 50 km od Capitala. Dopoldne so imeli ob pol 11 sv. mašo s pridigo, ki jo je opravil duhovodja organizacije g. L. Lenček CM. Pel je pri maši pevski zbor iz Ramos Mejia. Po opoldanskem odmoru, ki je povezal člane med seboj, so imeli še popoldansko pobožnost s petimi litanijami in se veselili vrnili domov na delo v zavesti posebnega varstva Marijinega. (Spodaj slika udeležencev.)

Smrt dveh Slovencev v Argentini nas je spomnila, da res ne vemo ne ure ne dneva. Umrli je g. Ivan Smole, skoro 80 let stari železniški uslužbenec, ki je bil doma iz Dravelj pri St. Vidu nad Ljubljano. Mlad se je izučil v Vižmarjih mizarstva, nato pa je šel k železnici in veliko let bil nadzornik proge, kar ga je stalo mnogo zdravja, zlasti tudi živcev ob različnih nezgodah. Živel je srečno v sredi svoje družine z ženo, 3 hčerkami in dvema sinovoma, ko je tudi on s toliko drugimi leta

1945 moral oditi v begunstvo, že bolehen. V Avstriji je živel v Judenburgu in Trofaiachu, dokler 1. 1948 ni prišel v Argentino, kjer so se naselili v San Antonio de Padua. Zaradi let ni mogel več opravljati nobenega dela, pa ga je zato toliko bolj zajemalo domotožje, ki je bilo neugasno, dokler mu ni smrt poskrbela miru. Pokopali smo ga na pokopališču Recoleta v Buenos Airesu. Pogreba se je udeležilo lepo število poznancev od doma, iz taborišča in od tukaj. Pogrebne obrede je ob asistenci p. Cirila Petelina opravil g. Orehar. Vsej družini naše iskreno sožalje, očetu pa večni mir in pokoj. — Kmalu za starčkom je segla smrt po cvetu življenja: V petek 11. 8. se je ponesrečil g. Anton Erjavec, 24 let star fant, doma iz Grosupljega. Komaj si je s svojim prijateljem zgradil dom, ki ga je prav dokončal, je omenjeni dan z motornim kolesom vozil čez železniško progo v Moronu, da bi šel izplačati delavce družbe, pri kateri je delal. Nesrečno je zadel ob tovorni avtomobil, ki mu je zlomil roko in očrl do kosti roko in nogo ter zadel močan udarec na tilnik, da je obležal na mestu mrtev. Pripeljali so ga čez čas v njegovo lastno hišico, ki si jo je zgradil na Barrio San Nicolas v San Justo. Pretresla je smrt njegove mlade prijateljke, ki so ga poznali od doma, od domobrancev, med katerimi se je ves čas boril v letih naše revolucije in ki je z njimi živel v taboriščih Servigliano in Senigallia, odkoder je prišel v Argentino. Tukaj je nekaj časa delal na Barrio Evita, nato pa skupaj z nekaterimi drugimi pri gradbeni družbi. Varčen je bil, zato si je kmalu prihranil za hišo, v kateri se je mislil naseliti, pa mu je smrt prekržala načrt življenja in tako pokazala nam vsem, da izbira tudi mlade in da mora biti res prva skrb vsakega izmed nas skrb za dušo. Nešteto je v teh razmerah prilike za nesreče, zlasti prometne. A največja nesreča bi bila ta, če bi kdo povsem nepriljubljen stopil pred Boga. — Ker je bila ura pogreba nastavljena za 9. uro v nedeljo dopoldne, ko so bili vsi slovenski duhovniki vezani na redne nedeljske maše, je slov. dušni pastir iz Ramos Mejia g. Kalan že v soboto zvečer opravil pogrebne molitve nad truplom v hiši, v nedeljo popoldne pa še na pokopališču. Za nedeljo zjutraj se je zbralo veliko slovenskih pogrebcev, zlasti fantov domobrancev, ki so ga spremili k zadnjemu počitku na pokopališču v San Justo. V slovo mu je spregovoril ob grobu g. Ludovik Hren. Naj počiva v miru duša tega mladega slovenskega fanta in naj prosi za svoje prijatelje sreče na tem svetu, posebno pa zveličanja za drugi svet!

Tretji Slovenec se je pridružil in odšel med angelčke, namreč stnček Skokovce družine iz Ciudadele. Prehladil se je, in tako ga je zgradilo, da ni preživel. Družini sožalje!

Oblečnico slovenske službe božje na Belgrano pri salezijancih, za nas žegnansko nedeljo, smo praznovali 20. avgusta s peto sv. mašo, med katero smo naredili nabirko in jo poklonili g. ravnatelju zavoda v znak hvaležnosti za naklonjenost in pomoč.

Velik smisel za dobrodelnost so pokazali Slovenci za letošnjo Vincencijevo nedeljo. Pri službah božjih v Ramos Mejia se je nabralo 100 \$, na Belgrano 639 \$, v floridski soseski so po nabiralcu še posebej darovali 300 \$, dekleta so organizirala posebno zbirko za gđc. Lozejevo, ki leži v bolnišnici za jetične v Cordobi (199 pesov). Prav je, da od tistega, kar sicer nimamo odveč, radi damo bolj potrebnim, ki si ne morejo sami poskrbeti. Dajmo iz hvaležnosti in zavesti, da so tudi drugi dajali za nas, ko v preteklih letih nismo sami nič imeli. Važno je to za vzgojo v pravi krščanski ljubezni, ko ne gre niti za to, koliko daš, ampak sploh da ne pozabiš na potrebnejše. Starši naj učijo že otroke dajati vbogajme!

V Mendocsi slovenska skupina živahno deluje, odkar so spet dobili svojega dušnega pastirja g. Malenška, ki je z vso gorečnostjo zgrabil za delo in tudi vztraja. Slovenci ga radi imajo in poslušajo. Dobro se je pogovoril s krajevnim škofom, da je potrdil slovensko službo božjo, ko je še prav posebej pohvalil slovensko petje in odobril, naj ostane sv. maša ob nedeljah s slovenskim petjem. Vsak prvi petek imajo v župni cerkvi sv. Nikolaja, kjer je g. Malenšek kaplan, posebno sv. mašo za Slovence s skupnim sv. obhajilom. Veliko jih pride! Tudi za otroke imajo urejen pouk verouka v isti cerkvi vsako sredo dopoldne in popoldne. Ustanovili so tudi fantovski odsek, ki bo pomagal ohranjati naše fante. Gospodarske razmere jim delajo nekoliko skrbi, pa upajo, da bo tudi to šlo brez večjih nesreč mimo. Posebej so se odrezali za misijonski srečolov, kateremu so poslali res lepa darila.

V Cordobi pase slovenske duše kapucin p. Jakob Vučina, ki je prišel iz Avstrije, pa so ga predstojniki kakor nalašč poslali v Cordobo, kjer so Slovenci tako potrebovali duhovnika, ki bi imel priliko in čas kaj več storiti za Slovence, ko sta oba druga gospoda takó za Slovence z delom pri španskih ustanovah. Kapucinski patri so bili zares zelo naklonjeni, ker so dali p. Jakobu toliko prostega, da se bo posvetil delu za rojake. Dovolili so zbiranje v svoji župni cerkvi presv. Srca Jezusovega, ko imajo priliko za sv. spoved pri Slovincu, in tudi za redno mesečno nedeljsko sv. mašo. Takrat imajo pridigo in med sv. mašo lepo prepeva slovenski zbor, ki ga tako požrtvovalno vodi učitelj g. Grdin. Da bo delo bolj urejeno, so si ustanovili "Delovni odbor", ki naj bi skrbel za verski kulturni napredek slovenskih naseljencev, duhovni vodja mu je p. Jakob.

ZDRUŽENE DRŽAVE SEVERNE AMERIKE

Baragova proslava v St. Ignace, Michigan. Komaj je minila Slapšakova srebrna maša, že so gostje odšli, da se udeležijo Baragove proslave v St. Ignace, kjer je svetniški škof župnikoval. Najprej z avtomobilom (vozil je rev. Vital Vodušek) nato pa z lajžo. 3. julija so dospeli škof dr. Rožman, msgr. Oman in drugi

Glavni oltar v Pilarju med litanijami
(Slike iz Pilarja je posnel Foto L. Erjavec)

v zaželjeni kraj. Drugi dan je bila pontifikalna maša na prostem pri uršulinkah. Zbralo se je precej duhovnikov iz marquetteške škofije, kjer je bil Baraga škof. Mašo je daroval ondodni škof msgr. Noa, pridigal msgr. John Holland, katerega stari oče je bil nekoč še Baragov faran. Povedal je mnogo zgodovinskih dogodov iz Baragovega življenja, ki so mu jih povedali njegovi prastarši. Rekel je, da so vsi ljudje, ki so gledali Baragovo življenje, bili prepričani, da je svetnik. Po kosilu je bila letna seja Baragove zveze, pri kateri je škof msgr. Noa povedal, da je bil pred kratkim v Rimu, kjer je dosegel, da so začeli prve korake za Baragovo beatifikacijo. Izvoljen je bil spet odbor, kateremu je msgr. Noa častni predsednik, msgr. Zryd predsednik, tajnik rev. p. Ciril Širca OFM, blagajnik msgr. Oman.

Zlato mašo svetnika č. g. Mrkuna Antona, župnika iz Dobropolj na Dolenjskem in znanega javnega delavca, so obhajali 16. julija v Barbetonu v župniji Rev. Matija Jagra, njegovega sorodnika. Zbralo se je veliko duhovnikov in prišel je tudi sam škof dr. Rožman, ki je zlatomašniku pridigal in se zahvalil Bogu za to, da moremo vsaj zunaj pripraviti to slovesnost, katere doma ne moremo. Na kosilu opoldne so govorili rev. Jager, ki se je vsem zahvalil, da so pomagali pripraviti to slovesnost, govoril je še kanonik ljublj. stolnega kapitlja dr. Kraljič, ki je v imenu Izancev pozdravil rojaka, zlatomašnika. Nazadnje se je pa vsem skupaj zahvalil slavljence in je rekel, naj čast, ki so jo njemu izkazovali, v navišji meri velja Bogu, ki ga je za duhovnika poklical.

Srebrno mašo rev. Slapšaka so praznovali 2. julija z vso slovesnostjo pri sv. Lovrencu. Praznik je povzdignilo to, da mu je govoril škof dr. Gregorij Rožman in da so z njim vred bili v cerkvi še štirje drugi srebrnomašniki in sicer rev. Jeraša, rev. Godina, rev. Kapus, rev. Kristanc. V cerkvi so bili navzoči še monsignorji Ponikvar, Oman in Škerbec, kanonik dr. Kraljič ter frančiškanski komisar p. Urankar. Vse slovesnosti se je udeležil tudi guverner države Ohio g. Frank Lausche.

Dva novi maši v USA. Na praznik sv. Petra in Pavla 29. junija je v cerkvi Marije Pomagaj v Lemontu posvečil škof dr. Gregorij Rožman dva slovenska frančiškana v duhovnika.

Prii je p. **Inocenc Ferjan**. Rojen je bil na štajerskem, kasneje pa so se starši preselili k sv. Petru v Ljubljano. Družina je bila velika. Zlatko, letošnji novomašnik, je zelo rad ministriral pri frančiškanih in kasneje k njim že kot nižješolec vstopil najprej kot gojenec Serafinskega kolegija, nato pa tudi kot novinec že med italijansko okupacijo. V Novem mestu je večkrat doživel nemško bombardiranje, a je vsemu srečno ušel. L. 1945 pa je moral v begunstvo z mnogimi drugimi. Gimnazijo je končal v Tirolah, tam nadaljeval bogoslovje in kasneje še na mednarodni frančiškanski univerzi v Rimu, dokler ni lansko leto odšel v USA. Novo mašo je imel 2. julija v cerkvi sv. Cirila in Metoda v New Yorku. Najprej je bil sprejem in pozdrav novomašniku v župnišču, kjer so mu dali tudi novomašni križ, nato pa so ga slovesno spremili v cerkev, ki je bila čudovito lepo pripravljena. Novomašni govor je imel p. Alojzij Medic, slovenski misijonar v USA. Hudo je bilo za novomašnika, ko ni mogel pozdraviti svojih domačih, pa je zanje bolj molil. Saj ima toliko dobrotnikov v USA, ki mu vsaj malo domače nadomestijo.

Drugi novomašnik je pa p. **Bazilij Valenčič**, ljubljanečan po rodu, in sicer z Viča. Tudi on je zgodaj ministriral, hodil je k frančiškovi mladini, ki je živahnega rada sprejela med se. L. 1941 je vstopil v frančiškanski noviciat v Novem mestu, kjer je marsikaj hudega doživel. Po vojni je bežal z drugimi vred v Avstrijo in na begunski gimnaziji v Peggezu končal gimnazijo. Nato je šel v Schwaz, kjer je začel študirati bogoslovje, ki ga je nadaljeval v Rimu, končal pa v Lemontu. Nova maša je bila 9. julija v Lemontu z vso slovesnostjo. Že na predvečer so se zbrali romarji, ki so imeli pristrčno slovesnost v lurski votlini. Posebno lepa je bila procesija okrog Jezera, nakar so zadonele pete litanije Matere božje in vsi navzoči so dobili blagoslov. In še kres so zakurili po vsej pobožnosti na tamošnjem gričku v čast sv. Cirilu in Metodu. Drugi dan je bila slovesnost taka, da je Lemont velikokrat ni videl. Za pridigarja je prišel novomašniku škof dr. Rožman sam, ki ga je prej posvetil. Ljudi in duhovnikov je bilo čudo-

vito, tako da so naredili res lep praznik novomašniku p. Baziliju, ki je sam brez staršev moral praznovati to slovesnost. Oče mu je namreč umrl že pred leti, mati pa živi v Slovesnosti. P. Bazilij je poznan kot slovenski veniji in je mogla le v duhu spremljati vso pisatelj, ki se je pridno udeleževal zlasti na Koroškem, in kot misijonski delavec.

PISMO IZ ŠVICE

Pred nekaj tedni je izšla v Luzernu knjiga o **Lojzetu Grozdetu**: Gerold Schmidt, Junger Held der neuen Zeit. Der Blutzuge Christi Alois Grozde aus Slowenien. Ein Opfer des gottlosen Kommunismus. Autor knjige je znan mladinski pisatelj, ki je zadnja leta napisal 4 mladinske knjige in vse so imele zelo lep uspeh. Rex-Verlag, ki je knjigo izdal, je naredil zanjo veliko propagando. Knjiga obsega 196 strani, stane 9 frankov, je lepo vezana, ima Grozdetovo sliko, dalje fotografije Bleda, Bohinja, Martuljka in Marije z Brezj. Ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman je napisal uvodno besedo. Grozdetovo življenje je opisano zanimivo in privlačno, zapiski iz dnevnika in njegove pesmi pridejo dobro do izraza. Imena krajev in oseb so brez napake, čitatelju, ki naših razmer ne pozna, seveda ne bodo toliko povedale kot nam. Škoda le, da razvoj boja proti komunizmu ne pride bolj do izraza. Kot ozadje k Grozdetovemu življenju in delovanju bi se gotovo dalo več povedati o križevem potu slovenskega naroda. A pisatelj je pač hotel podati predvsem Grozdetovo življenje in drugega materiala ni imel toliko na razpolago. Kako je knjiga bila in bo sprejeta med ljudstvom, še ni mogoče reči. Upajmo, da bo vzbudila dosti zanimanja in razumevanja za slovenske žrtve komunizma in za njihovo junaško zvestobo Bogu in Cerkvi.

Dr. Lojze Šuštar

HOLANDIJA

V Eyselshovenu je v soboto 27. maja umrl po dolgi in težki bolezni naš rojak g. **Jožef Konte**.

Pokojni se je rodil 12. avgusta 1901 v vasi Sela, fara Hinje na Dolenjskem. V Holandiji se je naselil leta 1928. Ves čas je bil zvest član društva sv. Barbare v Eyselshovenu. Kakor je bil sam zaveden Slovenec, tako je tudi svoje otroke vzgojil v narodnem duhu. Zapuščča soprogo in štiri nedorasle otroke, od katerih sta starejša dva — Pepi in Mici — pridna sodelavca in člana tamburaškega zbora in pevskega društva v Eyselshovenu.

G. J. Konteja so pokopali ob veliki udeležbi rojakov iz Eyselshovena, Waubacha, Heerleheide in Hoensbroeka v sredo, 31. maja na farno pokopališče v Eyselshoven. — Pred hišo žalosti in na pokopališču so mu rojaki zapeli v slovo ganljive žalostinke, ki so nam, zlasti ob pogledu na žalujočo soprogo in male otroke, vsem segle globoko v srce in privabile

Rimski Slovenci na svetoletnem romanju pred baziliko sv. Petra. — V sredi gen. asistent p. Prežeren D. J. in dr. p. Hugo Bren, levo od slednjega prof. dr. J. Vodopivec, desno od p. Prežerna dekan Bešter, g. Šaruga, salez., dr. Ričič in g. Iskra. Na sliki sta tudi g. Mrvar in znani advokat dr. Vogrič (najvišji in zadnji v vrsti).

solze v oči. Pokojnemu, ki ga je Bóg rešil hudega trpljenja, naj bo lahka tuja zemlja, žalujočim pa naše iskreno sožalje.

Kako lepo je bilo letos v majniku med nami. — Oživel je stari slovenski duh, zagorela so srca, vžgala se je ljubezen, vzbudili so se spomini na dom.

Slovenci po vseh naših kolonijah smo na najlepši način opravljali šmarnično pobožnost. Vsak dan smo imeli pete litanije in v krajih, kjer in kadar nas je obiskal naš duhovnik, tudi blagoslov in šmarnično branje.

Izlet "Zvončka". — Na praznik Vnebohoda Gospodovega je imel mladinski pevski zborček "Zvonček" svoj majniški izlet v Stein in Lindenheuvel. Pridružili so se nam še člani in članice igralske družine iz Heerleheide. Zgodaj zjutraj smo se odpeljali v Stein. Tam smo imeli v kapeli pri sestrah sv. mašo s slovenskim petjem. Po sv. maši so nam gostoljubne sestre ponudile zajtrk, nato pa smo se igrali in zabavali. Proti poldnevju smo se odpeljali v Steinerbosch. Presenečeni smo bili nad lepoto tega kraja. — Povsod nas je bilo dovolj: v goli pri sestrah, ki so nam zopet postregle s čajem, pa pri divjih živalih, na igrišču na čolnih, kjer smo kar tekmovali v veslanju. Ogledali smo si tudi gledališče na prostem. Člane igralske družine je mikalo, da bi kar nastopili na lepo prirejenem odru. Če bo šlo po sreči, bomo pa poleti enkrat povabili naše rojake na lepo igro pod milim nebom v tem lepem kraju.

Proslave "Materinskega dneva". V Luttede smo imeli najprej v kapeli pri sestrah

šmarnice, potem smo pa odšli v prostorno dvorano. G. Rebršek, predsednik društva sv. Barbare, je otvoril proslavo in pozdravil zlasti navzoče matere. Nato je imel nagovor na matere naš duhovnik. Povdarjal je, kako vzvišeno je materinstvo, kako častna in težka je naloga naših mater pri vzgoji otrok. Polagal je materam na srce, naj vzgajajo svoje sinove in hčere v zgleadne in zavedne Slovence, ki se ne bodo sramovali svojega materinega jezika. Sledile so razne točke sporeda. —

FRANCIJA

Spominsko slovesnost v Parizu so imeli 7. maja t. l. v karmeličanski cerkvi za vse pobite duhovnike in redovnike v Jugoslaviji in za vse žrtve komunistične revolucije. Cerkev, ki je sedaj univerzitetna cerkev Katoliškega instituta, je bila nabito polna, tako da so obžalovali, ker niso izbrali večje cerkve. Vsej slovesnosti je predsedoval nadškof msgr. Bessuard, in pariški gen. vikar, ki vodi dušno pastirstvo tujcev v nadškofiji. Navzoč je bil tudi rektor Katoliškega instituta škof msgr. Blanchet. Bili so navzoči tudi pravoslavni Srbi s svojim duhovnikom.

V svojem nagovoru je msgr. Bessuard povdaril pomenljivo izbero cerkve za to slovesnost. Kajti karmeličansko cerkev so v času francoske revolucije spremenili v ječo in v njeni zakristiji je cvet francoskih katoličanov čakal smrti. Pri vsaki revoluciji vidimo, da najprej udarijo po Cerkvi, verniki pa najdejo svojo moč ne v zunanji sili, ampak v veri. Vera daje moč in poroštvo, da nas na-

sprotiki ne bodo uničili. Posebej se je že spomnil mučeniške smrti dekana teološke fakultete iz Ljubljane dr. Ehrlicha. Sv. mašo je opravil rektor jugoslovanske katoliške misije g. Nace Čretnik, prepeval pa je ruski pevski zbor.

Romanje slovenskih beguncev iz taborišča Villa Alba v Rimu je vodil duhovnik dr. A. Kovačič; bili so tudi sprejeti pri skupni avdijenci.

Pet slovenskih duhovnikov je profesorjev

na rimskih univerzah, in sicer: Na Gregoriani jezuit p. Zore in p. Truhlar, na Propagandi dr. Vodopivec in dr. Štalcər, na Antonianum (francišgkanska univerza) p. Hugo Bren.

Nov doktor je promoviral na univerzi v Milanu, Goriški Slovenec dr. Rihard Nemec je dosegel to čast. Veseli smo in mu kot rojaku častitamo.

Promoviral je na vatikanski visoki šoli tolimski rojak dr. Alojzij Vogrič iz bibliotekonomije (knjižničarstva). Častitamo!

IZ ZASUŽNJENE DOMOVINE

Škofovsko konferenco so imeli jugoslovanski škofje v Zagrebu, kjer so med drugim izdali določbo, da noben duhovnik ne sme biti član društev, ki jih škofje kot takih ne priznajo. Ljubljanskega gen. vikarja msgr. Vovka na konferenci ni bilo, ker je bil na birmovanju. Ko je sporočil duhovnikom odločbo škofovske konference, ga je policija zasliševala sredi birmovanja.

Duhovniki Društva sv. Cirila in Metoda so imeli zborovanje. Sklenili so, naj bi bilo semenišče v Vipavi, in sicer v ogromni stavbi vipavskega župnišča. Vodja semenišča naj bi bil šturski župnik Mirko Verce. Obenem so naslovili na vse jugoslovanske škofo pismo, v katerem jih pozivajo, naj priznajo to društvo kot pravilno.

Verska lista za Dubljsko in mariborsko škofijo "Oznanilo" in Verski list" so že hoteli ukiniti zaradi pomanjkanja papirja, pa doseglj še vendar izhajata, čeprav samo 14 dnevno. Na Hrvaškem pa imajo še precej papirja, saj verski list "Gore srca" izhaja letos v skoraj 4 krat tolikem obsegu in še prva stran v dvobarvnem, vsak teden v drugi barvi.

V Sloveniji so zaprli 15 duhovnikov, med njimi bogoslovne profesorje dr. Fabjana Janca in dr. Vinka Močnika, mariborskega prof. Ivana Bogoviča in župnika Oblaka. Pravih vzrokov še ni mogoče zvedeti. Nekateri pravijo, da je vzrok poučevanje kršč. nauka.

Letočni zlatomašniki lavantinske škofije so: 1. Franc Spindler, konzistorjalni svetnik in župnik pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju; 2. Stanislav Planinšek, njegov duhovni pomočnik, tam rojen; 3. Mons. Alfonz Požar, dekan in župnik na Rečici ob Savinji; 4. Prlat dr. Matija Slavič, profesor bogoslovja v Ljubljani; 5. Jakob Kosi v Grižah pri Žalcu; 6. Avguštin Jager, bil izgnan iz svoje župnije Sv. Rupert nad Laškim, privatizira doma in pomaga pralno v Mariboru.

Vse je zgrajeno na laži. V Sloveniji je že u-

stava sama velika laž, narejena za inozemstvo. Vsa poročila o svobodi in zadovoljnosti ljudstva v Jugoslaviji so zlagana. Če koga zapro, napravi sodbo partija in sodnik se drži do pike črke zakona, ki je krivičen. Primer je z lezaristom Kambičem, ki so ga zaprli pod obtožbo, da je organiziral Katoliško akcijo in da je dijakom odsvetoval vstop v dijaške organizacije, kakor jih ima partija, pa da jim je branil hoditi na udarniško delo, ki je navadno ob nedeljah. Poklicali so le obremenilne priče; razbremenilnih nobene. Na razpravi pa so celo obremenilne priče govorile njemu v korist. Povedali so, da so bili prisiljeni podpisati zapisnik, ki g. Kambiča obremenjuje. Pa je bil končno le obsojen na 3 leta.

Kako sodijo o vernih ljudeh doma, nam priča pismo: "Gledajo te kot manjvrednega neizobraženega človeka, če čistiš Njega, ki ga po njihovem mnenju sploh ni. Zadnjic so me klicali, da bi mi izročili neko službo. Bili so zadovoljni, da mi dajo odgovorno nalogo, a da morajo vprašati še o važnem vprašanju (zaslutil sem, da gre za vero). Povedal sem, da grem v cerkev počastit Njega, ki nas je postavil na zemljo. Na vprašanje, zakaj verujem v Boga, so dobili odgovor, da zato, ker je v meni prepričanje, da je, ker je moral svet nekdo ustvariti. To da so me učili tudi starši, ki jih spoštujem. Seveda potem niso bili več navdušeni za me..."

Procesije na Velko soboto in sv. Ržnjega Telesa so bile dovoljene le v manjših krajih. Tako za župnijo Kranj niso mogli imeti procesije v mestu, ampak na Primskovem.

Umrli je Kemperle Leopold, urednik slovenskih listov po Goriškem in goriški občinski odbornik. Med vojno je bil v Ljubljani pri "Slovencu". Veliko je delal v slovenskem javnem življenju na Goriškem, zato je bil pa tudi ubog do zadnjega. Mnogo je trpel od fašistov, Italijanov in komunistov, a je vse nosil z veliko srčnostjo in potrpežljivostjo. Dober kot kruh, priden kot mravlja, upamo, da je do-

segel plačilo iz Marijinih rok, ko je vedno rekel, da smatra svoje življenje kakor romanje k Mariji.

Pokopali so msgr. Andreja Cjinka, župnika iz Open in dekana v pokoju v starosti 80 let. Ogromno ljudi se je pogreba udeležilo in pokazalo ljubezen do svojega pastirja.

Slovenski duhovniki v Trstu so v posebni spomenici predložili škofu msgr. Santinu, kako naj bi bilo poskrbljeno za vzgojo slovenskih dijakov v novem seemnišču. Predlagajo med drugim slovenski konvikt s slovenskim vodstvom, in dijaki naj bi obiskovali slovenske javne šole. — Kaže, da bo ogromna stavba, kakor je narejena, bolj prazna, ker Trst ni nakhonjen idealnim poklicem.

Svetoletno romanje za tržaško škofijo je v dneih 8.—12. avgusta in sicer je ločeno urejeno za slovenske in italijanske vernike; tako so zahtevali italijanski činitelji, dasi je bilo v začetku mišljeno skupno.

Tržaški Slovenci so imeli lepo narodno manifestacijo 2. 7. na Repentabru. Vrstilo se je petje in govori ter pesmi. Uspeh je bil velik, posebno zato, ker so se res vsi za to zavzeli in veliko žrtvovali. Bila je po nepristranski sodbi res vsenarodna manifestacija. Prišlo je veliko pevskih zborov iz Goriškega, Tržaškega, prišli so Korošci.

Birmo za slovenske otroke so po stari navadi imeli 29. junija pri Novem svetem Atonu. Birmanci so bili lepo pripravljeni in so se lepo vedli ter poslušali slovensko pridigo msgr. Santina. Vso slovesnost je posebno povzdignilo petje pevskega zbora pod vodstvom prof. Klakotčerja. Dopisnik "Katoliškega glasu" se pri-tožuje, da nekateri slovenski starši ne poka-žejo zadosti zavednosti, da bi poslali svoje otroke k slovenski birmi.

Ciril Metodov dan so imeli v štandrezu 5. julija, ko se je zbralo tam nad 300 mladine iz ljudskih in sred. šol. Med nje je prišel sam nadškof goriški msgr. Margotti, katerega so otroci sprejeli kakor sv. Cirila in Metoda, ki sta nekdanj hodila po slovenskih krajih. V pridigi, katero je med svojo mašo za mladino imel, je nadškof svetoval, naj mladina naredi vse, kar more z besedo in zgledom, da razširi in ohrani božje kraljestvo med rojaki, naj bi bil to začetek verskega gibanja med slovensko mladino, tako je želel. Popoldne so imeli ve-seli del prireditve, katero so zaključili z govo-rom g. dekana in litanijami z blagoslovom.

Dan za bogoslovce in semeniščnike so praznovali v goriškem dekanatu, ko so priporočili duhovno in materialno skrb za semenišče in bogoslovce, ker od tega je odvisna bodočnost.

Spominsko prireditvev v počastitev pesnika-kaplana Lada Piščanca so imeli za konec kulturnih večerov. V spomin mu je govoril ško-fijski kancelar dr. Klinec.

Romanje slovenskih Korošcev v Rim sta vodila proč. g. župnik Koglek, drugo pa g. dr. Hcernbeck. Vsaka skupina je štela kakih 30 romarjev. Slovenski duhovniki, ki živijo v Ri-

mu, so jim pokazali zanimivosti mesta, le ško-da, da so se morali tako hitro vrniti

Ljubljanski bogoslovci, po nekaterih vesteh jih je 60, stanujejo baje v novem bogoslovju. Dekan fakultete je bil letos dr. Franc Grivcc. Predava kar na domu.

P. Ernes^{ch} Jenko OFM je umrl v Ljubljani. Doigo let je služboval v Sp. žiški, bil gvar-dijan v Slovenskih goricah in v Brezicah. Ko so vdrlj v Slovenijo Nemci, so tudi njega od-velikli na Hrvatsko, kjer je veliko trpel.

Umrl je župnik Ivan Perko iz Šmarjete na Dolenjskem. Služboval je skozi 40 let v tej župniji, najprej kot kaplan, sedaj mnogo let kot župnik.

Umrl je salezijanec Alojzij Kastelic v Nišu v Srbiji; bil je to eden najstarejših salezijan-cev.

Počastitev dr. Grivca je pripravil Velehrad-ski Cirilmetodijski odbor, ki je izdal spomin-sko publikacijo, kjer veliko strani posveti pe-sebej prelatu Grivcu kot cirilmetodijskemu delavcu.

Za duhovnika je bil posvečen na sv. Petra in Pavla v Červinjanu g. Lorenžini, v Ogleju pa na sv. Mohorja g. Vittor, oba duhovnika go-riške nadškofije.

Novo mašo je v šent L^onartu v Benečiji imel p. Lovrenc Osnach, misijonar iz reda čast. Cambonija in brat treh drugih duhovni-kov. Prišlo je k slovesnosti zelo veliko ljudi Pridigal je kapucin p. Peter Hvaljca. Od doma so ga spremili v procesiji v farno cerkev.

Mons. dr. Toroš, apostolski administrator v Primorju, je prestavil s 15. julijem svojo rezid-enco na Kostanjevico. Vlada mu je zgradila 8 prostorov, za kar je potrožila milijon lir.

Duhovniške vesti z Goriškega. Kanonik msgr. Brumat ni nič kaj trdnega zdravja, bil je sicer na oddihu, pa še davno ni zdrav za delo. — Župnik **Premrl Rafko** je bil sprejet med duhovnike goriške nadškofije; ker je bil svoj čas župnik v Žabnicah pod sv. Višarijami, ki spadajo pod videmsko škofijo, je bil doslej duhovnik te škofije. — Nekaj govoriijo, da bi v Gorici postala stolna cerkev **ona sv. Ignacija**, ker je bližje škofiji in ima lepši prostor za zborovanja pred cerkvijo, Nekateri so proti temu.

Župni upravitelj Marijan Živec na Bazovici je s pomočjo ameriškega duhovnika Harnetta (ki je vodja podperne akcije ameriškant katoličanov) zgradil dvorano za 350 ljudi. Gospod **Žele** leži v bolnišnici, ker se je pot-olkel s kolešom od Repentabra do Trsta.

Režman, župnik iz cone B, je sedaj v Treb-čah, **Kosmač** iz Boršta, ki so ga iz Pregare pogнали, je pri sv. Jakobu v Trstu.

Umrla sta dva znana goriška duhovnika zla-tomažnik Ivan Meragon, župnik iz San Lorenzo di Mossa. Bil je eden zelo vidnih javnih de-lavcev, ko se je začelo med Furlani krščansko socialno gibanje. Drugi je pa umrl za njim dr. **Brumat**, nečak monsignorja in kateheta na goriških šolah.

TONČKOVI SO SE POSVETILI MARIJI

Obljubil sem vam, da vam bom povedal, kdo je pri Tončkovih prejel najlepšo nagrado od Marije in kako so se posvetili Marijinemu brezmadežnemu Srcu. Zdaj izpolnujem svojo obljubo.

Od začetka avgusta do praznika Marijinega Vnebovzjetja so se pri Tončkovih vsi na vso moč lepo in resno pripravljali na posvetitev. Ata je kupil lepo sliko Marije z Brezij in ji naredil krasen okvir. Mama pa je kupila zelo lep namizni prt, za Tončkov denar cvetlic, za Jankotov denar pa posodo zanje. Otroci so vsak dan zjutraj in zvečer molili tri Zdrava Marije in molitev: O Gospa moja, ata in mama pa rožni venec. Na Marijin praznik sta šla oba k spovedi in svetemu obhajilu. Ker sta vse ctroke ta dan peljala k sveti maši, so to sami videli. Tončku je bilo kar hudo, ker še ni mogel prejeti z atom in mamo svetega obhajila. K prvemu obhajilu bo šel že meseca decembra. Otroci so pri sveti maši ta dan molili za čisto življenje, za vso družino, za grešnike, za domovino, kakor jim je mama naročila.

Ko so gili iz cerkve domov, jim ata reče: "Otroci, popoldne ob petih se bomo posvetili Marijinemu brezmadežnemu Srcu. Sliko nam bo blagoslovil duhovnik, ki je imel danes pridigo in sveto mašo. Sem ga že naprosil. Dal nam je tudi molitve, ki jih bomo molili pri posvetitvi. Vi otroci boste molili posebno molitev. Tonček zna že brati. Zato bo molil naprej, vidva, Janko in Metka, bosta pa lepo ponavljala za njim. Da boste lepo molili, bomo imeli doma vajo."

Ko so prišli domov, je mama šla kuhat zajtrk, ata in otroci so pa imeli vajo. Tonček je najprej sam prebral molitev: "Posvetitev otrok Marijinemu brezmadežnemu Srcu". Kar dobro mu je šlo, le glas se mu je nekoliko tresel in zateknilo se mu je včasih. Ata je rekel Tončku, naj se nič ne boji, ampak naj se ju-

naško drži in moško bere. Drugič je Tonček bral glasno in brez vseh napak. Pri črticah, ki jih je ata naredil, je lepo počakal, da bosta mogla Janko in Metka za njim ponavljati. Ko je Tonček tretjič bral, sta bratec in sestra za njim ponavljala. Toda nekje v sredi se jim je vse zmešalo. Nič več niso mogli naprej. Tedaj je spet ata posegel vmes in jim pomagal. Tako so srečno prišli do konca. Ko so še enkrat ponovili, so pa tako lepo molili, da se je čudila tudi mama, ki je tedaj prinesla zajtrk na mizo.

Sedli so okoli mize in zajtrkovali. Vsem je žarelo z obrazov veselje. Po zajtrku so gili vsi na delo. Ata je že prejšnji dan zabil v steno štiri žeblice, enega za sliko, druge tri pa za polico, na kateri bo prostor za cvetlice in lučko. Ata je obesil sliko na steno. Zdaj so že otroci videli, kako je lepa. Tedaj pa gre ata v drugo sobo. Iz nje prinese nekaj v lepem, belem papirju zavitega. "Ata, kaj pa je v papirju?" radovedno vprašujejo otroci. Tedaj ata papir hitro odvije in postavi na mizo lepo, svetlo, pozlačeno lučko. Take lučke še niso videli. Zato vsi otroci hité po mamo in vpijejo od veselja: "Mama, pogledj, kako lepo lučko je ata kupil za Marijo!" Tudi mama je rekla, da take lučke še ni videla. Ata je v lučko nalil olja in jo prižgal, potem pa postavil na polico pred Marijo. "Tako. Moje delo je zdaj končano. Zdaj imate pa vi besedo, mama in otroci!" Po teh besedah je odšel na vrt.

Mama pa je šla in prinesla polno naročje rož. Cvetlice, ki jih je kupila za Tončkov denar, je imela v posebnem zavitku. Potem je prinesla tudi posode za cvetlice. Med njimi je bila tudi tista, ki jo je kupila za Jankotov denar. Vzela jo je in naročila Metki, naj vanjo nalije vode in jo prinese nazaj. Metka hitro naredi. Vse druge posode sta napolnila z vodo Tonček in Janko. Mama dene v Janko-

tovo posodo, ki jo je Metka napolnila z vodo, Tončekov žopek cvetlic in ga postavi pred Marijo; potem je dala še v druge posode cvetlice, dva šopka še postavila pred Marijo, druge pa pod sliko na mizo. Vsa soba se je naenkrat spremenila v Marijin oltarček. Mama je šla kuhat kosilo, otroci so pa hiteli na vrt k atu in mu klicali: "Ata, pojdi pogledat, kako je eri nas danes lepo!" Vlekli so ga v sobo. Ko je ata videl okraшено sliko, je rekel: "Pa je zares zelo lepo!"

Pri kosilu so se pogovarjali o posvetitvi, o Mariji z Brezjaj, o domovini, potem pa čakali, kdaj se bo kazalec na uri začel pomikati proti peti uri. Toda leni kazalec se je pomikal le prav počasi naprej. Ata je videl, da je otrokom dolg čas. Vzel je otroke na vrt in začel z njimi prepevati Marijine pesmi. Potem je prišla tudi mama in jim pomagala.

Naenkrat je bila ura štiri. Začeli so prihajati sosedje, znanci in prijatelji Tončkove družine. Nekaj minut pred peto je prišel duhovnik. Vsi so ga lepo pozdravili. Šli so vsi v sobo, ata je prižgal sveče, oglasila se je Marijina pesem, potem je pa duhovnik tako lepo govoril o Mariji, da je Tončkova mama ves čas jokala. Po govoru je duhovnik blagoslovil sliko. Po blagoslovu so najprej molili posvetilno molitev ata in mama in vsi odrasli, potem so pa molili svojo molitev tudi otroci. Tonček je bral molitev počasi in glasno naprej, Janko in Metka in vsi drugi otroci so za njim ponavljali. Molili so tako lepo, da so jih vsi ljudje občudovali. Tudi duhovnik jih je pohvalil, da so lepo molili. Potem so že zapeli litanije Matere božje in veliko drugih lepih Marijinih pesmi.

Posvetitev je bila končana. Duhovnik je odšel; za njim so začeli odhajati tudi drugi ljudje. Mama je hitro pripravila večerjo. Hitro so večerjali, potem pa po večerni molitvi molili še dve desetki rožnega venca za veliki povratek duš k Bogu, kakor so sklenili na dan posvetitve Marijinemu brezmadežnemu Srcu. Nato so pa šli utrujeni počivat in sanjali o Mariji na Brezjah, o neboških cveticah in o domovini, kjer je najlepše na svetu.

"Kaj pa, ali z nagrado ni bilo nič?" Ne bodite sitni! Saj vam bom povedal.

Nekaj dni potem je Tončkova mama šla v bolnišnico. Sosedova teta je prišla k Tončkovim kuhat. Otroci so mamno zelo pogrešali. Toda, ker je ata rekel, da bo kmalu prišla nazaj, niso po njej jokali. Čez 14 dni se je mama vrnila in v naročju prinesla malo deklico. Pri krstu so ji dali ime Marija. Ko so

jo prinesli od krsta, je ata ves srečen rekel: "Otroci, ker smo se na posvetitev lepo pripravili, nam je Marija dala zelo lepo nagrado: Mami in meni je poslala hčerko, vam vsem pa sestrico. Tako smo vsi dobili nagrado. Kako dobra je Marija!"

Odkar imajo pri Tončkovih malo Marijo, ki ji pravijo tudi naša "Nagrada", se imajo še bolj radi. Posebno pa je vesela Metka, ker ni več sama, ampak ima sestrico.

Zdaj sem vam povedal vse. Zato končam.

GREGOR MALI

ŽE, ŽE, SAMO KAKO...?

Kad kramljam z malimi. Tako so odkriti in vse ti povedo tako, kakor mislijo. Nič ni v njih hinavščine, ki je je pri velikih ljudeh včasih toliko.

Posebno mi je pri srcu mala Marica. Otrok je tak, da bi skoro rekel: angel v človeški podobi. Ker sva si skoraj soseda — kaj pa je v Argentini nekaj kilometrov? — jo večkrat obiščem.

Pa me ob nekem takem obisku presejati s prav nenavadnim vprašanjem: "Gospod, ali imate vi Boga v svojem srcu?" — "Ampak, Marica, kako pa prideš do tega vprašanja?" jo vprašam ves začuden. — "No, saj ste brali v zadnjem

Duhovnem življenju o sv. Tarciziju, ne?" — "Seveda sem. Aha, zato to vprašanje! Veš, to je tako: dokler nam vest ne teži kak smrtni greh — prav gotovo je do takrat Bog v naših srcih. Tako, upam vsaj, je tudi v mojem. In ti? Kako je s teboj Marica?"

"Mislim, da je tako, kakor pri vas. Ampak vedno se bojim, da bi naredila kak greh. Potem bi izgubila Boga in bi mi bilo tako hudo!"

"Oh, Marica, tega pa nikar! Toliko moraš že paziti, da ne boš naredila smrtne greha!"

"Že, že, samo: kako?"

"O, to je pa prav lahko! Seveda — samo z božjo pomočjo. Da ti bo Bog pomagal, ga moraš prositi. Redno, vsak dan, moraš moliti in prepričana bodi, da bo Bog vedno ostal v tvojem srcu. Posebno se priporočaj Mariji, ki je božja mati in obenem tvoja zaveznica. Ona ti bo gotovo izprosila pomoči, da boš ostala vedno otrok božji. — Na, tu imaš njeno podobico, da se je boš večkrat spomnila."

Marija nosi od takrat podobico vedno s seboj. In kadar jo pogleda, vzdihne iz srca: "Marija, daj, da ostanem vedno

otrok božji! Daj, da bo v mojem srcu vedno prebival Bog!" In nato, kot odmev te prošnje, zapoje prav na rahlo, da jo komaj kdo sliši: "Jezus, ti pri nas ostani!"

MLADA PEVKA

Martinka je vesela. Poje, da se njeno petje razlega po vsem stanovanju.

"Pozdravljena, zemlje ti blagoslov,
Marija, kraljica angelov..."

Saj ima Martinka drugače kar lep glas. A danes poje le malo preveč "umetniško". Z glasom tresse, zviija vrat in maha z rokama, da res ni več ničemur podobno. Atetu vsaj se zdi tako, ki sedi pri mizi in piše. A potrpi: otroci se morajo pač s čim ukvarjati, drugače jim je dolgčas. Ko pa postane petje le preveč "umetniško" in se začne Martinka celo zvirati pred zrcalom, mu je pa le preveč. Kar hud postane skoraj.

"Ampak, Martinka! Kaj pa vendar misliš? Saj to že ni več petje? Če misliš, poj, kot se spodobi, ali pa nič!"

Martinka v hipu utihne. Menda se sama niti zavedala ni, da njeno "petje" ni niti najmanj v skladu z vsebino pesmi. A o tem ne razmišlja niti sedaj. Nasprotno: nosek se ji poveši, gobice se ji napno — no, užaljena je. Namesto pohvale, pa takle "poklon". Res ji je hudo in kar žalostna postane. In — kot vedno v takih slučajih — se zateče po tolažbo k mami. A cudno! Kakor da bi bila zmenjena z atetom! Ko ji Martinka potoži vzrok svoje žalosti, jo mama lepo pouči: "Veš, Martinka, kadar poješ — posebno svete pesmi — moraš paziti, da poješ lepo. Če ne, Boga in svetnike bolj žališ s svojim petjem kot pa čistiš."

Na! Namesto tolažbe, pa nova "prijdiga"! Martinka seveda v jok: da jo ata in mana ne marata in podobno. Toliko časa žendra okrog mame, da jo ta napodi: naj se gre "kisar" drugim, če se hoče!

Martinka se res spravi v svoj kotiček, kjer ima pručico in majhno mizico. Sede na pručico in v bridki žalosti nasloni glavico na mizo. Pa je Martinke kmalu zmanjkalo. To se pravi: Martinka je še tam ostala, samo vedela ni za to. Zaspala je! Pa se njeno petje, ki ji je še vedno gumelo v ušesih, prelije v sanjski privid: visoko nad njo se pokaže v sijajni svetlobi sama božja Mati, ki drži Jezuščka v naročju. Marija stoji na oblakih, okrog katerih plavajo angeli kot lahkokrili metuljčki. Res; prava Kraljica angelov!

Martinka se zazre v Marijin obraz. Glej! Ustnice božje Matere se premikajo! In Martinka čuje mil, nežen glas, ki ji govori. Čudo prečudno: prav tako ji govori, kot prej ata in mama!

"Veš, Martinka, kadar poješ — posebno svete pesmi — moraš že paziti, da poješ lepo. Če ne, Boga in svetnike bolj žališ s svojim petjem, kot pa častiš."

Martinka skloni glavo. Bolj iz otožnomilega pogleda Marijinega kot pa iz njenih besed spozna svoje pogrške: da njeno petje res ni bilo primerno; da res ni bilo prav, ko je na atetov in mamin opomin trmoglavila. Pa spregovori:

"O, Marija! Odslej bom vedno lepo pela in ne bom več žalila ateta in mame, res ne!"

A ko je dvignila glavo — glej! — privjda ni bilo več. Seveda ne, saj se je Martinka zbudila. Videla je le mamo, ki je živala njeno raztrgano krilce, Martinka pomane oči in premišljuje:

"Hm, seveča, sanje so bile. A vendar, nekaj je pa le treba narediti, da izpolni, kar je obljubila v sanjah."

Pa stopi k mami: "Dobro jutro, mama! Veš spala sem. Pa še to-le: preje nisem lepo pela in kujala sem se. Pa res ne bom več!"

"Vidiš, taka si mi vseč—" jo pohvali mama. Martinka stopi še k atetu, da tudi tam poravnava "dolg". Potem pa res lepo in prav nič "umetniško" zapoje pesem od začetka. In ko je šlo proti koncu, sta še celo ata in mama pomagala:

"Zato te pozdravlja zemlja vsa..." INE

ALI VEŠ?

1. ...kdo je bil prvi mučenec?
2. ...zakaj smo dolžni delati?
3. ...kaj pomeni ime Jezus?
4. ...kateri zakramenti se morejo prejeti veljavno samo enkrat?
5. ...koliko zdravamarij zmoliš pri vsakem rožnem vencu?
6. ...kdo je bil "apostol narodov"?
7. ...katere so človekove poslednje reči?
8. ...kdaj je šel Jezus v nebesa?
9. ...odkod spoznavamo Boga?
10. ...če vestno izpolnjuješ božje zapovedi?

zodetja. 10. Odgovori sami!

1. Sveti Stefan. 2. Ker Bog zapoveduje.
3. Odręšenik ali Zvehar. 4. Sveti krst, sveta bima in sveto mašniško posvečenje. 5. 66.
6. Sveta Pavel. 7. Smrt, sodba, pekel, nebesa. 8. Štirideseti dan po svojem vstajenju. 9. Iz vidnega sveta, iz svoje vesti in iz božjega ra-

ZLOGOVNICA

Sestavi iz naslednji zlogov: aj, anč, ap, bi, češp, da, da, ev, ho, ipa, jer; ka; ka; kap; lan; lja; mec, mraz, nar, nej, o, pa, po, ra, ran, ril, ro, ro, smre, sto, te, ti, vec, žer: šestnajst besed naslednjih pomenov: 1. nasproti od 'toplo'; 2. žito; 3. m. krst. ime; 4. vas na Gorenjskem; 5. ime slov. pisatelja, mučenika; 6. mesec; 7. prebivalec Notranjske; 8. gozdno drevo; 9. duhovnik; 10. gozdna rastlina; 11. žen. krst. ime; 12. sad. drevo; 13. del sveta; 14. del duri; 15. trinog; 16. pomoč. Začetne in četrte črke dobljenih besed, brane od zgoraj navzdol dajo slovenski pregovor. Kako se glasi?

GORNJI DVE ZANKI nista tako težki, zato upamo, da bo več pogumnih reševalcev poslalo svoje rešitve. TRIJE IZŽREBANI PREJMEJO ZA NAGRADO VSAK PO 10 PODOBIC, ki si jih bo lahko sam izbral v trgovini "Santa Julia" na Victor Martinez 38.

SE SPOMINJAŠ...

kaj smo sklenili v Lujanu? Vsak dan vsaj ENO DESETKO rožnega venca za VELIKI POVRATEK sveta k Bogu! Opravljaj redno to ČASTNO dolžnost?

VSEBINA SEPTEMBERSKE STEVILKE

VSEBINA:	Stran:	VSEBINA:	Stran:
Naslovna slika: Kranj	513	Na grobu Friderika Barage (M. T.) ...	550
Cerkev in znanost (Odar)	514	Oče velikih jezer: 3. Krivo drevo (Janko) ...	551
Novo življenje (Zemlak)	523	Nesrečno samoljubje! (Pij XII.)	553
Oddih v kmečki izbi (Budnik)	525	Po poti zakoncev Leseur (Tseng-tsi-ang) ...	556
Fotomontaža: Hiše v Lanusu	527	K Gallusovi 400 letnici (Antonov) ...	558
Lasten dom (Langus)	528	Večna luč (Igor)	559
Gospodova zaveza (škof Rožman) ...	529	Delavec in vera (Kocelj)	560
Kako priljubiš otroku dom (Hanželič) ...	533	Krvice križ (Budnik)	560
Poderžajeva cerkev	537	Malo za šalo, malo za res	561
Naša velika naloga (Merkun)	538	Po katoliškem svetu	562
Cerkev na Koreji (Ara)	540	Med rojaki v svobodi	565
To in ono iz Indije (Džmigar)	542	V zaslužjeni domovini	570
Pismo s Kitajske (Majcen)	544	Za naše male:	
Stoodstoten uspeh (L. L. C. M.)	546	Pri Tončkovih so se posvetili (Mali) ...	572
Križ v črno Afriko! (Poznič)	548	že, že, samo kako? (Ine)	573
čudeži (Peregrin)	549	Maia pevka (Ine)	574
		Ali več? — in drugo	575

NAROČNIKOM V U. S. A.!

Ne pošiljajte denarja v Argentino, ne v pismih ne po pošti ne po banki, ampak pošiljajte naročnino za naš list našemu centralnemu poverjeništvu za USA:

SLOVENSKA PISARNA — 6116 GLASS AVE, CLEVELAND OHIO

NAROČNIKOM V KANADI!

Naš zastopnik pri vas je:

FRANCE TURK — 150 GEOFFREY STRET — TORONTO
ONTARIO — KANADA Pošiljajte naročnino njemu!

Na gornjih naslovih dobite tudi knjigo

„VIR NAJVEČJE SILE“

Cena za USA 3 dolarje, za Kanado 4 dolarje

PROSIMO LEPO, PORAVNAJTE NAROČNINO, PRISPEVAJTE V TISKOVNI SKLAD!

“La Vida Espiritual” — “Duhovno življenje” je slovenski duhovni mesečnik, ki ga izdaja konzorcij. — Uredništvo in uprava: Víctor Martínez 50, Buenos Aires, Argentina. — Za izdajatelja, uredništvo in upravo: Ladislav Lenček CM. — Naročnina: Za Argentino polletna 20 pesov; za inozemstvo letna: USA 7 dolarjev; Kanada 8 dolarjev; Anglija 5 USA dolarjev; Čile 300 čilskih pesov; Italija 2000 lir; Francija 1000 frankov; Avstrija 50 šilingov.

ARGENTINO
CORREO
Suc. 19

TARIFA
REDUCIDA

Concesión
No. 2560